UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

189.

ЗНАМИ БОГ

МІСЯЧНИК

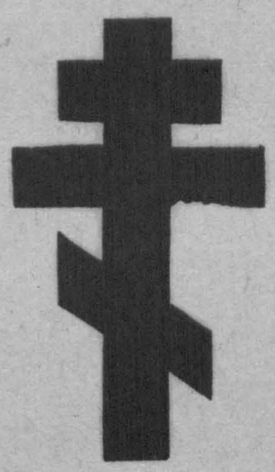

Ч : 1-2

ЛЯНАСГУТ

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 1709.
МУЗЕЙ-АРХІВ

бути для нас тим, чим було р е а л ь н е народження. Передовсім зі святом Різдва ми повинні скріпити в собі в і р у , н а д і ю і л ю б о в . Різдво повинно бути граничним стовпом нашого життя. З Різдвом Христа повинен /а це від н а с залежить!/ народитися в наших серцях Христос і жити з нами до кінця нашого життя, щоби ми після смерти могли з Ним жити на віки.

Зокрема торжественно повинні святкувати Різдво ті, що їм зрабували правду і справедливість. Ми повинні зокрема щиро - глубоко припасти до ясел маленького Ісуса і просити:

"Слава Тобі, Христе на сині;
просвіти Рідний край
і кращу долю дай
всій Україні".

О. Ьо

Народні звичаї та обряди на Різдво Повний тік на Йордан.

"Ой коляда, колядниця
добра з медом паляниця,
а без меду не така
Дайте дядьку пятака".
/Народня колядка/

І знов прийшла зима та вкрила біленьким пухом чорну, пусту землю. Зелені гори убрались у білі ґуглі, ріки та озера скував скрисканими, ледовими оковами Морозенко.

Прийшла знова, незамітно, вперто тисяч девятьсот сорок сьомий раз від часу, коли в убогій стаєнці недалеко містечка Вифлеєма народився Предвічний Бог, Предвічна Правда, Боже дитятко.

І знов по всіх усюдах як велика і широка українська земля і де тільки бється українське віруюче серце і там у нашій обетованій Батьківщині і тут на далекій непривітній чужині і за океаном на землі Вашінґтона і у далеких пісках Казахстану і у гарному на окраїнах Азії Зеленому Клині - розлягатиметься радісно та голосно а то й скрито - таємничо, старовинна, величава українська коляда:

"Бог Предвічний народився".

І знов як перед тисячю літами українці будуть витатися радісним привітом:

"Христос Рождається" - "Славіте Його".

Український нарід з давен - давна дуже урочисто святкував і святкує це свято. З цим великим роковим празником вяжеться багато народних звичаїв та обрядів, які ведуть у дуже давну давнину, у часи, коли ще наші предки славили та радісно витали відродження доброго бога, що "дає" - посилає своє благодатне тепло та золотим промінням будить до нового життя завмерлу природу. Теперішнє християнське свято Рождества Христового помішалося з давним, поганським святом бога сонця та через те й бачимо у всіх різдвяних звичаях та обрядах і звязаних з ними піснях помішання двох елементів: давнішого поганського та новішого християнського.

Зимовий цикль празників розпадається на три групи:

1. Святий Вечір і Різдво,
2. Маланчин Вечір і Новий Рік,
3. Щедрий Вечір і Водохрище або Йордан.

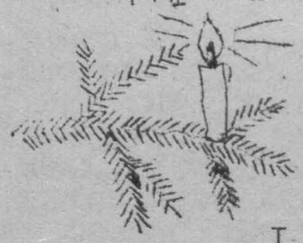

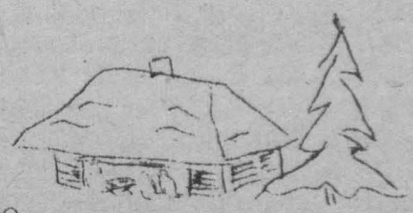

I. Святий Вечір і Різдво.

Найголовнішою і найважнішою подією Різдвяних звичаїв - це Святий Вечір із своєю традиційною вечерою, давним господарським святом, коли ціла українська родина разом з челяддю засідає до спільного стола, заставленого ситими потравами. З тим вечором вяжеться багато гарних, дуже давних народних звичаїв.

Приготування до Святого Вечора починається вже раннім ранком. Всі члени родини, великі і малі, мають багато праці. Передовсім всюди, в хаті та на подвірю, робиться порядок, в хаті жіноцтво, на подвірю чоловіки. В хаті заздалегідь маститься та підводиться піч, тинкується долівку, прикрашується новими, вишиваними рушниками образи і вікна, та робиться порядок в повітках та хлівах.

Господині вже зранку порються в хаті та приготовляють традиційні страви на Святу Вечеру. Є їх залежно від околиць 9, 10 а то й 12: пісний борщ, капуста горох, біб, фасоля, логаза, вареники з капустою і бараболею, голубці, риба /солена або свіжа/, завиванець з яблуками, пампушки, бублики, і обовязково всюди, на всіх україн. землях, кутя та узвар. Ці дві останні це дуже давні страви. Кутя - рід грубої каші з тільки опиханої пшениці, звареної і перемішаної з медом та маком, а узвар - це компот з сушеної садовини, здебільша яблук, грушок і слив.

12 страв, як кажуть приготовляють на памятку, що було 12 апостолів.

В день Святого Вечора не готують, як звичайно обіду, бо всі постят до вечора.

В далеких закутках нашої батьківщини, пр. на Гуцульщині заховався ще до сьогодня стародавний звичай добування "живого вогню" задля Святої Вечері. В одвірки закладають скалку, а відтак двоє людей, скуплені та суворі перетягають ремінь, в наслідок чого скалка крутиться, скрипить і фуркоче. Згодом вона починає куритися а потім вискакує з неї маленький вогник та запалює її з обох кінців. Це і є "живий вогонь". Тоді піднімають його побожно та встромлюють у приготовану ватру. Не вільно при цьому нічого говорити, або відповідати на питання. Цей "живий огонь" має незвичайні властивості: "доки він горитиме, ні звір, ні нечиста сила не озьметься худібки ні нас хрещених".

Стіл до Святої Вечері приготовляється не так, як щодня. Передовсім стелиться на стіл сіно з зубцями часнику, звичайно стільки, скільки є осіб в хаті, а зверху накривається білою скатертю. Це в память

того, що Христос народився в яслах на сіні, а біла скатерть нагадує пелени, у які повила Боже Дитятко Пречиста Діва. На застеленому столі кладуть всі страви, при чому в деяких околицях полумисок з кутею кладуть окремо зверху на незастеленому сіні на памятку, що Ісус народився на сіні. Дальше кладуть три хліби, а на Закарпатті один книш з житньої муки т.зв. керочун, зі заглибиною на середині, в яку ставлять посуду з медом, а біля нього різне печиво, а далі грудку соли і одну або три воскові свічі.

Довкола стола на Закарпатті кладуть ще ланцюг, щоб лихий не вкрутився до хати. Перед Святою Вечерою здіймають зі стіни перед столом усю одіж, бо вона не сміє висіти на стіні підчас вечері.

Сіном, або соломою застелюють теж цілу долівку, при чому господар і діти з повною вірою рикають, як корова, блеють, як вівці, і ржуть, як коні, а іноді квокчуть, як кури. Це на те, аби велася худоба та квочки сідали. По святах з тієї соломи роблять перевесла та обвязують овочеві дерева в саді, щоб добре родили.

Зрештою цілий цей вечір переповнений ворожінням - кожне слово, кожний рух, кожна дія має своє значіння - як починає смеркатися то всі, а найбільше діти ожидають нетерпляче появи першої вечірньої зірки, бо це знак, що можна сідати до Святої Вечері. Як зявиться зірка на небі господар, наче переповнений чимсь таємничим й священним, поважно, якби службу Божу служив запалює свічку, а всі слідкують уважно за димом зі свічки. Якщо дим розходиться у напрямі печі, сподіються в родині скорого весілля, якщо в напрямі дверей, це поганий знак, бо підчас року хтось в хаті помре.

Врешті все готове до вечері, страви спочивають на столі, різдвяна мирність спливає з темних кутків. Тоді вносить господар до хати необмолочений сніп жита, або пшениці, а в деяких околицях /на Закарпатті/ вівса т.зв. "Діда", або "Дідуха" стає на середині хати, скидає шапку та перехрестившись тричі до образів, тричі промовляє урочистим та поважним голосом: "Христос Раждається", а відтак звертаючись до родини "віншує":

"Віншую вас і з щастям, здоровям із цим Святим Вечором, щоб ми в щасті і здоровї ці свята провели й других дочекали. Від ста літ до ста літ, поки нам Пан Біг назначить вік".

Потім підносить "Дідуха" високо над столом та ставить на покуті під образами. В деяких околицях ставлять також на столі другого, укфольклору залишки до християнського, поганського культу бога худоби Волоса, згодом прозваного Велесом.

"Віншування", цебто побажання з нагоди свят може відбуватися теж інакше. Перед самою вечерою батько родини бере приготовану на тарілці проскурку з медом, ділиться нею окремо з кожним членом родини і челяддю, при чому взаїмно висказують собі бажання. Проскурку звичайно розносить перед святами по хатах паламар з відповідними побажаннями.

Перше ніж засісти за стіл господар бере мисочку та підійшовши до стола, набирає ложкою з кожної страви потрохи, хреститься і без шапки виходить з хати та йде до стайні, бо худоба перша повинна покоштувати страви зі Святої Вечері.

В стайні в цей день також не по - буденному. Уся худоба добре почищена, під ногами у неї свіжа солома, за драбинками найкраще сіно.

За народними віруваннями, на Святий Вечір /а на Гуцільщині на Маланки/, у найлютійший мороз сам сивий Бог йде босоніж по пухкому снігу і тихо одхиляє двері кошари. Можна навіть підслухати, як лагідний голос питає худібку: "Чи ти худібко наїджена, напоєна добре?" Чи соко тить теба ґазда?"

Радісно блеють вівці, веселим риком обзиваються тієї ночі людським голосом корови:

"Ґазда доглядає їх добре, сумлінно поїть, годує і навіть нині вичесав шерсть".

За то Пан Біг обдаровує господаря приплодом.

Вернувши до хати ще не сідає господар до вечері. Годиться ще закликати на вечерю усі ворожі сили, перед якими бережуться селяни ціле життя. На Великій Україні та Гуцульщині бере господар в одну руку миску зі стравою, а вдруну сокиру, або бич від ціпа та вийшовши на двір, простягає руку в скуту замою безлюдність і кличе на тайну вечерю до себе всіх чорнокнижників, мольфарів, планетників, всяких вовків лісових та медведів, мороза, бурю та злі вітри. Відбувається той обряд дуже урочисто та поважно:

" Морозе, морозе, йди до нас кутю їсти". Подібно проситься інших - а коли вони не приходять, хоч їх закликається обовязково тричі - Тоді заклинає їх господар, щоб не зявлялись ніколи, словами:

О як не йдеш, то не йди до нас і на жито, пшеницю, уоряку пашницю! Іди краще на моря, на ліси, та на круті гори, де люди не ходять, звірі не ступають, а до нас не йди!"

І так кожного "гостя" закликають окремо, або всіх разом. Після цих "запросин" повертається господар до хати, в деяких околицях ладаном обкурюють стіл і всі, хто є в хаті, стають навколішки перед образом і моляться Богові:

"Отче наш, іже еси на небесах"...

щиро моляться всі, вимовляючи виразно слова молитви, благаючи Бога, не тільки за померших родичів та членів родини, але також, щоб припустив до вечері ті душі, що їх ніхто не знає, що пропадом пропадають, бутинами побиті, дорогами покалічені, водами потоплені, ніхто про них не згадає, ані встаючи, ані лягаючи, ані дорогою йдучи. А вони, бідні душі гірко пробувають у пеклі , чекаючи Святого вечора. Ця духова сполука між живими та померлими членами родини виразно зазначена у час Святого Вечора, цього найбільшого родинного свята.

За народними віруваннями Мати Бога випросила від свого Сина ключ та повідмикала на Святий Вечір рай і пекло, щоб померлі душі могли також взяти участь в Святій Вечері.

Після молитви часто співають всі присутні Різдвяний Тропар "Рождество Твоє Христе Боже Наш".

На Закарпатті, помолившись, кидає господар ложкою тричі фасолею до дверей, а її намагаються зловити дівчата.

Щойно після того голова родини перший сідає за стіл, продумавши старанно місце, щоб не присісти якої душі, що також невидимо тоді сідають таким же способом за стіл, всі, хто є в хаті. Вважається за добре, коли на Свят-Вечір є хтось із гостей, або просто "захожий".

Коли вже всі посідають за стіл до вечері, батько набирає ложку куті і кидає до столі "щоб бджоли роїлися", а на Гуцульщині першу ложку куті кладуть на вікно "для померших родичів".

Саму вечерю починає господар чаркою меду, або горілки потім споживають страви, починаючи борщем, а донедо кутею. А потім з кожної страви потрохи, бо на Святий Вечір кожну страву треба попробувати.

Підчас вечері не годиться вставати, конче треба просидіти до кінця. На Закарпатті підчас вечері замикають двері на нову колодку, "щоб хижаки позамикали свої пащі".

Якщо підчас вечері син або дочка вмре, то батько дарує "на щастя" дочці теличку, а синові лоша. Після того вже вся родина уважно слідкує, як росте дарована тварина. Якщо росте добре, кажуть, що та дитина матиме щастя, а якщо ні, то батько через рік на Святий Вечір дає синові пораду, щоб не журивсь, бо "шаблюкою та розумом собі щастя здобуде" - а дочці каже мати що "розумом щастя найде".

По вечері не прибирають нічого зі столу, навіть не миють ложок, все лишається для померлих родичів, щоб в ночі вони теж повечеряли "з того світу завитають до своїх рідних на святу Вечеру".

По вечері, а донедо і підчас вечері, починають колядувати. Малі діти 6-10 років носять вечеру до своїх близьких, діда, баби, дядька, тітки, та хрещених батьків. Вечеру завязують у вузлик що їм "мама дали" стукають у двері і ввійшовши в хату, скидають шапку та говорять:

"Тато, мама і я просимо на святу Вечеру,

Приймiть вiд нас,що Бог пiслав".
Тодi бабуня,або хто iнший,бере вечерю,гостить своїх"гостей",надiляючи їх горiшками,медiвничками та грiшми. Вiдтак завязавши у вузлик свою вечерю вiдпускає домiв.

На Гуцульщинi та Покуттi заховався дуже гарний звичай. Заможнiшi господарi несуть вечерю до бiднiших. Загортають у новий рушник мисочок кутi з медом,пшеничних пирогiв,усяке печиво та свiчку i несуть те все у хату до бiдного,ставляють на стiл та привiтавшись привiтом "Христос Рождається" i запаливши свiчку,вiдходять з хати.

По вечерi молодi дiвчата вибiгають на двiр та бiгаючи довкола хати калатають ложками i надслухують,з якої сторони чути гавкiт собак,бо звiдтiля прийдуть женихи. Взагалi великий гавкiт собак цього вечора ворожить багато весiлв.

В деяких околицях кладуть дiвчата пiд тарiлку,з якої їдять усi страви на Святий Вечiр грошi. Вiдтак беруть цi грошi та на другий день дають першому з краю жебракові та питають як йому на iмя. Таке саме iмя матиме їх жених.

На Святий Вечiр а в iнших околицях на Маланки перевiряють посадженi "на катеринi",або на "Андрiя" гiлочки вишнi. Якщо гiлочка розвила або хоч розпукли на нiй бруньки - дiвчина цього року вийде замiж,а якщо нi,ще буде рiк дiвувати.

Дехто вибiгає з хати на Святий Вечiр та дивиться через вiкно в хату,коли хто сидить при Святiй Вечерi без голови,то цього року вiн помре.

У деяких мiсцевостях починають коляду на Святий Вечiр по вечерi - але звичайно колядують по хатах впродовж трьох Рiздвяних днiв.

В часi зимових празникiв,цебто на Рiздво - Новий Рiк та Йордан спiвається спецiяльнi пiснi,а саме колядується на Рiздво коляди та колядки та щедрується щедрiвки i маланки на Новий Рiк та Йордан.

Це дуже гарнi та цiкавi пiснi. В них вiдзеркалюється iсторiя тих свят. Старшi колядки та щедрiвки оспiвують дохристиянський побут та вiрування наших предкiв,видеалiзоване хлiборобське життя в давнину,чути в них далекий вiдгомiн лицарських походiв наших дружинникiв та козацтва. Новiшi,вже християнського походження,називаються коляди та оспiвують євангельськi подiї та християнськi легенди звязанi з цими празниками. Є також багато колядок та щедрiвок мiшаного змiсту. Це цiкавий залишок з часiв змагання двох вiр: поганства з християнством. Це часи т.зв. "двевiря".

До Рiздвяних звичаїв належать ще рiзнi Рiздвянi гри,як прим."коза" i "кобилка". Це давнi синкретичнi пiснi, звязанi зi стародавним,бо вiдомим уже в XI. столiттi звичаєм "водити козу" або " кобилку". Синкретичнi пiснi,це пiснi,в яких всi елементи - цебто слова, музика та мiмiчнi рухи /танець/ були поеднанi та органiчно злитi в одну цiлiсть i виступали все разом. Обхiд з "козою",чи "кобилкою" має теж як i бiльшiсть старинних колядок та щедрiвок магiчний,заворожуючий характер. У наших часах обхiд з "козою" вiдбувається здебiльша на Новий Рiк.

Крiм Рiздвяних iгор заховалися ще у нас давнi рiздвянi гумористичнi сцени т.зв. iнтермедiї прим. "Iродове військо","Царi ходять" i iншi. Колядники переодягаються за ангелiв,пастирiв,царiв,Iрода,чорта,жида,козу iт.д. Входять

з маленьким вертепом до хати та представляють ці короткі різдвяні вистави,переплітаючи текст колядами. Парубки звичайно колядують зі "звіздою" та дзвоником.

"Звізду" роблять із деревяної обичайки та тоненьких дощечок - семи у або вісьми - раменну. Рамена прикрашують різноколіровим папером та срібними і золотими стрічками. В середину вставляють образок народження Христа та запалюють свічку. Так зроблену звізду приладовують на деревлянїй тичці і підчас колядування тримають напроти вікон,я як у хаті то перед образами.

Серед колядників виробилися з часом свої звичаї яких мусіли обовязково придержуватись.

Колядники ставали перед двором господаря,а один з них підходив під вікно і питав:

"Чи дозволите,пане господарю,заколядувати,цей дім розвеселити, Ірода засмутити"?

На запрошення: "Просимо - колядуйте",щойно зачинали коляду. Коляди своїм змістом призначені окремим особам в родині. Інші є колядки для господаря,інші для господині,його сина або дочки. Часто навіть у колядку відповідного змісту вставляється імя господаря, господині, [illegible], хлопця або дівчини і тоді колядка виглядає так, начеб спеціяльно складана для тієї особи.

У деяких гірських околицях в Галичині заховався старинний спосіб виконування колядок та щедрівок. Співають під вікнами на два хори одноголосовим співом ,в унісон/. Кожний вірш /стих/ з рефреном співає насамперед один,а відтак повторяє його другий хорспів цей подібний до співу у церкві на два крилоси.

Дорослі колядники найчастіше колядують у пятьох. Один з них "береза" - ватаг і заспівак,другий - "звіздоноша",третій - "дзвонар",четвертий - "міхоноша",а пятий - "запасний". Він має допомагати міхоноші нести колачі,або піднімати звіздоношу.

По закінченій коляді наступає т.зв. "Віншування" цебто святочні побажання господарям хати. Є вони різні в різних околицях довші і коротші,поважні і іноді гумористичні. Інші на Різдво,а інші на щедрий вечір.

Пр. "Будьте здорові ! Даруй Боже щастя,долю всього вволю,а хліба найбільше,а до хліба посилай Боже,капусту,буряки,огірки,щоб дідкдали садить і поливать,а опісля в добрім здоровлі споживать"

а взявши коляду: "Пошлиж Вам Боже,здоровля в ваш дім,на родиноньку,щастячко на двір - на худобуньку,на родиноньку,на багатую, на худобоньку,на рогатую".

А гумористичне:

"Коляда,коляда дай бабо пирога,
Як не даш пирога,возьму вола за рога
Та виведу за поріг,та викручу правий ріг
Буду рогом трубити,а воликом робити".

А вже зовсім гумористичний характер має таке закінчення "віншування".

"А за тую колядую
Треба заплатити
Треба дати два дукати
І голубців миску
Но вас прошу господарю
Не дайте по писку.
Можна дати,але не рукою
Іно шклянков,порцеляников
Ще й з оковитою".

В деяких околицях після Святої Вечері молодь колядує цілу ніч, а ранецько,всі хто лиш може,йдуть до церкви на ранішну відправу, щоб спільно з усіма заспівати величаву різдвяну пісню:

"З нами Бог,розумійте язиці,
І покоріться,яко з нами Бог".

/далі буде/

Б і л ь ш и й п а н .

/докінчення/

Ввечері стояв купець Корнило перед Стенторієм. Корнило був Християнин, провідник лідійських християн. Він чув, як сьогодні сполудня читали цісарський едикт, але безбоязко дивився Стентурієві в вічі.

- Як називаєшся? - спитав Стенторій.
- Корнило, прошу. Купець із цього міста.
- Чи ти Християнин?

І не дадавши відповіди старика, питав далі:

- Чи ти чув новий едикт?
- Так, я християнин і я чув новий розпорядок - відповів Корнило.
- Чи хочеш виректись свого забобону?
- Ні, пане!

Стенторій приглядавсь йому хвилину, а опісля спитав уже лагідніше:

- Чому то ви, християни, підпалили Рим?
- Ніхто з християн не підпалював міста - відповів поважно Корнило.
- А це що?! Чи ти знаєш, що ти говориш?
- Так, пане. Ми маємо таких своїх післанців, таких скорих, як ваші. Римські християни вислали одного й до нас. Вони заперечують усяку участь у злочині підпалу Риму. А християнин не говорить неправду - сказав піднесеним голосом.
- Чи ти є поклонником якогось жида, що був розпятий тому близько 30 років у Єрусалимі за бунт? Він був мабуть назореєць і звавсь Ісус.
- Так, пане, назореєць і ще щось більше! - говорив із живою вірою Купець Корнило. Він - Божий Син! А те Він доказав особливо тим, що проспавши три дні в гробі, воскрес із мертвих!
- Так, так, я знаю - прошептав Стенторій. Та тепер слухай уважно того, що я скажу тобі. В мене мало часу. Той Квінт...

Не докінчивши Стенторій здвигнув із відразою раменами.

- Ви християни збираєтесь разом на молитву в домі одного з вас, щоб спільно молитись до свого Бога; неправда?

Корнило притакнув, надзвичайно здивований. Він думав, що цеї ночі стріне його мука й смерть, а тимчасом цей римський урядник був майже приязний. Стенторій говорив далі.

- Ти мусиш сказати мені, де й коли ви сходитеся разом, а тоді ви будете безпечні.
- Не розумію твоєї мови, пане, - сказав Корнило, зідхнувши важко.
- Якщо ти скажеш мені попереду, де ви будете, я можу вислати військо, щоб шукало вас усюди, тільки не там, де ви є. Та я не знаю, чи ти віриш мені? - питав проконсул допитливо.
- Я вірю тобі пане, й зроблю так, як ти бажаєш. Але чому...
- Чому? - крикнул проконсул голосно, та зараз усміхнувся.
- Корниле, хоч я завжди вірний підданий імператора, то однак навіть він не знає, що я маю більшого Пана - нашого Господа й Спаса, Ісуса Христа!

А коли Корнило з великим здивуванням дивився на проконсула, він продовжав далі свою сердечну мову:

- Треба тобі знати, що я був леґіонером у палестинськім гарнізоні в тім часі, як ми розпяли Христа. На свої власні очі я бачив ті чуда, що діялись при Його смерті. Але я не бачив, як Він воскрес. Бо я, Корниле, належав до тих вояків, що їхні очі були засліплені, як ми стерегли гробу! Та сьогодні я бачу! І вірю! Христос - це мій більший - це мій найбільший Пан!

Християнські веселості з Різдвом Христовим та повороту на рідну вільну Україну - з Новим Роком бажає читачам і передплатникам

Редакція

За дозволом Духовної Влади

Ціна 1.40 RM

"ОТЧЕ НАШ"

Надходить час,коли св. Церква зачне взивати своїх дітей,щоби "скинули зі себе старого чоловіка а одяглися в нового",щоби очистити свою душу від гріхів,щоби каялися і творили покуту. Надходить час,коли св. Церква скаже нам кликати словами св. Єфрема Сирійського: "Господи і Владико життя мого,духа безнадійної печалі і лінивства,властилюбства і пустословности віджени від мене.

Духа невинности і покори,терпеливости і любови даруй мені недостойному слузі твому.

Так,Господи,Царю,дай мені бачити мої гріхи і не осуджувати брата мого,бо ти благословенний по віки віків,амінь.

==========

Місяць лютень,цього року,буде для нас приготуванням до стрічі радісного свята Воскресення Христового,яке все нам пригадує,що й ми воскреснем як нарід і що ми колись воскреснемо до вічного життя. В часі Великого Посту,що наближається,закликатиме нас св. Церква до добрих діл: молитви,посту і милостині,що є дорогою до очищення душі. Про піст ми вже читали в одному з чисел "Братчика" за 1946 р. загально про молитву читали ми рівнож в одному з перших чисел "Братчика" за 1946 р. Нині розгляньмо докладніше одну з найкращих молитов т.зв. "Господню молитву",яку звичайно називаємо "Отче наш".

Кілька місяців перед своєю смертю навчив Господь наш Ісус Христос тієї молитви своїх Апостолів,коли вони просили Його "Навчи нас молитися".

Ще нині показують в церкві,що називається "Отче наш" - місце, де стояв Божественний Спаситель коли вчив своїх Учеників тієї молитви. Молитву "Отче наш" виписано на стінах тієї церкви в 32-х мовах для зазначення,що ця молитва стала всесвітньою.

"Отче наш" це молитва,в якій міститься все про що християнин може і повинен молитися. "Отче наш",це молитва на час радости і смутку,на час щастя і нещастя; це молитва для багатих і бідних,для вчених і невчених - одним словом для всіх людей,що були, є і будуть на землі. Можна сказати,що "Отче наш",це корона всіх молитов. "Коли хочеш молитися правильно,не проси про ніщо більше як про те,що є висказане в молитві "Отче наш".

/Св. Августин. Лист 130,гл.12,32/.

Потрясаюче враження викликало оповідання людей,що чудом врятувалися при затоненні корабля "Титанік" в р. 1912. Вони говорили: Декілька десятків людей сіли до малих рятункових човнів. Кождої хвилини могли вони згинути від бурхливих морських филь. З тремтінням гляділи ... в далегінь то на небо,шукаючи порятунку. Рятунку однак не було а морські филі бісилися. Немов наприказ почали нараз всі відмовляти молитву "Отче наш".- Молитва з надією на поміч Отця,що на небі,не покинула їх вже ж до остаточного врятування.-

Християне всіх століть говорили ту молитву багато разів денно. "Отче наш" була останнім словами мучеників,молитвою переслідуваних,тих,що були в потребах,тих,що плакали і тих,що тішилися.

Скільки мілінів разів зверталося людство до Бога тією молитвою! Вона така коротка а така "довга",така поєдинча,а так глубока,така людська а в дійсності Божа.

Та на жаль багато людей міряє її скількістю а не пережиттям і зрозумінням; не рахують "як" відмовляють лише скільки разів відмовили. Протеслушно каже один церковний вчений пояснюючи "Отче наш",що жадної інш. молитви люди так не надуживають і зловживають як саме "Отче наш".

Знаємо з історії,що перед нар. Іс. Христа народи світа боялися

своїх богів чи Бога; про любов, про те, щоби Бога назвати "Отцем" - не було й мови. А тут каже нам наш Вчитель казати:

"Отче наш"

Яка це потіха, зокрема для нас скитальців, мати в наших клопотах когось, що нами піклується. Ми це належно вміємо оцінити, ми, що нераз внаслідок війни "не мали де голови приклонити". Ми вдячні тим, що нами заопікувалися, що про нас подбали, дали нам дах і кусень хліба! Так, ми як християне розуміємо, що це сталося по зарядженням "Нашого Отця".

Ми знаємо з практики, що найбільше нами піклується, найбільше про нас дбає і нам добра бажає "наш Отець", що на небі.- Ми не опущені, не самітні, маємо і тут на чужині Отця, що нами опікується до тієї степені, що без Його волі волос з голови не впаде!

Він, цей "Наш Отець" є Вітцем бідних, вдів, сиріт, безпритульних, киданих филями на морі життя. Він не вітчим, а таки отець - рідний Отець, що дав нам життя, дав середники до життя і приготовляє нам вічно - небесне царство. Він нас піддержує, коли ми під тягарем клопотів клонимося до землі; він нас і досвідчає, щоби загартувати а також перестерегти. Про це ми повинні памятати, коли говоримо слова "Отче Наш". Св. Тереса від дитятка Ісус часто мала сльози, коли думала над тим, що Бог є "Нашим Отцем". Одушевлена говорила часто" "Як то солодко є називати Бога своїм "Отцем".

"іже єси на небесех"

Яку іншу потіху мали християнські мученики перших століть, як не ту, що вони мають на небі Отця задля якого їх мучать? Земля не була для них вітчиною, вона була там, де був їх Отець - на небі. Кождий день на землі міг принести їм смерть, бо на землі вони були лише в дорозі до Отця - до Бога. В своїх терпіннях не були вони безнадійні, вони знали, що після смерти підуть до неба, де пригорне їх до своїх батьківських грудей їх Отець "що є на небі". Небо, вічне життя у Отця - Бога було їх надією, їх силою.

Скільки сили і потіхи, спокою і радости черпало людство всіх часів з тих святих слів! Скільки Святих одушевляли ті слова Господньої молитви".

Св. Франц з Асижу співав і танцював з радости розважаючи те, що на небі маємо отця.

Хвилина смерти всім страшна, та цей страх сильно ослаблює свідомість, що зараз після смерті стріне нас не щось нам чуже, непривітне а наш "Отець", що є на небі". Нехай не тривожить нас думка перед смертю лиш думка, щоби не стратити Отця, що є на небі, щоби остати на все Його дітьми. Християне, що памятають про це, що мають найбільшого Отця на небі житимуть так, щоби цей Отець остав для них не грізним Суддею а найліпшим Отцем - на віки.

"да святиться Імя Твоє"

Три перші прохання Господньої молитви відносяться до Бога чотири останні до людських потреб. Перше і найважніше прохання відноситься до Божої слави; не чоловік, не його справи, не його спасення а Божа слава стоїть на першому місці.

Це прохання жадає від нас: Імя Боже святити, і Його прославляти. Це прохання вказує докладно на ціль сотворення світа і чоловіка. Св. Ігнатій каже: "Чоловік є сотворений, щоби Бога, нашого Пана хвалити, бути Йому послушним, Йому повинуватися і через це врятувати свою душу" А Господь говорить устами пророка Ісаії: "На мою славу я його /чоловіка/ сотворив". /43,7/.

Прославлення Бога було змістом релігійного життя всіх народів усіх часів. Вони будували вівтарі, приносили жертви, творили покуту, відвідували святі місця, щоби признати Бога чи Богів за найвищі єства і їм віддати честь. Зокрема торжественно приносив жертви Богові вибраний нарід в Ст. Завіті. Вони ніколи не забували про

/продовження/.

ПЕРША БОЖА ЗАПОВІДЬ.

Не почитай інших богів крім мене.

В часах, коли проголошував Господь Бог свої заповіді панувало в світі поганство, цебто віра, що є не один а багато богів. Люде почитали - як Бога - сонце, місяць, зорі, грім, лискавку, сильних звірят, сильних людей - а навіть камін різьблений - невдало - на подобу людини.

Знаємо з рідної історії, що й наші предки до приняття християнства кланялися "іншим богам" як ось Дажбогові, Велесові, Стрибогові то лісовикам, то домовикам, то дідькам, то відьмам, то чарівницям, то опирам - одним словом мали поганську, неправдиву віру.

А й нині серед нас є люде, що мають собі інших богів поза одним правдивим Богом. Для деяких богом є їх слава, чи майно, чи гуляще життя, чи спекуляція, чи по простому як сказав в одному місці св. Павло "їх богом є їх черево".

Виходить, що як колись - так і нині та заповідь є на часі, хоч люде в тягу століть нібито змудріли.

Якже нам почитати нашого Господа Бога?

Почитаємо Бога:

а/ актами віри, надії і любови

б/ коли беремо участь в Богослуженнях зокрема у св. Літургії - Сл. Божій

в/ молитвою.

Про віру.

Знаючи, що Господь Бог є Всезнаючий, Правдомовний, що Він нас любить віримо у все те, що Він нам каже а ту свою віру висказуємо ось хоч би такими словами:

Акт віри. Боже мій, вірю сильно і визнаю все те, що навчав Ісус Христос, що проповідували Апостоли і свята католицька церква подає до віруваннь, бо Ти є вічна і непомильна правда. У тій вірі і для неї хочу жити і вмерти. Амінь.

Наша віра це найчистіша - непомильна правда тому маємо обовязок віру Христову по можності докладно пізнати, її отверто визнавати і перед ворогами боронити. Ось як говорить Ісус Христос, "Кожного, хто визнає мене перед людьми, і я визнаю його перед Отцем моїм, що на небі. А хто відречеться мене перед людьми, того й я відречуся перед моїм Отцем небесним". /Мт. 10,32,33/.

Хто хоче наглядно пізнати як ставитися до віри хай перечитає декілька життєписів св. Мучеників.

Віра - це великий скарб, це великий маєток а про скарб, про маєток дбаємо, щоби його не стратити. Треба проте дбати, щоби не стратити віри. А дбаємо в той спосіб, що

а/ уникаємо товариства невірних,

б/ не читаємо злих книжок і часописів

в/ провадимо чисте і побожне життя.

Хтож в Бога і правди віри цілком не вірить або в них сумнівається чи відрікається віри, або хто змінює свою віру на фальшиву - цей грішить проти св. віри.

Про надію.

Як то тяжко людині в житті, коли вона в біді і не має надії, що її доля покращає. Трапляються випадки і серед нас на скитальщині, що людина стає нервова, не має радості з життя, не може взятися до продуктивної праці, бо втратила надію, що вона ще стане людиною

на рідній землі. Брак надії, це дуже велика і тяжка до лічення недуга. Людина без надії тратить часто охоту до життя і кінчає з ним, поповнюючи тяжкий гріх.

Далеко тяжчою недугою є брак надії на Бога і вічне щастя. Людина без чесноти надії, це на віки нещаслива - пропаща людина. Проте треба часто збуджувати в собі акт надії хочби такими словами:

Акт надії. Надіюся на Тебе, мій Боже, і вимагаю від Тебе ласки та всього, що мені потрібне до спасення, бо Ти можеш мені це дати, як всемогучий, і хочеш дати, як безконечно щедрий; даси через заслуги, муки й смерть Ісуса Христа, бо Ти є найвірніший у своїх обітницях. Амінь.

Така молитва, висказана зі зрозумінням і щиро родить в серці християнина бажання неба і дає правдиве щастя на землі. Людина, що має надію на Бога все вдоволена зі своєї долі, а це чи не найважніше з того, що називаємо земським щастям? Людина, що має надію має рівнож спокій і рівновагу духа. Тим, що надіються на Бога лишив Ісус цей спокій: " Мир /спокій/ оставляю вам, мир мій даю вам; не так, як світ дає, я даю вам. хай не тривожиться серце ваше ні не лякається ". /Йо. 14,27/.

Надіємося на нашого небесного Отця, що може і хоче нам у всіх потребах помочи. Проте кличе до нас св. Павло: "Радуйтеся о Господі: і ще раз кажу: радуйтеся". /Фил. 4,4/

Надії потребуємо:

1/ В хурі і нещастю, бо якраз тоді, прибиті горем, потребуємо спромоги, що є хтось що може але й хоче нам помогти.

2/ При св. Тайні покути:

Ідемо до Сповіді, щоби позбутися гріхів, після сповіді треба вірити і мати надію на Боже Милосердія, що гріхи нам прощені.

"Бодрися, сину. Прощаються тобі твої гріхи". /Мт., 9,2/

3/ В годині смерти, тоді коли властиво не знаємо, що нас після смерти чекає, куди підемо, яке буде наше вічне життя. Ісус Христос успокоює нас на той час: "Я воскресіння та й життя; хто вірує в мене, той, хочби й умер, буде жити. А кожний, хто жиє і в мене вірує не вмре про вікі. Чи віриш цьому?" /Йо. 1,25.26/.

Хто нарікає на Бога, попадає в розпуку, то вкладає покуту аж до смерти - цей гріхить проти надії.

Пригадайте останні хвилини життя Юди і його смерть.

Про любов.

Господь Бог є нашим найліпшим Отцем і Йому, так, як і земському, рідному отцеві належиться від нас любов. Бог є безконечно великий, безконечно святий, безконечно гарний . Ті прикмети викликують в нас любов до істоти, що їх посідає. Бог має їх у безконечній скількості, тому й наша любов до Нього повинна бути більша як до всего сотвореного.

Свою любов до Бога ми повинні висказувати словами.

Акт любови.

Люблю Тебе мій Боже, бо ти мене полюбив, але передовсім і над усе люблю Тебе тому що ти є найвище, єдине і безконечне добро, гідне всякої любови. Амінь.

Акт любови, висказаний щиро має велику силу. Він змиває з нашої душі гріхи, навіть тяжкі і дає Божу ласку.

Бувають випадки коли немає людини фізичної можности висповідатися а грозить небезпека смерти, що такий акт любови очищує цілковито душу від гріхів. Лишається однак обовязок, коли мине небезпека смерти, коли людина стане здоровша і зможе знайти священика визнати

всі гріхи, хоч вони вже прощені актом любови.

Акт любови очищує людину навіть від гріха первородного при хрещенні б а ж а н н я . /гл. св. Тайна Хрещення./

Акти любови треба збуджувати якнайчастіше а зокрема

а/ після упадку в тяжкий гріх,

б/ в небезпеці життя,

в/ в годині смерти.

===== VVVVV =====

Не вистарчає почитати Бога лише в душі. Людина складається з душі і тіла. І душа і тіло є сотворені Богом, тому й тіло є обов'язане почитати Бога. Тому й зовнішний уклад тіла повинен вказувати, що почитаємо Бога; такими зовнішніми знаками є: складання рук, св. Хрест, приклонення колін, поклони, співання церковних пісень, участь в процесіях, торжествах, заховання посту, відповідне поведення в церкві і інше.

Грішить проти почитання Бога людина що

а/ не молиться,

б/ хто вірить в чари, забобони, сон, ворожби, карти і др.

в/ хто допускається святотацтва через зневаження Богові посвячених осіб, чи місць і через негідне приняття св. Тайн.

Шануючи і почитаючи Бога, ми повинні шанувати і тих, кого післав Бог, щоби в його імені провадили людей до Бога, їх вчили, ними рядили а саме: Святішого Отця, римського папу, єпископів і священиків бо сказав до них Ісус Христос: "Хто вас слухає, мене слухає, а хто вами погорджує, мною погорджує; а хто мною погорджує, той погорджує тим, що мене післав". /Лук. 10, 16/.

ДРУГА ЗАПОВІДЬ БОГА.

Н е в з и в а й н а д а р м о і м е н і Г о с п о д а Б о г а т в о й о г о .

В тій заповіді забороняє Бог взивати Його св. Імя у маловажних річах чи - позитивно - наказує, щоби Його Імя і Святих вимовляти з належною почестю.

Знаємо з практичного життя, що зневажуючи імя особи прм. короля, президента, полководця - зневажуємо тим самим і особу, що має цей уряд чи титул. Подібно і у відношенні до Бога. Хто зневажає Боже Імя, цей зневажає самого Бога.

Зневага це непристойний висказ про когось, це легковаження, це погірдливе відношення до розумної особи; чим особа вище поставлена а зневажуюча особа нище, тим більша заходить зневага. Між Богом а людиною є безконечна пропасть, тому й зневага Бога людиною має безконечну злобу.

Хто про Бога висказується обидливо, з легковаженням, з погордою, той Бога безконечно ображує т.зн. тяжко грішить. Хто проклинає, нарікає, що Бог недобре рядить світом /"чому я хорий, чому бідний, чому мені найгірше в світі?/ Цей ображує Бога, який сказав, що у всіх обставинах життя треба казати "да будет воля Твоя".

Кажеться що не можна взивати Божого Імені н а д а р м о , але Бог хоче щоби ми взивали Його Імя, ,достойно і з пошаною.

Не надармо а радше зі заслугою взиваємо Боже Імя при християнському поздоровленні, в молитві, в покусах, в кождій потребі, коли чуємо свою неміч а розуміємо, що Бог може нам дати поміч.

Є випадки, коли взиваємо Боже Імя торжественно - урочисто. Це діється тоді

1/ коли складаємо п р и с я г у /покликуємося на Бога, що говоримо правду - а коли це неправда ми, немов кажемо, нехай нас Бог тяжко покарає!/

2/ коли щось Богові п р и р і к а є м о ,складаємо торжественно о б і т .

До 1. Можна взивати Бога на свідка,однак тільки у важних справах - це називається п р и с я г а т и . Присягу складають свідки в суді, урядники,жовніри. Хто фалшиво - неправдиво присягає зн. кличе Бога, щоби він н е п р а в д у посвідчив за п р а в д у ,цей дуже тяжко грішить гріхом,що називається к р и в о п р и с я г а . Тим гріхом стягає на себе кривоприсяжник прокляття Боже. "Моє прокляття найде на дім того,що фалшиво присягає на моє імя і буде мешкакати в його домі і знищить його". /Зах.5,4/

/Ісус Христос також складав присягу перед жидівським архієреєм/.

До 2. Зложений Богові обіт належить беззастережно виконати. "Якщо ти пообіцяв Богові не отягайся від виконання; краще є не обіцяти,ніж обітниці не сповнити" /Екл.5,3,4/. Тому,заки робиш яку обітницю порадся сповідника що і як маєш обіцяти.

ТРЕТЯ БОЖА ЗАПОВІДЬ.

"П а м я т а й с в я т и й д е н ь с в я т к у в а т и ".

Всезнаючий Бог,даючи заповіді,бачив скільки то людей не буде заховувати святих днів. Тому підчеркнув тут слово,якого не має при інших Заповідях,а саме: п а м я т а й ! Не забувай,не легковаж а памятай!

Святочними днями є неділя і свята. В історії біблійній ст. Завіта оповідається,що Бог творив світ шість днів а с е м о г о д н я в і д п о ч а в ,наказав людям святкувати семий день. Ізраилитяне святкували суботу; ми християне святкуємо неділю на памятку воскресення Ісуса Христа . Ми святкуємо неділю,бо так робили Апостоли,і нам передали,щоби так само роби /Устне передання/. В неділю зіслав Іс. Христос Святого Духа,тому неділя це "Господній день".

Бог наказує с в я т к у в а т и святий день, Як саме? -

а/ Н а л е ж и т ь в и с л у х а т и с в . С л . Б о ж у

б/ Здержатися від невільничих робіт.

До а/. Це не рада а приказ,виразно пояснений другою Церковною Заповіддю. Колиж хто з недбальства,з власної вини опускає в неділю чи свято св. Сл. Божу або спізняється /прм. приходить на "Іже Херувими"/ - тяжко грішить.

Не грішить той,що опускає св. Сл. Божу з поважної причини пр. задля недуги власної чи другої особи,коло якої треба лишитися,задля далекого віддалення від церкви /3 км./,а день непогідний,задля пильнування господарки чи дому. Обовязкові присутності на св. Сл. Божій підпадають всі,що п о к і н ч и л и 7 л і т ж и т т я .

До б/. Невільничі роботи це ті,що їх робили колись невільники т.зн. тяжчі роботи,при яких людина мучиться. Такі роботи є дозволені жній потребі прм. при пожарі,при рятуванні чи коли є диспенза т.зн. дозвіл Церкви з оправданих причин /прм. в часі жнив./

Домашня праця: як приготування поживи,щоденні прятання хати і др. не є заборонена.

Поза здержанням від тяжкої праці належить дещо робити а саме: 1/ слухати проповіді,зокрема тим людям,що не вміють читати або хоч вміють,не читають нічого. Їм треба довідатися як жити,щоби осягнути свою ціль.

/продовження буде/.

обовязки сотворіння супроти Сотворителя; не забували признати Його за свойого Найліпшого, всемогучого, найкращого Пана.

Не менше від тамтих повинні памятати про це ми - християне. Слава Божа це для нас найвищий закон.

Належить зазначити, що найбільшу славу дістає Бог від нас людей у св. Літургії. Інші - наші потреби можуть мати місце у св. Сл. Божій але на першому місці стоїть таки Божа Слава. Перед нею мусять уступити всі наші земські цілі.

Слава небесного Отця була ціллю життя Спасителя. Наше відкуплення було лише привернення Божої Слави, якої позбавили люди Сотворителя своїм гріхом. Задля прославлення Бога Отця Ісус народився, жив, вчив, вмер, воскрес, і вознісся на небо.

Слова: "да святиться імя Твоє" є не лише прохання, щоби було прославлене Боже Імя, але й упімнення для нас, щоби ми своїми гріхами не зневажували Його Імени, не зловживали; щоби ми нічого не ставили вище Бога, не проклинали, святкували святий день, не присягали фалшиво чи легкодушно, додержували зложені Богові обітниці, не насміхалися з Бога, святих, посвячених місць.

Це прохання каже нам також, що все, що походить від Бога є для нас - людей чимсь святим; що нічо на світі не повинно для нас бути дорощим і цінніщим як Він і все, що від нього походить, що до Нього відноситься. Його святе Слово, Його Жертва, св. Тайни, св. Ласка, св. Церква, Його обітниці. Мають для нас бути вартніщим як всі скарби світа.

Слава Божа є найперша наша ціль, бо сам Бог є Найбільший, Найсвятіший - сама Любов.

Ісус Христос жив на землі для прославлення Бога Отця і наказав нам Його прославляти. На питання фарисея: яка заповідь найбільша - відповідає Ісус, що любити Бога цілим серцем, цілою душею, всіма думками і цілою силою - то найважніше /Мт.22,37/. Не справи людські, а сам Бог!

Ця думка тягнеться червоною ниткою через св. Письмо Старого і Нового Завіту. "Да святиться імя твоє" говорила побожна душа і в Ст. і Новому Завіті.

"Тебе, о Господи, нехай прославляють всі діла Твої, Тебе нехай благословлять твої святі. Нехай оповідають славу твойого царства і нехай оспівують твою силу на те, щоби звістити людським синам блеск твойого царства" /Пс. 145,10-12/. Рівнож гимном на славу Бога є пс. 148,149 і 150. Ті псальми, це завзив пророка Давида до прославлення Бога: Хваліть Господа з небес: Ангели і прочі безтілесні сили, сонце і місяць, звізди, небо, вода - а на землі: змії і всі творіння, що живуть в безоднях, огонь, град, сніг, лід, вітри, гори і горбки, дерева, звірі, гадюки, птиці; земські царі і всі люде, судді, молодці і дівчата, старці з дітьми - хай прославлять імя Господне"; а дальше кличе: "прославляйте Його хорами, на тимпанах і гарфах на трубах і гуслах і органах".

А в Новому Завіті читаємо в Обявленні св. Івана Богослова /4, 11/ "Ти гідний, о Господи, дістати славу і честь і власть; бо Ти сотворив всі річи і по Твоїй Волі вони існують".

і як пише св. Павло в листі до Тимотея: "Цареві вічности, непроминаючому, невидимому, єдиному Богові нехай буде слава і честь на вічні віки /1.Тим.1,17/.

Коли, отже, висказуємо слова "да святиться імя Твоє" говоримо те найглібше, що вложив Сотворитель нам в серце. Він нас сотворив на свій образ і подобу і Він одинокий є остаточно ціллю нашої душі; лиш в нім знайде наша душа спокій і відпочинок; Він єдиний може успокоїти бурі нашого життя і дати блаженний мир. Тому не сміє нас відлучити від Бога ані біда, ані терпіння, ані слабість, ані скитальщина ані смерть. У всіх обставинах життя: "чи то з щастю

чи лихій долі маємо співати пісні любови". Лучімся в нашому житті з небесними хорами,що безнастанно співають Творцеві пісню слави, Свят,свят,свят,Господь небесних сил,повне є небо і земля Твоєї Слави,Осанна!

"да прийдеть царствіе твоє"

Як дуже актуальне є це прохання саме в нинішний час! Знаємо з історії,які то були на землі цісарства і королівства та як вони пропали. Бачимо,які то державні закони є нині в різних краях і державах; розуміємо проте чому нині світ починає звертати свої очі на Рим,видимий центр Христового царства на землі. Звичайно земські державні закони є проминаючі а за ними і держави,бо вони не базуються на л ю б о в и . Христос - Бог - Любов оснував царство,інше як всі,що були,є і будуть на світі а це - ц а р с т в о л ю б о в и і то так далеко аж "любіть своїх ворогів". Христос був царем а Його організація св. Церква - то Його Царство. "Чи ти цар?" - питається Пилат? "Ти сказав!" - Так є,як ти кажеш - чує відповідь. Але те царство не стоїть на війську,збруї,амуніції - а на любови. І те - Христове царство воювало з іншими царствами - але як? - ті інші "огнем і мечем" - а Христове Царство засадою: "Боже прости їм,бо не знають,що роблять". Ось про таке царство каже нам Господь - Ісус,просити Небесного Отця. /Мрк.4,30/ "Небесне Царство подібне до зерна ,що,як його сіють у землю,то менше від усіх зерен на землі та як його посіється,то виростає і буває більше від усякого зілля й пускає таке велике віття,що й птахи небесні можуть ховатися під його тінню. Де отже є Боже Царство там немає смерти ані порожнечі,ні, там пульсує життя,там є зріст,там є творення. На Боже царство складається не їдження і пиття лише справедливість і мир в Святім Дусі /Рим,14,17/. І тільки той дістане Боже Царство,що його шукає /Мт.6,33/. То є цартсво,що про нього говорили пророки,царство,в якому царем був,є і буде Господь /Іс.52,7/ Св. Іоан Хреститель кликав над Йорданом: "Покайтеся,бо зближається Б о ж е Ц а р с т в о" /Мт.3,2/ а й сам Христос каже до своїх родимців в Назареті,що сповнився час і прийшло Боже Царство /Лк.,4/. Входовою брамою до того царства є покута.

Ісус Христос напоминає нас,щоби ми просили про прихід того, царства,що приходить не зі світа а від Бога і щоби ми були приготовані на його прихід. Воно зродилося в нашій душі з хвилиною нашого хрещення. Ми стали тоді християнинами і дістали нове Боже життя в Христі. Хто носить в собі це Боже Царство мусить захоєати в собі Божу силу,мусить показати зріст в тому царстві, мусить на зовні показати ділами,що він належить до тієї Божої держави. Кожда держава,кожде людське царство на землі накладає на своїх громадян певні обовязки; подібно і Боже Царство і приналежність до нього потягає за собою певні обовязки: послуху і пошани владі,оборони царства,життя по державним законам. Хто проте належить до Божого Царства,мусить з ближніми жити як з братьми,мусить так жити,щоби кождий день був для нього степенем блище до невидимого нам тепер Божого Царства в небі,мусить так жити,щоби не втратити вічності. Б о ж е Ц а р с т в о з а свою о с н о в у д л я н а с м а є І с у с а Х р и с т а і н а ш у у ч а с т ь в Н о г о ж и т т і.

Боже Царство є там,де голоситься Боже Слово,де уділюються і гідно принимаються св. Тайни,де відправляється св. Літургія; там є Боже царство,бо там панує: любов,радість і спокій основані на Бозі,там є Боже Царство,бо там воно починається і росте, щоби дістати своє завершення у вічності в небесному царстві.

Редакція місяч. "З нами Бог" повідомляє,що січневе число не вийшло в час з браку паперу. Прохаючи вибачення Шан. читачів обіцює Редакція бути в майбітньому точною.

ЗНАМИ БОГ

МІСЯЧНИК

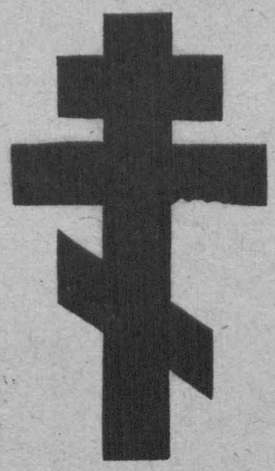

Ч. 3

ЛЯНАСГУТ

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 1709
МУЗЕЙ-АРХІВ

Додаток до " З нами Бог " Ч.3.
/Продовження/

2/Брати участь в церковних Богослуженнях /Утреня,Вечірня,Молебні/,приймати св.Тайни,читати побожні книжки чи часописи та робити добрі діла. Святий день є і на те,щоби чоловік після тілесної праці відпочав і прилично забавився.Розпусні забави,пітятика,картограйство є заборонене.Неділя чи свято це відпочинок для д у ш і і т і л а а не лише для тіла.

IV.Божа Заповідь.

Ш а н у й т в о й о г о о т ц я і м а т і р, щ о б и т о б і б у л о д о б р е і щ о б и т и д о в г о п р о ж и в н а з е м л і.

Кромі цього,що Бог вложив в нашу душу чуття любови і привязання,дав ще окрему заповідь,щоби шанувати родичів.Це знак,як великої ваги є та заповідь.А маємо шанувати наших родичів бо:

1/Вони заступають нам на землі Бога,
2/Вони після Бога наші найбільші добродії,
3/Вони наші найблищі виховники.

Як шанувати земських родичів вчить нас Ісус Христос.Він Сотворитель св. Йосифа і Пр.Діви Марії своєї Матері,Він їх остаточна цільо колиж став чоловіком то шанує Свою Матір Марію і опікуна св.Йосифа,Слухає їх,помагає їм,не стидається їх-одним словом з Його діл ніколи не мають смутку лише радість і честь.Тому треба й нам поводитися супроти наших родичів так,щоби їх пошанувати,їм де і як можемо помочи,не стидатися їх,любити їх-одним словом ніколи не зробити їм прикрості."Око,яке з призирством дивиться на отця чи котре гордить матірю нахай - каже Бог - виклюють круки і нехай виїдять орлята"/Притчі,30,17/ а в іншому місці:"Хто вдарить свойого отця або матір,нехай смертю умре"/2 Мойс.21,15/.

Наші давні християнські приписи св.Церкви казали давати дуже строгі та великі покути тим,що прогрішилися проти родичів чи навіть дальшої рідні. Це однак за мало не робити родичам прикрості,треба ще їх любити і свою любов не яхиком а ділами показати.Передовсім треба між людьми так поводитися і так говорити і такі діла творити,щоби не спричинити їм стиду; треба їм в потребі,зокрема в старості помагати і,що дуже важне- за них м о л и т и с я.Каже наша пословиця:Добрі діти родичам вінець,а лихі конець.Так!Бо родичі сильно переживають лихі діла своїх дітей;вони хотілиби,щоби їх дитина була все найкраща,наурозумніша між всіма,найпобожніша найчемніша,найздоровща,найкраще вбрана,щоби на неї всі звертали увагу,її а тим самим і її родичів хвалили.А коли є навпаки то замісць радості приходить смуток,біль душі,гірший бодю тілесного.

Дитина не повинна дивитися на зовнішний вигляд родичів,навіть коли вони тілесно чи душевно уломні;не повинна їх стидатися.Для дитини її тато і мама мають бути чимсь найкращим,найбільш-по Бозі-гідним любови.

"Сину-каже св.Письмо-"слухай твойого отця...і не горди,коли постаріється твоя мати" /Притчі,23,22/.

Ісус Христос навіть на хресті не забув про свою Маму.Він журиться Нею,Він віддає Її в опіку улюбленого ученика св.Йоана.

Меньші діти то ще слухають радо і шанують своїх родичів;колиж має вже свій "розум",зачинає остигати в любові а часто цілковито відмовляє родичам права мішатися в її справи.Це знак,що дитина по діявольськи змудріла!

Добрі християнські діти повинні слухати родичів с к о р о і р а д о;не отягатися,не робити квасного вигляду обличча а їх прохання сповняти як щось приємне,хочби воно таким не було.Про це говорить св.Дух устами св.Павла:"Діти,слухайте у всему ваших родичів, бо це подобається Богові"/Кол.3,20/.

Добрі діти люблять своїх родичів,шанують їх і ніколи не питаються: "що їм за це буде"-для них самозрозуміле,що родичів треба шанувати і любити,бо якже можна не шанувати родичів?.Та Бог щей платить за це!

І приємне і корисне:Люблю родичів,бо не можу нелюбити а в додатку Бог щей платить і то такою заплатою,за якою гонить цілий світ,бо слухайте: " буде тобі добре".Чи був коли на світі чоловік,що не хотівби собі добра:Люде всюди того добра шукають,лише не там,де його можна знайти а саме:"шануй отця і матір то б у д е т о б і д о б р е".Та це ще не все. Всі люде хочуть довго жити.Це прикметне і звірятам.Люде шукають середника " відмолоджуючого",вправляють спорт,щоби продовжити життя,шукають якихсь вітамін,удогіднюють собі винаходами життя,щоби не тратити сил а щадити їх на боротьбу зі старістю,недугами і смертю і за це,за ті мозольні труди може й там щось "продовжають "життя.Але ледви чи понесені труди вирівнують продовження життя.А люде забувають,що дуже легко продовжити своє життя,заховуючи IV-ту Божу заповідь.Бо там сказано: "і будеш довго жити на землі".І знова і приємне і корисне.Так щож,унас вірази за слаба. А тут зовсім ясна для християнина річ:Початком і джерелом життя є Бог; Той Бог обіцює довге життя за заховання IV-тої заповіді;коли обіцює то дасть,бо Він вірний в своїх обітницях.Не медицина,не спорт,не вітаміни є джерелом життя а Бог,тому в Ньому шукаймо і самого життя і його продовження.А яка "нагорода чекає злих дітей?Послухайте,що каже Бог устами пророка Мойсея:"Проклятий,що не шанує свойого отця і матері/Мойс.27,6/ Пригадайте історію проклятого Хама,пригадайте як помер Авесалом,що виступив проти батька Давида.

Четверта Божа заповідь накладає на дітей обовязки супроти родичів, а рівночасно на родичів накладає обовязки супроти дітей.Родичі повинні дбати про здоровля дітей,про їх виховання на добрих християн католиків та добрих громадян своєї держави та врешті,по можності,забезпечити їм їх майбутнє.

При вихованні дітей є конечно потрібна к а р н і с т ь.Про це так говорить св.Письмо:"Не позбавляй дитини карності,бо коли її набєш не вмре;ти набєш її різгою а душу вирвеш з пекла"./Притчі 23,13,14/.Ті самі обовязки супроти наємників мають працедавці:дбати про здоровля їх душі і тіла,справедливо платити за працю і дати час на службу Богові.

Крім родичів маємо шанувати і слухати наших вихователів,духовну владу і свою законну світську владу.На тій і на другій головній заповіді любови опирається любов до батьківщини,яка має право жадати від своїх дітей навіть життя за неї жертвувати.

Є однак випадок,коли треба спротивитися приказові старших а саме тоді,коли вони наказують робити щось,що Бог забороняє.Сказали раз Апостоли:"Більше треба слухати Бога,як людей "/діян.29/.Супроти старших мають заховуватися молодші по такій вказівці св.Письма:"Перед сивою головою стань і пошануй особу старшого" /3.Мойс.19,32/

V.Божа заповідь.

Н е в б и в а й .

В пятій заповіді наказує Бог шанувати здоровля і життя в л а с н е і б л и ж н ь о г о.Бог є Творцем всякого життя,тимсамим і людського і Він о д и н о к и й має право тим життям рядити.В Ст.Завіті був припис,що не вільно було їсти крови,яка символізує і до певної міри є частиною фундаменту життя.Життя кожній істоті,зокрема розумній,є дуже дороге,тому й взяв його Господь в свою окрему о п і к у.

Пятою заповіддю накладає нам наш Творець обовязок:

а/дбати,щоби наше тіло було здорове і чисте,

б/не наражувати свойого і свойого ближнього життя на небезпеки-легкодушно.

Користуючись тим правом і обовязком звернувся,зокрема в нашому сторіччі, чоловік до спорту,що причинюється в деякій мірі до піддержання здоровля.Однак богато спортовців забуває,що в житті доброю є п о м і р к о в а н і с т ь,міра у всему,або як кажуть " золота середина".В многих випадках спортовці розвивають сили тіла так інтензивно,що не стає їм часу на " спорт" духа-душі",яка чейже не є в чоловіці " приймаком " а таки "рідною дитиною"-складовою частиною чоловіка.Такі "запалені " спортовці розвивають тіло а вбивають душу,бо ніколи вони"не мають часу" на молитву,чи на Богослуження,чи на приняття св.Тайн,чи на перечитання побожної книжки,а в додатку спорт вимагає легко і вигідно вбратися, той не звертається уваги на приличність,на стидливість.Робиться все, щоби дбати про тіло а " по мачошому" трактується душу.

Як з одної сторони придумали люди багато такого,що скріплює здоровля і до деякої міри продовжує земське життя,так з другої сторони привикли до деяких налогів,що діють саме противно-шкодять здоровлю і скорочують життя; до них належить надмірне вживання алькоголю і нікотини,як також інших наркотиків як морфіна,кокаїна і др.

Грішить проти здоровля і життя свойого чи ближнього той,що себе чи ближнього несправедливо побиває,ранить чи вбиває.Ті гріхи родяться на світі з таких головних гріхів:ненависть,пімста,гнів і сварки.Прикладом є перший вбивник на землі-Каїн,якого зависть і гнів довели до братовбивства.Тому каже св.Іоан:"Кождий,що ненавидить свойого брата,є вбивником" /1.Іо.3,15/.Убивство є гріхом,що кличе до неба о пімсту.Сказав колись Бог до Каїна:"Кров твого брата кличе до неба о месть "./1.Мойс.4.15/ Вбити другого вільно в таких випадках:

1/державна влада має право вбити,щоби покарати злочин,що наносить шкоду другим людям,

2/бійцеві вільно це зробити на війні/за війну відповідають ті, що її виповідають а не поодинокі бійці/

3/кождий чоловік може вбити другого в обороні власного життя, коли не може в інший спосіб позбутися напасника і врятувати власне життя.

Пята заповідь забороняє також мучити звірята,бо вони є Божими сотворіннями;є вони вправді на це,щоби людям служити ,щоби люди мали з них хосен чи як поживу чи полекшу при праці,але знущання над ними не дають нам ані полекші ані поживи,лише вказують на грубість нашої вдачі./Пласт виховує молодь в тому напрямі,щоби вона не знущалася над звірятами/.

Ісус Христос каже не боятися тих,що можуть вбити лише тіло,але передовсім тих,що можуть і тіло і душу завести в пекельний огонь.Ті слова вказують,що Ісус знає і смерть душі,яка наступає в наслідок гріха людини.Тому грішить проти душі ближнього,хто його гіршить то значить:словом чи прикладом доводить до гріха.З г і р ш е н н я м є:публично зневажати неділі і свята,з погордою відноситися до посту,прозивати і проклинати,вести безстидні розмови,писати,друкувати,читати чи поширювати безбожні книжки і часописи,говорити проти Церкви і її Властей,заперечувати правди віри,брати участь в безбожницьких зібраннях і др."Стережіться"- каже Христос "ложних пророків,що приходять до вас в овечих скірах,а в нутрі є вони хижими вовками "/Мат.7,15/.Тяжкі слова висказує Христос на адресу гіршителів:"А хто хгіршивби одне з цих малих,що в мене вірують, такому б у л о б л і п ш е,щоби йому млиновий камінь завісити на шиї і утопити в морській глибині"/Мат.18,6/.Не є то приємне бути "втопленим" але каже Ісус " булоб ліпше "для нього,ніж він мав згіршити свойого ближнього.Коли хтось дасть згіршення,повинен,по можності,направити це і привернути до Бога тих,що їх згіршив.В додатку за тих,що їх згіршив є обовязаний часто молитися.

VI.-IX.Б о ж а З а п о в і д ь.

Н е ч у ж о л о ж. -Н е п о ж а д а й ж е н и с в о й о г о б л и ж н ь о г о.

Погані наслідки мав первородний гріх для душі і тіла людини.Розум затемнився а воля стала склонна більше до злого як до доброго.Гін людини що мав забезпечити істнування людей на землі,обернула людина до невластивої цілі.Взялася людина " поправляти " Божі закони.Не так захотіла робити як Бог хоче а так як її-людині подобається.Тому то дає Господь Бог отсі заповіді,щоби людині пригадати на Божу Волю,щоби пригадати,що Богові миле ачим Бог бридиться,щоби вияснити,що людині вільно а що заборонено,щоби вказати за що буде нагорода а за що кара.При поясненні VI-тої і IX-тої заповіді вживаємо слова: ч и с т и й,це той,що заховує ті заповіді і н е ч и с т и й,що їх незаховує.Проте скажемо,що втих заповідях наказує Бог набути чесноту ч и с т о т и.Патроном і опікункою християнської чистоти є Пр.Діва Марія.

Чесноту чистоти ми повинні дуже високо цінити і самі чисто жити,бо: 1/Ісус Христос окремо гаряче любить чисті душі і їх нагороджує;Він сам кликав до чистоти,коли говорив:"щасливі,чисті серцем,бо вони оглядатимуть Бога "/Мат.5,8/

2/ бо чистість дає внутрішнє щастя і охоту до побожного життя. Прикладом чистого життя є св. Йоан Богослов, якого за його чистоту так любив Ісус Христос, що позволив йому на Тайній Вечері лежати на Своїх грудях.

Щоби зберечи чесноту чистоти треба уникати нагод, що ведуть до гріха нечистого. Такими нагодами є: неприличні оповідання і образи, непристойні фільми і театральні вистави, злі товариства, наморальні танці і нескромний одяг. Нечисті покуси є дуже нахабні і дуже небезпечні, тому треба відвертатися від них як тільки спостережемо, що вони є! А щоби витривати в чесноті чистоти треба:

1/часто принимати св. Тайни /зокрема св. Сповідь і св. Причастя./
2/в таких покусах багато молитися,
3/солідно працювати,

Кажуть, що лінивство є колискою нечистоти, тому передовсім треба все бути занятим корисною працею. "Чувайте і моліться, щоби ви не впали в покусу" -каже Христос /Мрк.14,38/.

Грішить проти чесноти чистоти людина;

а/що з насолодою роздумує, слухає чи оглядає нечисті річи,
б/що робить ділом нечисті гріхи.

Хоч світ каже, що ті річи є солодкі, ми християне повинні ними бридитися, бо такі гріхи:

1/опоганюють чоловіка, який є храмом Св. Духа,
2/робить чоловіка невільником грішного налогу,
3/дуже легко і скоро ведуть до невірства.

Бог дуже тяжко карає нечистоту. Пригадаймо потоп світа і знищення Содоми і Гомори.

VII. Божа Заповідь.

Не кради.

"І поблагословив Бог /Адама і Еву/ і сказав до них: Ростіть і множіться і наповняйте землю і володійте нею; і пануйте над морськими рибами і над небесними птахами і над всяким звірем, що живе на землі" /Мойс. 1,28/. Як бачимо зі св. Письма, Господь Бог дав землю і все, що на ній і в ній в користування людини. Тому кождий чоловік, що живе на землі, має право до дочасних дібр, якщо однак їх чесно набуде пр. спадком чи чесною працею. Однак дочасні, земські добра не є нашою власністю, вони є дальше власністю Творця, а ми ними лише користуємося і з їх уживання здамо перед Богом рахунок. Земські добра, що стали нашою " приватною власністю" мають служити до удержання життя власного і родини; свідомість, що ми щось маємо і ще більше можемо мати заохочує до пильності, збуджує ініціятиву, збуджує інтерес набути щось "на власність". Нищить проте Божий закон той, що заперечує право приватної власності пр. соціялісти, комуністи і др.

Добра, що їх людина набуває нечесним способом, ніколи не стають її власністю. "Не годиться нам не тільки їсти але навіть дотикатися того, що походить з крадежі " /Товія, 2,21/.

Як нам вживати дочасних дібр? Св. Письмо радить нам за мамону- дочасні добра купувати собі небесне царство; а можна це зробити, коли вживатимемо дочасні добра:

1/на розумні потреби власні і суспільні,
2/на творення з них милосерних діл ,
3/ на Божу славу.

До розумних власних потреб належить: харч, одяг, мешкання, береження здоровля, дозволена приємна розривка, забезпечення на старість. До суспільних потреб належать добродійні цілі: захисти, шпиталі, школи, просвітні товариства і др.

Діла милосердя, це окрема сторінка вживання дочасних дібр. "Матимеш багато, давай щедро, якщо матимеш мало, давай мало, але радо" /Тов.4,9/.

"Милостиня вибавляє від смерті і вона є тим, що очищує гріхи; вона робить, що знаходимо милосердя і вічне життя" /Тов.12,9/.

Уживаємо дочасних дібр на Божу славу, коли радо даємо жертви на Церкву, на поширення кат. преси, на місії. і.т.п.

Грішить проти VII-мої заповіді той, що:

1/ краде, або нищить чужу власність,

/ Продовження буде/

Покайтеся бо зближається Боже Царство.

Є в нас,дома,звичай,що селяне одягають на зиму свої хати загатою.Колиж прийде весна а з нею свято Воскресення Ісуса Христа,"розбирають" загату,а стіни хати білять,підмітають подвіря,словом-роблять "порядки".Та це діється не тільки на дворі.В хаті робиться також загальні порядки:провітрюють білля і одежу,чистять усе в хаті з порохів,білять стіни,чистять чи "мастять" підлогу" і тим способом приготовляються до стрічі Великого Празника.Те саме діється і по українських містах.Там вправді не "розбирають "загати,бо її не ставили,але "загальні порядки робиться в кождій хаті.Бож,як стрічати Великдень,не зробивши порядку і не допровадивши мешкання і внутрі і зовні до чистоти!

Менш більш в тому часі,коли християнський нарід приготовляє зовнішну обстановку до гідної зустрічі Пасхи,закликає св.Церква тихже людей,щоби подібні порядки зробили і в своїх душах.А це діється св.Покаянням;нагодою до порядкування душі,до обнови душі,до проби сили душі над тілом є св. В е л и к и й П і с т.

Приказ Церкви є:К о ж д о г о року хоч раз сповідатися і в часі Великодня причащатися.А що в нас люде йдуть до св.Причастя безпосередно після св.Сповіді,то практично та заповідь виглядає так:Кождого року хоч раз і то в часі Великоднім с п о в і д а т и с я і п р и ч а щ а т и с я.Великодня Сповідь - чи то способом порівнання - загальне порядкування душі, є острим приказом Церкви і його опущення є тяжким гріхом. Тож Великий Піст- це час очищення душі і скріплення її панування над тілом.Щоби влекшити це потрібне поборення тіла,приписує Церква піст,що має ослабити нахабність вимог тіла а тим самим влекшити побіду душі. Та сам піст,це лише середник і то не найважніший.Найважнішим являється це,що проголосив св.Йоан Хреститель,приготовляючи людей на прихід Спасителя,що проголосив і Сам Спаситель:" П о к а й т е с я ".

Ми християне знаємо,що і як сповняти з приказів Христа,знаємо рівнож як сповнити приказ Христа: п о к а й т е с я.Знаємо,що це не легка,але й не тяжка справа тепер,коли Ісус Христос дав Церкві власть відпускати гріхи.Коли приказ дано для всіх,це знак,що всі можуть його виконати.Ми знаємо,що до покути вимагається сповнення пяти умовин:іспиту совісті,жалю за гріхи,постанови поправи життя, визнання гріхів і надоложення.Правда,не є то приємною річчу признаватися до свойого душевного калїцтва,але те саме чейже робимо все з калїцтвом тіла:ідемо до лікаря,від якого очікуємо доброї поради і показуємо йому своє калїцтво.Коли прирівнати наслідки покаяння з трудами вложеними до нього,то побачимо,що труд дуже малесенький а користі безконечні.

Знаємо з практики,що в нас немає теоритичних безвірків.Навіть коли хтось не вірить,або слабо вірить,то нікому не показує того душевного калїцтва.Практично - виглядає -що ми всі українці віруючі.Зокрема це видимо,коли приходять святі дні.Тоді в с і святкують,нічого не роблять,обурюються коли хтось каже їм " в свято працювати".А вже на такі Свята як Різдво,Великодень всі - без виїмку - нетерпеливо чекають.Виглядає,що ми таки всі віруючі.А все таки кождого року Епископ-Ординарій діставав дома з парохій списки тих,що на Пасху не сповідалися,що стрічали Свята неготові душами,що не робили перед Святами в своїх душах " з а г а л ь н и х п о р я д к і в - не с п о в і д а л и с я !. Але Свята "святкували".Як думаєте:Чи ґазда або ґаздиня,що вних в хаті і на ґаздівстві нечисто,брудно, нехлюйно,вийшлиби на Великдень між людей,чи понеслиби між людей "святити паску"?.Здається ні.А такий нехлюйний душею ґазда чи ґаздиня не стидаються вийти на Великодні Свята між людей чистих на душі.Так,є люде,що"не люблять "сповіді.Вони все: " ще мають час",ще не збираються вмирати", " нікого не вбили,не обрабували,то з чого їм сповідатися" /мовби то були лише V і VII заповідь/ вони " ще підуть",вони не хочуть "щоби ними хтось журився "вони...і.т.д. І так мине місяць,рік,пять..відвикнутьвід сповіді,вмовлять в себе,що " не мають гріхів"/хоч що дня по привичці будуть говорити: і оставинам нам долги наша"/,з часом забудуть як то виглядає Сповідь і закінчать життя як звірята.А так чоловік не повинен вмирати.Його ціль не життя тут

- не земля. Цього доказом наше нинішнє життя. Ми в дорозі до Бога і треба все робити, щоби туди дійти. Найкращою, а для грішника одинокою дорогою до Бога є покута. Хто її не творить, хто її не практикує, не дійде до цілі-до Бога. Тому, що надійшов час, коли Церква приказує відложити від нашої душі "загату", в якій повно бруду і завести в душі чистоту і порядок пригадаймо собі деякі речення з послання покійного Митрополита Андрея " До тих, що на Пасху не сповідалися" на те, щоби це послання до нас після Пасхи вже не відносилося. Митрополит між іншим пише:

" Чи ви вже зовсім не дбаєте про вічне спасення? Чи для вас зовсім байдуже, де після смерти підете, чи у вічну радість з благословенними, чи у вічний вогонь з проклятими дияволами? Чи ви не бачите і не розумієте, щоне можете бути спасенні, коли для спасення нічого не робите?
Чи ви не чули ніколи Христової притчі про десять дів, з яких тільки половина спаслася, а друга половина є, в оповіданні Христа, образом і символом тих, що пропадають на віки? Христос називає їх -"нерозумними" дівицями! А ви, що відкладаєте покаяння, поступаєте гірше від них і ставляєте себе в гірше положення перед страшним маєстатом Всевідучого Бога, Судді живих і мертвих. Дівиці, як тільки спостерегли, що їм може забракнути оливи до світильників, себто Божої благодаті до життя душі, просили мудрих позичити їм, а коли ті відмовили, пішли купувати. Бачите, вони дбали про те, старалися, хотіли купити, а опісля і молилися, кричали: "Господи, Господи, отвори нам!" А однак по почули страшне слово: "Не знаю вас". -Щож чекає вас, коли не виконуєте ні десятої частини того, що ті нерозумні дівиці?
Чи ви не чули притчі про таланти, коли то прийшов пан зробити рахунок зі слугами і коли то кождий відбирав нагороду за свою працю? Останній відніс панові цілий даний йому, чи радше позичений, талант; не змарнував його. А однак почув страшне слово: "Непотрібного слугу киньте в тьму кромішню, там буде плач і скрегіт зубів". А ви даний вам талант: природні дари тіла і душі, так марнуєте! А дари благодаті! Хрещення і інші таїнства Христової віри-скільки ласк, скільки дарів марнуєте? Чи ж не боїтеся, що й ви може почуєте слово: "Лукавий слуго і лінивий "-коли ви гірші від того в притчі. Він на ціле небо ліпший, ніж ви. .....

А деж у вас праця над спасенням? Деж страх перед Божим судом? Живучи так, як ви живете, не можне спастися. Не годиться т а к ж и т и. Наражуєтеся на певне засудження! Чиж ви не чули ніколи, що пише в свойому посланні св. Петро /І Петра, IV, 18/: "Коли праведний ледви спасається, то безбожник і грішник де зможе показатися?". І праведним, тим, що часто сповідаються, трудне спасення- і їм треба зусилля і праці, і їм треба покаяння та покори, -на чімже ви опираєте думку, що спасетеся, коли н і ч о г о з того не робите, що треба робити? Не тільки не дбаєте про те, щоб кормити свою душу Найсвятішим Тілом і Кровю Спасителя Христа, не тільки не змиваєте душ душі з гріховного бруду, що його само життя наносить, але й стягаєте на себе Божий гнів проклонами, нечистотою, людською кривдою, безбожними бесідами і такою байдужністю на все, що святе!....
Стидаєтеся визнати свої гріхи в сповіді? А якже потрапите перенести стид, коли всі ваші діла, ваші гадки будуть виявлені на Христовому Суді, коли на Божому Суді отворять всі книги совісти, що в них записані ваші гадки, слова і діла?....

І не можна відкладати цього повороту до здоровля, не можна чекати якоїсь іншої, ліпшої нагоди. Бо хтож вам сказав, що доживете до других Великодних Свят? Чиж бачили ви багато людей, що рік, чи хочби місяць перед смертю напевне знали, що умирають? Навіть такі недужі, по яких всі бачать, що зближається їм остання година, надіються ще на будуче, роблять всілякі пляни. Кажете: "Сьогодні або завтра підемо в те місто і перебудемо там рік і торгуватимемо і зиск матимемо; так кажете ви, що не знаєте, що завтра буде. Бо що є ваше життя? Парою, що на короткий час зявляється, а опісля гине" /Яків IV, 13-14/ "Ви чейже не хотілиби умирати в такому стані, в якому ви є сьогодні, себто в стані тяжкого гріха. А ви саме в стані тяжкого гріха,.. / хто Великодної не сповідається/
Не відкладайте ж сповіді на другий рік, не чекайте до другої Пасхи....
Не чекайте заходу сонця; нехай сонце не заходить на душу, сплямлену тяжким гріхом...." Так і чуємо голос нашого Архипастиря з поза гробу, як Він напоминає, як заохочує. Чи й його голосові опремося?.. Послухаймо його, відбудьмо в с і св. Сповідь і приймм св. Причастя в тому намірені, щоби воскресні дзвони 1948. р. дзвонили нам на Рідній, Вільній Україні.

о.ьо.

"О т ч е н а ш" /Продовження/

Хто мав ласку приняти св.Тайну Хрищення,а через неї Боже Царство,той повинен все дякувати Богові за це покликання і бути готовим радше все стратити а не стратити Божого Царства.На жаль не кождий чоловік і не всі народи хочуть цього придержуватися і тому панує в світі гріх а за ним йдуть його діти:терпіння,війни,голод,ненависти і др.

Друге прохання Господньої молитви пригадує нам також про видиме Боже Царство на землі-про св.католицьку церкву.Коли говоримо слова:"да прийдет царствіє Твоє ",ми повинні тоді думати про тих бідних,що живуть " у краю смертної тіні"/Мат.4.16/,що ще не знають Божого Обявлення;ми повинні думати і про тих,що вправді знають Його але мильно;ми повинні думати і про місіонарів,що життя своє посвятили проповіді "Божого Царства".Це прохання спонукує нас спомагати діло ширення Божого Царства і морально-молитвою і матеріяльно,поможності-датками.

Ще одна думка тиснеться нам до душі,коли говоримо друге прохання а саме: думка про Боже Царство на землі.Багато т.зв."великих" людей на світі обіцює людям на землі "рай",якщо вони приймуть їх теорії;кажуть,що цей "рай" вже не далеко,бо його наближають ті великі винаходи,що заістнували на світі.Та скажім собі щиро:чи чується нинішна людина,що має радіо,електрику,ґаз і пр.і пр.-як її прадіди,що того всего не мали?Хто знає чи не навпаки.Бо не у винаходах лежить суть щастя людини,не винаходи принесуть людині "рай" і спокійне царство на землю а Христос зі своєю наукою зі своєю св.Церквою,зі св.Тайнами.Тому не забуваймо візвання Христа:Будьте готові і кличмо зі св.Іоаном Богословом:"Прийди,Господи наш,Ісусе"-да прийдет Царствіє Твоє".

"д а б у д е т в о л я Т в о я, я к о н а н е б е с и і н а з е м л і"

це прохання називають люде "тяжким";тяжке воно,бо не легко а то й неможливо нам ясно пізнати Божу Волю,а в додатку тяжким воно є,коли нераз Божа Воля є іншою як наша.Людина,що говорить слова:"да будет воля Твоя"підсвідомо хотілаби "допасувати"Божу Волю до своєї.Коли Бог виконає те,про що людина просить,кажуть люде:Бог мене вислухав;колиж не сповниться наше прохання,кажемо:нас Бог не вислухав"а властиво ми повинніби сказати:знак,що Божа Воля є у тому випадку інша як наша.Щоби цілком свідомо відмовляти ті слова,треба стояти високо духово і вміти підпорядкувати свою волю-Божій Волі.

Як відмовляти слова:да будет Воля Твоя,вчить нас Ісус Христос.Коли находили на Богочоловіка тяжкі хвилини Він годинами молився по ночах на самоті,а закінченням тих розмов-молитов до Бога Отця було все: "да будет Воля Твоя".Коли прийшов на світ сповнив слова:"Глянь,я приходжу,щоби сповнити Твою Волю"/Євр.10,7/ і коли вмирав на хресті Його послідним словом було:"Сповнилося"/-Ио.19,30/.Бажання сповнити Волю Небесного Отця і тим самим прославити Його,було змістом Христового післанництва Христового на землю.Це було щоденною стравою Спасителя:сповнити Волю Того,що Його післав./ Ио.4,34/.

Памятаємо всі розмову Ісуса зі Самарянкою при керниці Якова.Коли вернулися Апостоли з міста і принесли те,що купили до їдження,сказали: Учителю їдж,а Він,не дбаючи про земську страву сказав їм:"Я маю страву, якої ви не знаєте"-а ученики говорили між собою:чи може хто в нашій неприсутності приніс Йому їсти?.Тоді Ісус пояснив їм свої слова:"Моєю стравою є,сповнити Волю Того,що мене післав і докінчити Його діло /Ио.43,42/. Коли молився в Оливному городі,перед своїм увязненням,то кождогодинну молитву кінчив:"Отче,якщо можливо,візьми від мене ту чашу терпінь,але не моя а Твоя нехай буде Воля".А на хресті,сповняючи Волю Небесного Отця кличе:"Отче,в руки Твої передаю мойого духа"/ЛК.23,46/.

Сповнити Божу Волю може людина лише при Божій помочі.Сам Христос каже: "Без мене ви не можете нічого зробити"/Ио.15,5/-а це зокрема потрібне людині,коли Божа Воля є інша як воля людини,коли Волею Божою людина мусить двигати хрест,о,тоді без Божої помочі ми не всилі говорити:да будет Воля Твоя.Та тут повстає питання:Що то є Божа Воля,яка Вона та як її пізнати? Відповідь звучить:Оглядай світ і його закони,читай св.Письмо а в Ньому,

зокрема в 10-ти Заповідях,пізнаєш,щоБожа Воля є:щоби не почитати інших богів,крім Нього-Одного,не взивати Божого Імені надаремно,святий день святкувати,шанувати отця і матір,не вбивати,не чужоложити,не красти,не приносити ближньому шкоди на честі,або,як каже Ісус Христос:любити Господа Бога свого цілим своїм серцем,цілою душею,всіми думками і цілою силою;а ближнього як самого себе./Мт.22,37-40;Лк.10,27/.Якщо люде роблять інакше,не виконують Божої Волі,внаслідок чого приходять кари,чи то на поодиноких людей чи на цілі народи.Прохання" да будет Воля Твоя" є стрижнем-осередком нашої релігії.Хто сповняє Божу Волю,цей стремить до цілі і заслуговує небо.

В проханні "да будет Воля Твоя",лежить наша готовість,піддатися зарядженням Бога.Якже часто людина говорить ті слова а в біді чи нещасті поводиться противно:нарікає на Бога,проклинає,перестає молитися і намагається "змінити " Божу Волю.В св.Письмі маємо багато примірів на це,як то тяжко часом погодитися з Божою Волею,та все таки це треба зробити. В Ст.Завіті читаємо про це таку історію:"Був муж в землі Уз,іменем Йов; а був він мужем праведним і щирим;боявся Бога і втікав від зла.І уродилося в нього сім синів і три доньки.А його майно складалося з сім тисяч овець,і три тисячі верблюдів і пятьсот ярем волів і пятьсот ослиць і багато слуг,так,що цей муж був найбагатший із всіх людей,що на схід сонця... І сталося одного дня,коли його сини і доньки їли і пили вино в домі свойого первородного брата,прибіг післанець до Йова і сказав:Воли орали,а ослиці паслися коло них;і ось напали Сабарейці і забрали їх а слуг повбивали мечами;я одинокий врятувався,щоби тобі це звістити.А коли ще той говорив,прибіг другий і сказав:Огонь Божий впав з неба і спалив вівці і слуг;врятувався лише я,щоби тобі про це звістити.А коли ще той говорив,прибіг інший і сказав:Халдейці,поділившися на три части,напали на верблюдів,забрали їх а слуг повбивали мечем;врятувався лише я,щоби тобі про це звістити.А коли той ще говорив,прибіг ще інший і сказав:Твої сини і доньки їли і пили вино в домі найстаршого брата аж ось зірвався вітер від сторони пустині,вдарив на дім так,що дім завалився на дітей і вони всі померли;я одинокий врятувався,щоби тобі про це звістити.

Тоді став Йов,роздер свою одіж,оголив свою голову а впавши на землю поклонився Господеві і сказав:Нагим я прийшов на світ з лона моєї матері і нагим зійду зі світа: Г о с п о д ь д а в, Г о с п о д ь в з я в, х а й б у д е б л а г о с л о в е н н е І м я Г о с п о д н е "./Йов. 1.1...21/-ось приклад молитви:да будет Воля Твоя!Це тяжко,тяжко так сказати але це о д и н о к о п р а в и л ь н о і за Божою помічу можливо.Хай проте ті слова молитви не будуть лиш пустим звуком а голосом " із глубини",з душі.

"х л і б н а ш н а с у щ н и й д а ж д н а м д н е с ь" жодного іншого прохання нинішний чоловік не розуміє так добре,як саме "хліб наш насущний дажд нам днесь" Ми нині розуміємо,що Бог а не чоловік є хлібодавцем.Чоловік може сіяти,може вкладати свою пильність і працю та воно на ніщо здасться,якщо Бог не дасть свойого благословення. Бог мусить дати дощ і сонячне світло,мусить благословити земні плоди, бо в противному разі настане голод.Тієї сталої залежності нашої від Бога в добуванні щоденного хліба,хоче нас навчити в четвертому проханні молитви " Отче наш".Потреба щоденного хліба товаришить нам ціле наше життя,тому й мусимо про її заспокоєння щоденно просити.

Питання хліба є нині чи не найважнішим.Часописи,радіо,промови державних мужів,наші щоденні розмови,наші і всіх людей на світі стремління, йдуть втому напрямі,щоби забезпечити себе хлібом,брак якого викликав вже неразв світі великі катастрофи,революції,війни.Ми самі багато такого пережили...Як то прикро дивитися на голодну людину. . . .,тому то й наказує Христос в ділах милосердя для тіла ближнього: голодного накормити;тому то й Христос буде грішних судити за це:"що я був голодний , ви мене не накормили".

Ради хліба ведуть держави між собою війни;жертвують людським життям,щоби забезпечити народові хліб.
Багато людей забуло нині,хто є хлібодавцем;багато думає,що вистарчить працювати,щоби здобути хліб,томуто так мало людей памятає про молитву перд чи після їдження.Сідають до стола,як до річи власної,від нікого незалежної,як до річи абсолютно власної.А так воно не є!І якраз молитва при страві пригадує нам,хто дає нам хліб.А що треба молитися при їдженні,того навчив нас сам Ісус Христос.Коли мав накормлювати 5.000 людей

5-ти хлібами і двома рибами,взяв вперід хліб,поглянув на небо,подякував переломив і казав давати людям.А на Тайній Вечері взяв Ісус хліб в свої просвяті руки,подякував Богові і подаючи сказав:Приймість і їджте.
В житті св.епископа Івана Михайла Сайлера читаємо,що він все оповідав своїому окруженню,як відбувався обід в Нього дома:Мій тато,незначний швець на малому селі,говорив часто після обіду своїм дітям:коби то всі люди на світі мали стільки їсти,що ми мали сьогодні.Тоді ставав за столом і промовляв:"дякуємо Тобі,Небесний Отче,за їду і пиття."Ці слова говорив він з такою побожністю,з таким переняттям і таким скупленням душі,що мені- оповідав епископ- все здавалося,що я в Церкві."Так повинно бути в кождій християнській родині.

Коли говоримо слова:хліб наш насущний даждь нам днесь,то просимо не тільки про те,що ми звичайно називаємо " хлібом",але про все,чого ми в життю потребуємо;рівночасно не просимо про сповнення наших забаганок, лише про к о н е ч н е.І Бог дає більше,ніж люди можуть спожити,та самі таки люди не хочуть рівномірно розділити Божих дарів між потребуючих.

В " Отче наш" не кажеться :" хліб мій-дай мені ";не узгляднюється в молитві потреб одиниці,чи якогось одного народу а "хліб н а ш- дай н а м" всім людям,бож ми всі діти Божі.Тому християне так повинні споживати хліб " насущний ",щоби нікого не було г о л о д н о г о.
Як багато заощадилоби собі людство турбот і нещасть,якщо жилоби по дусі четвертого прохання молитви " Отче наш!".

В молитві " Отче наш " просимо не тільки про земський хліб,що служить для піддержання тілесного життя;ми просимо і про корм "для душі",про корм, що дає вічне життя душі.
Коли вже земський отець дбає про це,щоби його діти мали щодня що зїсти,то оскільки більше Бог-Небесний Отець,буде дбати про це,щоби ми мали небесний корм,що забезпечивби нам життя душі у вічності.Чоловік має душу і тіло.Проте повинен він також усильно дбати,щоби крім тіла і душа була заспокоєна кормом.А нині дуже поширений душевний голод.Не тому однак,що немає того корму,а тому,що люде за ліниві,щоби приняти цей корм.Душевний корм лишив Ісус Христос,даючи людям на поживу своє Нсв.Тіло і Нсв.Кров."Хто їсть моє Тіло і пє мою Кров житиме по віки".

Християне перших віків знали вартість небесного корму,тому не було дня,щоби Його не принимали.Зокрема кріпили себе тим кормом,коли вибиралися в дорогу до вічності.Дбаючи про хліб для тіла,не забували ніколи про корм для душі.Прсв.Евхаристія була для них стрижнем їх духового життя. Навязуючи доч тих прекрасних релігійних практик кликав папа Пій . і старших і дітей вживати того корму,що одинокий дає нам безсмертність.
Четверте прохання Господньої молитви має ще одне значіння.Сказав одного разу Ісус Христос:"Чоловік жиє не тільки хлібом,але й всяким словом,що виходить з Божих уст"/Мт.4,4/.Отже і "Слово Боже"є кормом людської душі є " насущним хлібом".Слухання і заховування Божого Слова рішає про душевне життя людини.Сказав Спаситель;"Щасливі ті,що слухають Божого Слова і заховують його"/Лк.11,28/.Тому то бідний той християнин,що не слухає проповіді,не читає побожної книжки,що не старається зрозуміти Божих Слів, що до нього скермовані слова Спасителя:"Ви не слухаєте Божих слів,бо ви не є від Бога,"Хто не споживає корму,ослаблює себе,не має сили опертися недузі;а хто не споживає духового корму Прсв.Евхаристії і Божого Слова не матиме сили опертися покусам і "будова його віри" впаде,коли вдарять на неї бурі,і завалиться вона,як дім,побудований " на піску".
Дай нам,Господи, " насущного хліба",щоби ми могли жити і тілом на світі і душею у вічності.

" і о с т а в и н а м д о л г и н а ш а,я к о і м и

о с т а в л я є м д о л ж н и к о м н а ш и м "

Пяте прохання молитви "Отче наш" доторкає найтемнішої сторінки людської історії а саме п р о в и н и і г р і х а.Так!Провина,це одинокаперепона що ділить чоловіка з Богом.Хто звільнивби людину від її провин,цей бувби найбільшим добродієм людини.А всі ми маємо провини;навіть праведні і святі,що перед світом виглядають чистими,перед Богом являються грішними. "коли Ти,о Боже, зважатимеш на провини,то хто встоїться перед Тобою"/Пс.130,3/ Вправді не все чоловік свідомий своїх провин,буває,що йому здається,що він чиятий і тоді до старих провин додає нові,але приходять часи,коли немовби

/продовження буде/ о.Ьо.

Молімся за померших.

Колиби ми мали можність перейти нині цілий світ,то стрінулиби дуже а дуже багато людей,що на їх обличчах відбивається терпіння і сум з причинисмерти дорогих їм осіб.Сум за помершими все товаришить людям в їх житті а в час війни він степенується.Скільки то нині на світі людей,що вже певно знають про смерть своїх близьких!Та чи не більше є таких,що навіть не знають коли,де і серед яких обставин дорога їм особа відійшла до вічності.І не має світ нічого,чим мігби втихомирити біль,чим мігби потішити по великій втраті.Одинока Христова Церква має таку потіху; нею є м о л и т ви за померших а між ними найсильніща-Св.Сл.Божа. Ми свідомі того,що від смерти не можемо вирвати дорогої особи;однак нам лекше з нею розставатися,коли ми є при її смерті,коли можемо хоч, як нам здається,помогти її лекше вмерти.Тому то біль за особою,що померла в нашій неприсутности,далеко від нас,є тящий і прикріший.Ми хотілиби чимсь помогти вмираючій,любій особі,ане можемо.А Церква,поручаючи молитву за померших,злекшує цей наш біль,бопомагає нам практично,навіть після смерти,виказати любов і привязання до помершого.Христова віра вчить, що " є корисною річчу молитися за померших";вчить,що молитвами можемо дуже помогти душам в чистилищі.Ось маємо спосіб і нагоду влекшити свій біль і оказати любов до помершої,дорогої особи.

Є в нашій св.Церкві таке Богослуження,що називається Акафіст.Є й Акафіст за душі в чистилищі.В тому Акафісті,в кінцевій молитві є прохання душ з чистилища,щобими за них молилися.Те їх прохання виглядає так: "Вітці наші,матері наші,браття й сестри наші,мужі,жінки,любі діти, свояки,ближні,добродії наші!Згадайте на нас,помилуйте нас!Відчуйте нашу страшну муку;знайте,що наші муки без порівнання страшніші від усіх мук, нужд та прикростей на світі.Ми сотворені Богом зі землі,а душі наші живі;ми кість з костей ваших,ми тіло з тіла вашого,чому не згадуєте про нас?Даремний був ваш плач над нами,коли ми ще лежали мертві,не поховані,яктепер не згадуєте на нас і не помилуєте нас.Ой ви самолюби,без усякого спочуття!Щож ми вам зробили злого за життя,що тепер не згадаєте про нас?Хочби ми були за життя вам що злого зробили,то чому ще тепер памятаєте на те й відплачуєте злим за зле?...Згадайте на слова Сотворителя нашого й свого,що приказав не віддавати злим за зле.Таж ми вам зіставили дочасні добра,ми нічого зі собою не взяли,які наги прийшли на світ,так наги зійшли з нього;все,що ми мали вам зіставили.А ви тепер за те відплачуєтеся нам злим,не згадуєте про нас...Ви сильні,ми ж немічні,...ми голодні й жаждучі й наги мучимося,а ви в роскошах забули про нас!Згадайте на багача й на Лазаря,яку оба дістали вічну заплату,багач,що не мав милосердя,на віки бідний і терпить муки,а бідний Лазар-у Царстві небеснім. Згадавши на те,майте милосердя над нами й помилуйте нас своїми молитвами.Моліть Всевишнього,щоби не карав нас по Своїй справедливості,але по безконечному Свому Милосердю;щоби помилував і скоро вибавив нас від тих страшних мук чистильних.Ще раз просимо вас,змилосердіться над нами,згадайте на нас,спасіть нас,бо ви можете,ми на вас надіємося...."

Хто з нас,що стратили дорогу особу,яка померла може й без Св.Сповіді та Св.Причастя,буде к а м і н н и м на таке прохання?Хто йому опреться?Покажім нашу любов до померших дорогих нам осіб,не словами,не зовнішними знаками чорних опасок на рукавах і чорних серпанків на капелюхах / і це гарно,але не виключно це !/ а ділом:молитвами,постами і милостинями за душі в чистилищі.Ось нагода і втихомирити мвій біль і помочи дорогій,помершій особі!

Практика молитися за померших не нова;вона має свій початок ще в апостольських часах.Св.Августин пише ок.400 р.про це так:"Не має жодного сумніву,що померші дістають полекшу через молитви Церкви і через св.Літургію.Це й є практикою св.Церкви по переданні наших Отців.Св.Церква молиться за тих,що померли як члени Христової громади".Очивидно,що найсильнішою молитвою і за живих і за померших є св.Сл.Божа-Жертва Нсв. Тіла і Нсв.Крови Ісуса Христа.

Св.Генрих з міста Констанції оповідав таке зі свойого життя: Перед смертю мойого приятеля обіцяв є йому,що відправлю за його душу св. Сл.Божу.Сталося так,що я не міг виконати сейчас обітниці.Натомсць я молився,постив і творив діла покути в його намірені.За якийсь час явився він мені і сказав:"Твої молитви і покутничі діла є добрі,але невистарча-

ючі,щоби я скоро міг вийти з чистильних мук;це може зробити лише Жертва Нсв.Тіла і Крови Христової..."

Погане також вірили,що душі померших потребують помочі.А що вони не знали,як їм помогти,то давали їм до гробу те,що вважали за потрібне для них в другому житті.І так при розкопах поганських цвинтарищ,знаходять дослідники страву,гроші,оружжа,яким,на думку тих,що лишалися,мав користуватися померший.А в гробі короля Тут-Енк-Амона з XIII ст.перед Христом, що його відкрито перед кількома роками в горішньому Єгипті,знайдено: пшеницю,ячмінь і пачку з печеними качками /!/.Все це роблено з думкою,щоби помогти помершому на тому світі.

Христова віра знає кращий спосіб,щоби " бути з помершими",щоби їм помагати.Вправді ті,що померли від нас відійшли,але вони є зі нами,бо належать до тієї самої Церкви,що й ми,якої головою є Ісус Христос.Вони щоправда є на іншому відтинку,бо ми -церква " воююча"/ ті,що в небі - торжествуюча / а вони -церква "страждуча",та все таки ми всі разом творимо ц і л і с т ь-Христову Церкву!Ми - жиючі,стоїмо на фронті боротьби за небо;ми можемо і собі і для них Його виборoти.Ті в небі,певно помагають помершим,даймо ту поміч і ми.

Свята Церква не лише своїх дітей заохочує до молитов за померших;Вона сама теж молиться,зокрема за тих потребуючих,за яких ніхто на світі не памятає.Доказом на це є т.зв. " Задушні суботи":перед мясопустною неділею та перед Зеленими Святами.Тоді св.Церква згадує " всіх от віка усопших".Рівнож в "колінноприклонних" молитвах,на Зелені Свята,молиться св. Церква за померших;усі суботи св.Великого Посту зокрема та всі суботи цілого року є посвячені памяті Всіх Святих і " усопшим".А який то прекрасний образ єдності живих з помершими бачимо на Великодні Свята-подекуди на Зелені Свята-,коли ціла місцевість виходить на цвинтар і там між молилами перебуває на молитвах ціле післяполудне./ Померші,для нас християн,живуть!Вони недалеко від нас,ми моглиби їх бачити,якби не заслона нашого тіла.Чи це не потіха для християнина,щов він за якийсь час стріне дорогу особу?.А певно її стріне,бо каже Христос:"Я воскресення і життя.Хто вірує в мене,коли й умре ж и т и м е.І всякий,хто живе і вірує в мене,не вмре по віки"/ Йоан,11,25/

У св.Сл.Божій,хочби Вона правилася і за живих,все згадується,після Освячення,про померших і проситься для них в і ч н о г о с п о к о ю Чого ж більше може бажати душа християнина,що в земському житті змучився боротьбою з діяволом,світом і власним тілом,як не с п о к о ю в Бозі! Саме про той спокій для душ просить св.Церква і нас заохочує це саме робити.

Проте молімся за померших,будьмо для них милосерні,то й самі доступимо Божого милосердя.Наші молитви за померших,це скарб,що складаємо його на щадничу книжечку у Бога.За наші молитви дістанемо від Бога великі проценти Його Милосердя,а й душі,що за нашими молитвами вийдуть скоро з чистилища і підуть до неба,будуть просити Всевишнього,щоби дав нам і тут на землі кращу долю і вічну щасливість у небі.

Молитва за вмираючих.

Найласкавіщий Ісусе,любимче душ,благаю Тебе через конання Твого Пресвятого Серця і через терпіння Твоєї Пренепорочної Матери,обмий в своїй Крови грішників цілого світа,що в конанні остають і тих,що нині мають умерти.Серце Ісуса конаюче,умилосердися надд вмираючими.Амінь.

Молитва за душі в чистилищі.

Милосерний Ісусе,що склонив на хресті Свою пресвяту голову окровавлену й терням увінчану,вислухай нашу молитву й поглянь на ті збиті,поранені, зчорнілі душі ближніх наших,що вичікують Твоєї великої й багатої милости.Не відвертай Свого Пресвятого лиця від Своїх дітей страждучих у чистильних муках.Забудь,Ісусе,на всі їх беззаконства,що їх у житті поповнили словами,ділами й думками,свідомо чи ні.Не памятай їм того,що ображали Тебе очима,слухом,дотиком,смаком,і всіми своїми почуваннями. Визволь нині їх від терпінь і душевних болів і приклич до Себе,прийми їх у Свої обняття:скажи до них,як колись Ти сказав був до розбійника на хресті:"Сьогодні будеш зі мною в раю".Амінь.

Літурґія Преждеосвященних Дарів.

По приписам нашої церкви відправляється кожної середи і пятниці св.Великого Посту т.зв.Літурґія Преждеосвященних Дарів.Не є це властива Літурґія,бо на ній не має того,що є суттю Літурґії,а саме жертви,цебто переміни хліба в нсв.тіло і вина в нсв.Кров Ісуса Христа.Це Богослуження є радше Вечірнею зі св.Причастям.Ми однак,по подібності до Літурґій св. Йоана Золотоустого та св.Василія Великого,називаємо і це Богослуження також Літурґією.

Тому,що тепер,в св.Великий Піст,відправляється та Літурґія, приглянемося до неї.

Передовсім назва цього Богослуження а саме " Преждеосвященних Дарів" вказує,що на тій Літурґії не освячуються дари,але вони є вже наперед освячені.По приписам нашої церкви,священик,освятивши в попередну неділю Св.Тайни,ховає до Дарохранильниці освяченого Агнця і стільки освячених частиць,скільки вважає,що буде потребувати до св.Причастя вірних. В сам день відправи не має Проскомидії,бо не буде Освячення,лиш,вбравшись,починає священик так як і Св.Літурґію,завзивом " Благословенно царство".Однак зараз після "Приідіте поклонімся "починається псалом 103-тий яким все починаємо Вечірню;отже переходимо на відправу Вечірні.Після псальма співаємо Ектенію "Мирну "а опісля частини псальмів,що їх називаємо " Катізмами",переплітаючи "Малими Ектеніями ".Потім слідує "Господи воззвах"-знова псальми,які кінчаться т.зв. стихирами-піснями.З часі останньої пісні на " і нині" робить священик вхід з кадилом,дальше йде пісня "Світе тихий "і прокімен;після прокімена читання св.Письма Ст. Завіта,знова прокімен і тоді щось нове і гарне:священик,тримаючи в руках кадильницю і трисвічник т.зв. "Трійцю" звертається до людей і благословить їх Світлом Прсв.Трійці.Дальше читається знова "читання"зі св. Письма Ст.Зав.а священик замикає Царські двері і завісу за ними,діяконські двері і після скінчення читання св.Письма,починає на переміну з людьми співати дуже гарним напівом "Да ісправиться молитва моя".З часі співу обходить св.Престол,задержуючись при кожній його стороні.Після скінчення цього напреду прекрасного обряду,отвирається Царські двері і продовжається дальше Богослуження цілком іншим напівом,як це є при відправі Літурґії св.Йоана чи св.Василія.Після молитов і Ектеній приходить Великий "Вход",що заступає і "Вход" і "Освячення"на дійсній Літурґії.Священик винимає Дарохранильницю,обкадує нсв.Тайни і торжественно обносить їх довкола Престола,виходить між людей і вертається Царськими дверми до Престола.Тут кладе на дискос Агнця і відповідну кількість освячених частичок,ховає Дарохранильницю і продовжає Богослуження.Приходить св.Причастя і закінчення Богослуження.Саме закінчення вже "нормальним напівом".

Знаємо з історії церкви,що колись християне причащалися щоденно а припис церкви був,щоби на знак жалоби з нагоди згадки на терпіння Ісуса Христа /Вел.Піст!/не відправляти в середи і пятниці св.Літурґії.Щоби однак не лишити вірних без св.Причастя,уложив папа Григорій Двоєслов це Богослуження.Після Літ.Преждеосвященних Дарів,правиться з нас Парастас за тих,що відійшли від нас і не будуть з нами святкувати Христового Воскресення.Згадаймо цього року тих наших Рідних,що погинули в часі воєнної суматохи,згадаймо і тих,що ще й нині гинуть за кращу долю нашу і цілого нашого народу.Просім Всевишнього,щоби їх кров не пішла намарне,але принесла квіт Свободи і для нас можність прославляти Бога вільними устами на вільній Землі.

.-.-.-

ЗНАМИ БОГ

МІСЯЧНИК

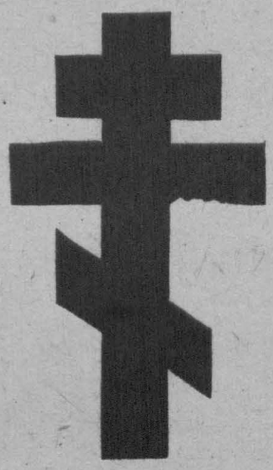

4 : 4

ЛЯНАСГУТ

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 1709
МУЗЕЙ-АРХІВ

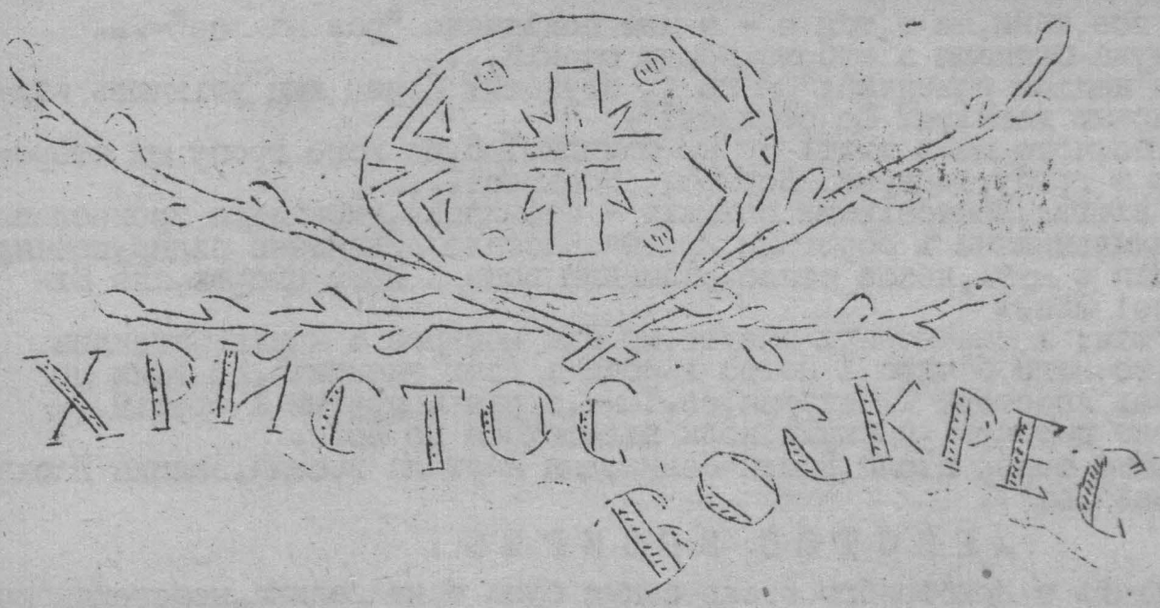

"Першого дня тижня приходить Марія Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу і бачить, що камінь відвалено від гробу. Біжить тоді й приходить до Симона Петра, та другого ученика, котрого любив Ісус і каже їм: Взято Господа з гробу і не знаємо, де положено Його. Вийшов тоді Петро й другий ученик і прийшли до гробу. Біглиж обидва разом, та другий ученик побіг скоріш Петра і прийшов перший до гробу. І нахилившись бачить, що лежить полотно, та не ввійшов. Приходить тоді Симон Петро слідом за ним і ввійшов у гріб і видить, що лежить полотно, а хустка, що була на голові його, не з полотном лежала, а осторонь звита на одному місці. Тоді увійшов і другий ученик, що прийшов перший до гробу і видів і вірував. Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути. Пішли ж тоді ученики знов до себе.

Марія ж стояла перед гробом плачучи, знадвору; як же плакала нахилилася у гріб, і видить двох ангелів у білому сидячих, один в головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове. І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого і не знаю, де положено Його. І промовивши це обернулася назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що це Ісус. Каже їй Ісус: Жено, чого плачеш? Кого шукаєш? Вона думаючи, що це садівник, каже йому: Добродію, коли ти виніс Його, скажи мені, де Його положив і я Його візьму. Каже їй Ісус: Маріє. Обернувшись, вона каже Йому: Равуні, чи соб сказати: Учителю..." /Йо.20,1-16/

Велика Пятниця 33 року після народження Христа... В Єрусалимі, в околиці і цілій Палестині сум. Не видно радості з наближаючоїся Пасхи. Нарід прибитий подією Голгофти. Люди з незрозумілого для себе страху говорять між собою тишком. Навіть жидівська Старшина, що зреалізувала свій плян і прибила на хрест Ісуса, не має радості. Сили природи настроїли людей, в часі конання Христа, якось несамовито. Всі відчули ганебність вчинку, всі тремтіли і очікували, що спаде, як колись на Содому і Гомору, сірчаний вогонь і спалить грішних людей зі землею. Враження з Голгофти пригнітали нарід; він хотівби каятися, він хотівби, що було не сталося те, що сталося. Але вже все "Сповнилось". Свідомість злочину переслідувала виконавців. Мало того, що Він помер, що Його похоронено, гріб привалено каменем... ануж встане, як Сам сказав. Недопустити до цього. Треба поставити сильну військову сторожу коло гробу, в якому лежить мерлець. "Чи боїтеся, що мертвий стане?"-"Ні, цьому не віримо, але щось нам підповідає, що цей мерлець не такий, як всі інші, бо й життя та й Його смерть були інші як звичайно в людей"- Ось розгубленість душі. Замість радісного тріюмфу - клопіт з довершеного діла!-

Та все таки,як є,так є - з ним покінчено "раз на все"-...
Минула пятниця і субота.Всюди спокій...
А в неділю раненько:"Що це за стукоти? Перед ким утікають відважні римські жовніри? Що сталося?"-
"Щось,чого ми в житті ще не бачили.Той,що Його гробу ми стерегли,встав з гробу,воскрес! Воскрес! Воскрес!...
Ця вістка,достовірних свідків - очевидців,лискавкою пронеслася і між прихильниками і ворогами Христа.Настало величезне відпруження; камінь впав з душі,лекше стало.Завинили вони в Його смерті,але Він живе! Живе! Живе!
А там: і мироносиці кажуть,що Він воскрес і Марія Магдалина твердить,що Його бачила і Петро і Йоан і двох учеників,що йшли до Емаус і всі Апостоли і,зокрема,св.Тома,і раз і другий і третій... а там около пятьсот учеників,коли підносився до неба.
Щойно тепер після Пасхи-Великодня настала весела,велика Пасха- Великдень бо:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Радість з Христового Воскресення була така велика,непереминаюча, що вона триває до нині і триватиме,доки житимуть люде на землі.І тому то,хоч Пасха-Великдень повторюється кожного року,ця радість є все однаково свіжа,однаково сильна,однаково додає бадьорості,сили до життя. Чи не спостерігли ви,що на Великдень сонце веселіше світить? Чи не чується на Великдень лекшими,веселішими,здоровішими,повнішими сил? Гляньте на природу а побачите,що й вона,"святкує і тішиться" побідою Христа над дияволом і його насінням на світі.
І ми,хоч через сльози,тішимося з Воскресенням Христа.І ті -там, на рідній землі,вийдуть сьогодні під церкву /а може ще деякі з Церкви/ і замість веселих гаїлок,посідають і сумними очима будуть дивитися в далеку далечінь очикуючи Волі,- і ми- тут,на чужій землі,вийшовши з Церкви,полетимо думками між наших рідних і тих,що дома і тих,що зі зброєю,щоби поділитися з ними "свяченим яйцем".- Та не чорна розпука, не мелянхолія,не пессимізм ахристиянська надія,оперта на правдивому Воскресенні Христа,на побіді Правди над неправдою,спалахне в нашому серці.Бо Христове Воскресення,це празник не тих,що Христа і Його закон розпинають,зневажають,на Нього плюють,це передовсім празник тих, що йшли чи ще нині йдуть з Христом і задля Христа на Голгофту,це празник терплячих,це нині празник всіх,що їх скривдила війна,а між ними нашого Народу,а в ньому і нас.Нам не страшне слово: Воскрес! Ми на нього чекаємо,за нього змагаємося.Бояться того слова розпинателі Правди і хоч ставитимуть воєнні сторожі,Правди не встережуть в темному гробі,Вона воскресне а вони:"яко ізчезает дим тако ізчезнуть". Історія це доказала навіть в наших часах.
Укр.Великодні Інтермедії представляли як Христос зійшов до аду, порозганяв діяволів,що мучили людей,порвав ланцюги темряви і неволі та вивів людей на світло - до Бога..
Це саме,віримо,станеться з нами.Правда переможе,Христос своєю Всемогучою Силою розібє в слушному часі тьму неволі і виведе нас до світла - волі.
Ми звикли дорожити словами тих,що вмирають і дають нам на прощання свій заповіт,свої думки.Остання воля вмираючого,це для характерних людей святість.А наш Всемогучий Вчитель перед своєю смертю дав нам такі поради:
"Коли чого проситимете в імя моє,я зроблю"/Йо.14,14/
"Не оставлю вас сиротами,прийду до вас" /Йо.14,18/
"Нехай не тривожиться серце ваше,ані лякається"/Йо.14,27/
"І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас і звеселиться серце ваше і радощів ваших ніхто не візьме від вас"/Йо.16,22/
"Це говорив я вам,щоб у мені ви спокій мали.У світі горе матимете,тільки бодріться: я побідив світ /Йо.16,33/.
Чи це для нас не вистарчає? Не лишить нас Христос на чужині сиротами,зробить і дасть,чого попросимо в Його імя,запевняє нас,що

ще звеселиться наше серце, і що наших радощів ніхто не візьме він нас. Проте, "Горі імієм серця"! Не падай духом Християнський Народе! Христос наш Цар, побідив світ; Він не дасть нам загинути. Ще дуже чорні хмари повиснуть над нашими головами, ще буде нам здаватися, що немає для нас рятунку. Не йдім слідами Юди, не попадаймо в розпуку, в зневіру. З Богом перебули ми вже дуже багато, з Богом перейдемо й решту. Ми не згинемо!

Лише жиймо так, щоби бути гідними дожити воскресення нашого народу і світлого нашого воскресення до вічного життя.

Радіймо з Воскресення Христового, черпаймо з Нього сили до боротьби з противностями життя, гуртуймося в любові Бога і ближнього а доживемо хвилини, коли заспіваємо:

"Це празник в нас
Великий день, кінець журби, недолі бід
Христос Воскрес!

Дожити тієї радісної хвилини бажає всім читачам і передплатникам

Редакція.

ІДЕ, ІДЕ ЗЕЛЬМАН.
/Українські гаївки та веснянки/

Вже весна воскресла,
А щож вона нам принесла,
Принесла нам пасочку,
Як на небі зірочку...
/ З народ.веснянки/

Святий празник, роковий день, Великдень, свято відновлення людської ду[illegible] побіди відвічної правди. На тлі радісного гомону великодних дзвонів несеться величне, бадьоре

Христос воскрес з мертвих, смертю смерть подолав,
І тим, що у гробах, життя дарував."

Як християнське Різдво повязалось з давними зимовими поганськими празниками у одну цілість так і Великдень повязався в одно нероздільне ціле зі стародавним весняним святом наших предків.

В природі відбувається відвічне свято, другий акт соняшної містерії, свято обновлення природи, свято весни - побіда сонця, цього чудесного Дажбога наших предків, що є джерелом життя на землі. Ми як і наші предки, співаємо в його честь пісні; вони свідомо - ми несвідомо. Їхня пісня була частиною соняшного культу, а наша тільки забавою дівчат коло церкви.

Те на що скаржився наш побожний літописець Нестор в XIст., що наші предки "Збіралися поміж селами на грища, танці та всякі співи бісовські" перетривало віки і відбувається до сьогодня на церковних цвинтарищах, тільки їхній характер змінився.

Ці весняні пісні та гри звемо в Галичині "гаївками", "гагілками" а то й "ягілками", а на інших просторах українських земель звуть їх "веснянками".

Веснянки та гаївки, ці здебільша дівоцькі пісні /хлопці не беруть участи в іграх - лиш придивляються/, з усіх давних обрядових пісень найвірніше зберегли свій стародавній хороводний та ігровий характер. Це здебільша старинні синкретичні пісні, що мають дуже архаїчний характер та сягають своїми початками у дуже давні часи.

Тематика гаївок різнородна.- Вони прикликають весну, оспівують пробудження природи, проганяють мороза, заворожують добрий урожай та оспівують кохання і подружжя, започатковуючи сезон сватання та весіль.

Звичай виводити ці весняні хороводи та гри біля церкви на цвинтарі, вказує на те, як важне місце у весняній обрядовості старих словян займав культ померших. Ішло іменно про те, щоб з почином весняних праць на полі запевнити собі прихильність небіщиків, як опікунів роду.

На те вказують теж хлопячі гри /вежі/ що їх виводять подекуди разом з гаївками хлопці теж на цвинтарі.

Але согодня, як згадано вже, стратили одні і другі своє давне культове значіння та перейшли в забаву молоді.-

До сьогодня заховані веснянки можна поділити на кілька груп. До найдавнішої групи належать ці що зберегли деякі відблиски давних космічних /світових/ образів і мітольогічного елементу. Однак назагал у веснянках мало заховалось мітичних прикмет, мало подибуємо імен давних поганських божищ. Лиш у деяких варянтах однієї веснянки заховалася згадка про дуба і Ладу, зрештою без жадного звязку з текстом пісні, щось неначе приспів.-

"Ой дуб, дуб та Ладо та повідай козле правду,
Як парубки скачуть?"

Або в іншому варянті з перекрученими, сьогодні вже незрозумілими словами:

"Ой дим, дим, ой Ладо
Жінка мужа била
Ой дим, дим, ой Ладо
На добре учила"-

Деякі дослідники словянської мітольогії добачують зображення завмирання сонячної теплоти зимою, а пробудження і оживлення весною у відомій веснянці про Коструба, /який виступає також в третім акті сонячної містерії в святі Купала/. Зновуж у круглій формі весняних хороводів і їх круговидних рухах добачують також символ кругового обороту сонця.

Але а ні Коструб, а ні Данчик, зглядно Білоданчик, а ні Ягіл /чи Гагіл/ не є призвищами богів лиш їх епітетами а у деяких веснянках християнський св. Юрій Побідник, той що:

"Вдарив цмока серед ока
Забив цмока на вік віка".

заступив давних незрозумілих та забутих поганських богів. Став опікуном скотарства і хліборобства, що відчинив землю та випустив з неї траву і ростину.

Ці ворожі сили, що спиняли прихід весни символізовані в народніх віруваннях у постаті смока, якого вбив св. Юрій.- А на гуцульщині, де спеціяльно заховався культ того святого а давнє поганське свято весни припадає менш більш на початок травня цебто на св. Юрія /6. травня за новим стилем/, а не як на долах на Великдень.-

Крім того ці Юріївські пісні пр. "мости" "вербова дощечка" вяжуться з іншим циклом веснянок, що зображають весілля і подружжа, до котрого переходом є символічний міст або вербова дощечка.-

До тієї мітольогічної групи веснянок слід зачислити ще веснянки що згадують і величають дрібний дощик, котрий впливає на урожайність землі і якого справді найбільше треба з весною.- З так званого сонячного міту цікава та найбільш популярна в зах. укр. землях веснянка "воротар", що крім свого культового походження носить виразні сліди старо-українського княжого побуту і через те зачисляємо її до історичної групи веснянок.-

"Воротар, воротароньку, відчини воротонька!"
"А хтож то воріт кличе, чого він від нас хоче?"
"Ми князеві служеньки!...
"Нема князя дома, поїхав до Львова:
А кого везете, кого ведете?"
"Княже дитятко! В парчай роботі, срібці і злоті"...
"Ой щож то нам за пан їде
Ой щож то нам за дар везе"
"Маленькеє зернятечко, саме красне
дитяточко".-

Ця цікава веснянка зберегла згадку про нашого галицького князя Романа, а цим "дитятком" се ніхто інший, лиш пізніший король Данило, що в час траґічної смерти батька в бою з поляками під Завихостом 1205р. був справді дитятком.

Відблиски давнього дружинного життя заховались у веснянці:

"Пустіть же нас,пустіть же нас
В гори воювати..."

Княжий побут та казково героїчний світ з його лицарськими формами змальовує прекрасна веснянка:

"Ой ходить царенко - блукає,
Він свою царівну шукає,
Ой прийди царенку доблизу
Поклонись царівні донизу".

Льокальна,дрогобицька веснянка "Іде їде Зельман" заховала імя історичної особи жида Зельмана Вольфовича,сина убогого дрогобицького кушніра,що був в рр.1740 - 1753 фактором старостини Тарновської.Його імя Зельман походить правдоподібно від слова "
" себто митар,бо він арендував старостинські доходи: пропінацію,млини,солярні,фільварки та села дрогобицького староства. Народня традиція говорить,що він арендував разом зі селами і церкви та лиш від часу до часу відчиняв,оскільки йому за те добре заплатили.Самезгадана тут веснянка виявляє радість народу,що по довгім очікуванню врешті діждався приїзду Зельмана /або Кельмана/ з ключами від церкви.-

"Іде,їде Зельман
Іде,їде,його брат
Іде,їде,Зельманова
Вся його родина"-

Зельман уславився своїми надужиттями і злочинствами,за які й стято його 1775р.Від смерти не урятувало його і те що він вихристився.-

Та найбільшу групу творять ці веснянки,що згадують весняних птиць /жайворонка,ластівку,перепілку/ пр.

"Чом ти жайворонк рано з виря вилітав
Іще по горонькам сніги лежали".

або розбуджені весняним сонцем комахи;як відома веснянка про жука:

"Ходить жучок по дубині
А жучиха по ялині"

з веселим приспівом:

"Грай,жучку,грай небоже,най Ти Пан Бог допоможе"

або про женчика-бренчика,який вилітає та високо ніженьку підіймає, яку набив гострою грудою,ходячи весь день по свіжо зораній стерні.Одна веснянка описує бенкет у хаті горобчика що:

"Наварив пива
Чи з хмелю,чи з ячменю,чи з ярої пшениці
Та запросив птиці".

Розмірно багато є варіянтів веснянки про бідного зайчика, описуючи його недолю.Він хотячи скоштувати "сінця-корінця" зловився,та не міг ані "вискочити,ані вистрибнути"- Знова інший варіянт перестерігає зайчика щоб не йшов в капусту,бо"зловить хазяїн,перебє ніжку.-

Багато веснянок цієї групи оспівує пробуджену до нового життя природу та весняні господарські заняття - про кучеряву вербу, білу берізоньку,червону калину,шовкову,зелену "травку-муравку" що її подоптали дівчатонька червоними чобітками з золотими підківками",про зелені огірочки,мак,про те,як "просо сіяли",або як -

"Зацвіли фіялоньки,зацвіли
Аж ся гори з долинами прикрили"

Останню групу творять веснянки,у яких згадується любов з вінцями,квітами,женихання-залицяння.Вони мають завдання заворожити щасливе подружжя.-Всі майже весняні гри і хороводи мають саме такий залицяльний характер,як от:

"Чом ти Галю не танцюєш,Галю,Галю!
Бо не маю черевичків козаченьку"-

або "Сидить качур,сидить качур в горіховім вінку -
Вибирай си качурику що найкращу дівку"-

Незвичайно цікавий і гарний є один з найстарших хороводів - веснянок тзв. кривий танець або кривулова - оповідає вона про те як дівки-молодиці терем будували,щоби не вилітав з нього сивий соколонько,та не виносив дівочої краси.

"Бо дівоча краса
У пиві купалась
У меду вмивалась"-

На ці забави-вулиці закликає веснянка:

"Гей дівки весна красна,зілля зелененьке"

Або гуцульська:

"Ой гаївку красно грають,аж ся гори розлягають,
Пусти ж мене моя мати на гаївку погуляти-"

Окремо треба згадати про спеціяльну групу великодних пісень т.зв.риндзівок - є це пісні,що вязалися давним-давно з весняним новоріччям.Бо в давнину на Словянщині рік починався в місяці березні.-Їхня будова і тематика нагадує коляди - і сьогодня деякі з них співаємо на Різдво,Новий Рік або Йордан з відповідним різдвяним рефреном,а деякі на Великдень з відповідним воскресним рефреном пр.:

"Рано раненько,куроньки піли:
Що Христос же воскрев воістину же воскрес!
А ще найраньше Ганусенька встала,
Що Христос же воскрес і т.д."

Веснянки це друга що до скількости по колядках та щедрівках група обрядових пісень наших предків.Повставали вони серед усіх верств нашої суспільности,впродовж цілої нашої історії і повстають вони сьогодня. Однак вирізняються вони тим,що ніколи вони з виїмком риндзівок не злялися в одну групу з іншими великодними піснями - але заховалися до сьогодня як окрема група,вже не культових,але забавових,хороводних пісень молоді та дітвори.

Наталена Королева.

Тому,що передвечір цього святочного дня був дуже урочистий,- спішно поховано тіла розпятих.Прибрано й хрести,засипано кров, щоб жадна згадка про смерт не порушила посвятного настрою єрусалимських правовірних і не давала матеріялів до критики влади.

Голий,порожній тягся до неба гострий верх Голготи - Лисої гори,посеред засипаного опокою,мов битим черепям притрушеного "черепового Місця".Ніби на цьому місці ніколи не сталося жаху, ніби нічим не оплюгавило тут себе навіки убоге людство...

Непроглядна пітьма огорнула верхи Сіонські,накрила місто жалібним завоєм,постелилась по горі Оливній.Ні зорі в небі,ні вогника на землі...

Душі ж учнів Ісусових сповнив сум,ще чорніший.Пригасив думку й надгробовим камінням завалив серця.

..."Поражу пастиря,й розпорошиться отара"...

Без слів,без зітхань приголомшені безголівям,тулились заляканi учні в оселі того,хто нераз і не два давав уже їм захист: господар гостинний,що на Останню Вечерю приправив Учителеві світлицю ясну й велику,укрив їх у себе перед можливим переслідуванням.

Зібрались тут майже всі:Петро й Андрій,Яків і Бартоломей, і Пилип,і Яків Алфеїв,Матвій і Тадей,і Симон Ханаанець.Були й жінки,Марія Магдалина та Марія друга,Саломея і мати синів Заведейових.

Бракувало Томи, що відбився від гурту, й улюбленого учня Ісусового - - Іоана: матір бо Ісусову взяв він до оселі своєї. З ними ж відійшов і лікар Лука щоб умінням своїм послужити Матері Болісній. Людськими силами хтіли помогти Тії, кому служать Янголи Божі...

Не було тієї ночі з учнями й зрадника, чиє наймення з огидою викинули з серця свого.

Тихо й ритмічно плакала водяна клепсидра, відмірюючи слізьми час. Людські постаті були стерпілі й нерухомі, як понадбережне каміння над Мертвим морем. Ніхто не обчищав каганчика, що тмяно шкварчав під надщербленим горнятком. Гніт ледви жевріз у душній пітьмі.

Зненацька випросталась жіноча постать. На мить заслонивши сліпе світелко, струснула повітря пишною головою й, мов хвора, хитаючись ступила крок, другий, взялася за клямку дверей.

- Куди ти, Маріє? - піднесла голову Саломея. - На дворі ж глуха ніч...

- І смерть, - глухо, безгучно додав Андрій. - Чигають бо на нас Аннові і Каяфені... Не досить їм смерти Вчителя.

Марія мовчки щильніше натягла темну столу на золоте волосся. Носила завжди римську одіж. За те ще більш обурювались на неї правовірні. Гетера? - Та що ж хіба ж Рагаба Єрихоньська не була блудницею, а послужила ж народові Ізраїльському! Але відкидати освячені традицією звичаї, носити чужу одежу - сього подарувати не міг добрий гебрай. За це не раз і камінувати хотіли Марію.

- Маріє! Не виходь! - озвався знову Андрій.

Тим часом він заступав старшого в малому гуртку. Петро бо, обхопивши голову руками, не подавав ознак життя. Був живий але не жив. Його життя вмерло в ньому, коли обірвався третій спів півня в Преторії.

На мить вирізбився білою камеєю профіль Магдалини в жовтому світлі каганчика: обернулася рвучко й терпко промовила:

- Та вже мовчи Андрію! Сказали ви вже своє, й зробили ви, чоловіки. Зрадили, вимклися, покинули... Втекли... Мовчи вже! - Її співучий голос заломився жалем у здушеному риданню. Але опанувала собою; - Маріє! Саломеє! Ходімо...

Бунтівничий дух гетери ще раз повстав проти чоловічого ярма, що накидає слухняність. І, як раз - у - раз, за покликом до бунту, - пішли плохі і покірливі, звиклі до слухняности. Вийшли всі троє з Магдалиною на чолі.

Парка ніч накрила їх мякою долонею. Було чорно, ніби височенна стіна стала перед самими очима. Саломея міцніше притулилась до Магдалини. Духом вгадала, куди веде їх Марія: жінкам бо належало плакати на гробниці аж до девятого дня.

- Яка ж пітьма!... Чи втрапимо на стежку до садів Арматейського?

- Втрапимо. Говорю...

- Понад ущелиною та проваллями? - тривожачись, запитала друга Марія.

- Щось живе вимоталось з пітьми й вхопило жінок за одежу:

- Я - з вами... Візьміть!... Вкажу вам шлях... Я ж бачу й тепер, як у день...

- Хто ти? - намацала Магдалена кучеряву дитячу голівку.

- Тамар... сліпа... Сліпонароджена, жебрала коло скарбниці храму. Звикла ходити в пітьмі! - обняла дитину мати синів Заведейових.

- Ні, ні! Він дав мені зір!... Христос сцілив мене. Я нині бачу вночі, як у найясніший день. Я знаю стежку...

Марія Яковлева відчула в пітьмі, що й друга істота ще тулиться до Тамари.

- З тобою ще хтось є?

- Сераг, глухонімий... Ми завжди ходимо разом.

- Сліпа поведе нас уночі, видючих, - зітхнула Соломея. Нема ж ридатиме над гробом Учителя.

- Ні, ні! Не плакати йдемо, - срібною струною задзвенів дитячий голос глухонімої. - Ні, ні! Хіба ж ви не чуєте янгольських співів

Осанни небесної.- Ось слухайте ж слухайте! Чуєте райські арфи? Там,на небі,вже знають усе! Там співають славу Воскреслому... Уже ж встав із гроба Вчитель.Воскрес,як казав.

-Живий він,живий! - притакнула в екстазі Тамар...

Як плавець у широке море,певний,що вода понесе його,кинулись жінки в чорну пітьму.Бігли гірськими стежками без вказівок ясновидячої Тамар й небачучої Сераг.Не помічали кущів,що чіплялись за одежу,вітів,що дряпали руки й обличча,каміння,що зривалось з дороги й летіло в ущелини.

Бігли до чуда,готового й дійсного для кожного,хто віру має й у пітьмі найчорнішої мертвої ночі...

На сході зблідла вже темрява.Затремтіла,як повіка,що ось-ось піднесеться.Світло тверезої дійсности,не опоєної екстазом, на мржик ока похитнуло певність у серці Марії Яковлевої:

-Хтож відвалить нам камінь від гроба? - завагалась між вірою в чудо й знаною природною перешкодою.- Гріб...

Але ніхто їй не відповів.Сонце разом змело хмари,в ранішню вогку імлу,тіні ночі й вагання.Бризнуло сяйвом поза гірських верхів,заграло над світлом осанною перемоги.

Добігли.

Поміж скель стояв Ясний,Прозорий,як веселка - Сяючий,як сонце - Сліпучий,в заграві мерехтіння роси.І прозвучали слова:

- Пощо ж шукаєте Живого серед мертвих?...

======oOo=======

ГОСПОДЬ МІЙ І БОГ МІЙ.

"А Тома,один з дванайцяти,на прізвище Близнюк,не був з ними,як прийшов Ісус" /Йо.20,24./

Сказали йому другі ученики:"Ми виділи Господа".

А він сказав їм:"Коли не побачу наруках його ран від цвяхів,і не вложу руки моєї в Його бік,не повірю".

Чому,Томо,не віриш? Чи ти не знаєш свого Вчителя,чи не бачив ти чуд,що їх зробив Ісус,чи не предсказав твій Вчитель і своєї смерті і свого воскресення?

Ти надто прибитий горем останніх днів.Повір нам,ми Його бачили,жінки бачили...Він воскрес!

Та тома стоїть при свойому.Він бачив як Христос воскрешав інших,але,щоби мертвий сам воскрес?..Тяжко повірити.

"А після восьми днів знов були ученики Його разом і Тома з ними.Приходить Ісус,як двері були замкнені і стає посередині і каже:Мир вам.А опісля до Томи:Подай твій палець сюди і подивися на мої руки,і подай твою руку,і вложи в мій бік,та й не будь невірний,а вірний"./Йо.20/

Остовпів Тома.Деж пак,перед ним дійсний,живий Ісус.Так Він,живий,Господь мій і Бог мій.-

"Вже віриш Томо?"- Тома стидається за своє попереднє невірство.Він вірить і за ту віру життя віддасть...

А Ти,нинішний невірний "Томо",таки не віриш,що Христос Воскрес?! Як так,то бідний ти,чоловік!

=========oOo==========

Веселих Свят Воскресення Батьківщини бажає з Воскресенням Христовим всім Українцям на Рідній Землі і всіи розкиненим по цілому світі.

Христос Воскрес!

Редакція.

==========

Видається за дозволом Духовної Влади.
Адреса: Ляндсгут,Франц Зайффштр. 1/24. Ціна 1 РМ.

ЗНАМИ БОГ

МІСЯЧНИК

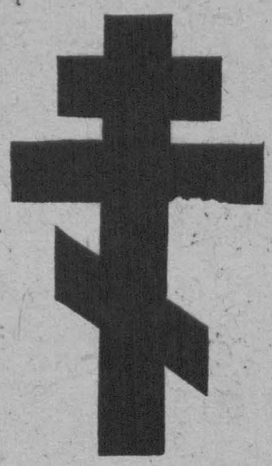

4 : 5

ЛЯНАСГУТ

УКРАЇНСЬКИЙ
ч. 1709...
МУЗЕЙ-АРХІВ

V. ЦЕРКОВНА ЗАПОВІДЬ.

Весілля і забави в заборонені часи не справляти.

Забороненими часами є всі пости і загальниці. Св. церква забороняє справляти весілля і крикливі забави, щоби християне могли скплені духом, приготовитися гідно до великих свят, що їх попередають заказані часи.

VI. ЦЕРКОВНА ЗАПОВІДЬ.

Злих книжок і письм не читати.

Є лікарські-санітарні приписи, що не вільно відвідувати мешкань, де є заразливі недуги, бо можна заразитися і рознести заразливу недугу. Таким "санітарним" приписом церкви VI-та церковна заповідь, яка забороняє читати злі письма, які можуть заразити душу людини гріхом. Під злими письмами треба розуміти такі друки, кіна, театри, радієві передачі, образи і т.п., що збуджують людські пристрасті заосмотрюють фантазію у злих річах, виступають проти церкви, її науки, її влади. Та заповідь не лише забороняє читати, слухати чи дивитися на таку "душевну заразу" але й писати, говорити чи показувати, поширювати - кольпортувати, позичати а навіть держати в себе в хаті. Зло треба нищити, тому такі річі належить знищити, спалити. Знаємо як робили більшовики з "націоналістичною літературою" в нас, яка по їх думці була "зла" або американці з творами "гітлерівськими" - так повинен робити християнин з усіма письмами, що ведуть до гріха. Уважайте, що не вільно читати письма, що трактує про Церкву, віру, мораль, як що не має дозволу церковної Влади. Цей дозвіл має звичайно такий зміст: Позволяється печатати /і підпис відповідної Духовної Влади/. Сей дозвіл є умщений на початку книжки, або деколи на кінці /ніколи в середині/.

Крім цих церковних заповідей є ще деякі як: заборона належати до заборонених Церквою товариств /прим. масони/, заборона палити тіла померших і др.

ПРО ГРІХ.

Все те, що противиться двом головним заповідям любови, десяти Божім заповідям та Церковним Заповідям - являється гріхом.

Гріх є проте свідомим і добровільним переступленням Божих чи Церковних Заповідей.

Щоби якийсь вчинок проти заповіді був гріхом мусить мати обі цихи: мусить бути свідомість, що даний вчинок є заборонений /а його всетаки робиться/ чи то наказаний /а його не робиться/ та добровільність, можу даний вчинок зробити або ні. Людина, звичайно, не робить гріха, тому, що це є зло, а робить його під "плащиком" добра, приємності, вдоволення. Мало людей на світі робить гріх для самого гріха; звичайно "людина шукає" оправдання на свій гріх. І як що те оправдання є щире і до тої міри, що зменшує свідомість розуму, тоді й злоба гріха практично зменшується, хоч матеріяльно гріх остав гріхом у своїй злобі.

На світі дуже мало булоби гріхів, як що не булоби покус. Такими покусами є: злі нахили власні, злі люди і злий дух.

Злиї нахили є трояки: похіть тіла, похіть очей, і житева гордість /1. Йо. 2, 16/. Сама покуса ще не є гріхом. Гріх повстає тоді, коли людина пізнає розумом т.з. стане свідомою що вчинок, до якого тягне покуса є злом - гріхом, а всетаки добровільно, без примусу, рішається той вчинок, хоч і заборонений Божою чи Церковною заповідю, зробити; або як ми це говоримо: гріх повстає тоді, коли людина добровільно піддасться покусі. З того виходить, що, коли прийде покуса, а ми її відкинемо, не приймаїмо її а виповідаємо їй війну, не маємо гріха, хоч би та покуса не скоро нас покинула.

Хтож не просить Бога про поміч до поборення покуси, хто з покусою "жартує" хто не в рішучим супроти покуси від першої хвилини, цей не встоїться перед нею піддасться їй, впаде, згрішить.

Гріхи не є всі однакові; є гріхи тяжкі, або смертні. Вони задають смерть душі, забираючи від неї освячену ласку, і є гріхи легкі, або простительні, що задають душі не смерть а рану, зменшуючи на душі освячуючу ласку. Господь наш Ісус Христос порівнює деякі гріхи до поліна а деякі до тріски чи стебла /Мт.7,3/.

Гріх тяжкий або смертельний поповнює людина, що ділає добровільно і свідомо проти Божих чи Церковних Заповідей у важніх річи. Такими важними річами є пр. кривоприсяга, опущення в неділі і свята св. Служби Божої з власного недбальства, тяжке зневаження родичів, ненависть, велике згіршення, добровільна насолода в нечистих думках, в словах чи ділах, велика крадіж, кривдяче очернення ближнього і др.

Нам треба уникати тяжкого гріха, бо через нього: 1/ тяжко зневажаємо Господа Бога і оказуємо велику невдячність Ісусові Христові,

2/ тратимо освячуючу ласку і всі заслуги до неба, а наражуємо себе на вічне осудження,

3/ стягаємо на себе вже тут на землі різні Божі кари.

Найбільшим злом, що його спричинює гріх, це образа Бога і смерть власної душі. А про смерть душі каже Христос: "Що поможе чоловікові, хочби й цілий світ позискав, а занапастив свою душу"? /Мрк.8,36/

Тяжкого гріха треба вистерігатися, бо часте його повторення витворює в людині привичку-наліг, якого тяжко позбутися, бо "привичка, це друга вдача".

Гріх легкий - простительний поповнює людина тоді, коли переступає Божі чи церковні заповіді в малих річах, або й у великих але не цілком добровільно. Настільки гріх менший, на скільки добровільність менша, колиж не має добровільности, немає й гріха.

Гріх легкий-повседневний не умертвлює душі, не відбирає освячуючої ласки: всетаки і його треба вистерігатися бо й він:

1/ зневажає Господа Бога,
2/ стягає на нас дочасні кари на землі чи в чистилищі,
3/ веде з часом до тяжкого гріха. Гріх на світі є різного рода. Є гріхи
   1/ 7 - головних
   2/ 6 - проти св. Духа
   3/ 4 - що кличуть до неба о месть
   4/ 9 - чужих.

До 1. Гріхи головні є слідуючі: гордість, лакімство, нечистота, зависть, неумірність в їді і напитках, гнів, лінивство.

Називаються ті гріхи головними, бо з них, немов із джерел, випливають інші гріхи прим. з гордости повстає порожнеча і зарозумілість /митар і фарисей!/; з лакомства повстають: крадежі, лихва, брак серця для бідних /Юда/; із зависти повстають: ненависть, очернення а навіть вбивства /Каїн/; неумірність веде до убожества і погорди в людей, нищить здоровля; з гніву повстають сварки і незгода; лінивство це колиска, в якій вилігуються інші гріхи.

Чесноти противні головним гріхам:
1/ покора 2/ щедрість, 3/ стидливість, 4/ зичливість, 5/ умірність, 6/ лагідність, 7/ ревність у добрі.

До 2. Гріхи проти св. Духа:

1/ Надмірна надія на Боже милосердя,
2/ Безнадійність на Боже милосердя
3/ Спротив пізнаній правді християнської віри,
4/ Завидування ближньому Божої благодаті

5/Закаменілість на спасенні упімнення
6/Нерозкаяність аж до смерті.
Хто ті гріхи поповнює противиться ласці св.Духа.

До 3.Гріхи,що кличуть до неба о месть.

1/Убивство,
2/Содомський гріх /неприродна нечистота/
3/Покривдження вбогих,вдів і сиріт,
4/Задержання наємної,добре заслуженої заплати.

До 4.Чужі гріхи.

1/Принаджувати до гріха,
2/Радити до гріха,
3/Приказувати грішити,
4/Дозволяти на гріх,
5/Мовчати на гріх,
6/Помагати до гріха,
7/Хвалити гріх,
8/Не карати гріха,
9/Боронити гріх.

Хоч повищі гріхи називаються чужими,то все таки вони є і власними,бо поповняє їх і той,що робить будь який гріх і той,що,чи то приказує грішити чи мовчить,чи дозволяє і.т.д.

Гріх,це найбільше зло в світі,тому вистерігаймося гріха,зокрема тяжкого!

Про совість.

Совість,то голос душі,який каже нам,що є добре а що зле.Совість,це найблищий і безпосередній наш вчитель у побожному житті; здорова совість,це сейсмограф,що зазначує в душі кожне відхилення від заповідей Божих чи церковних; здорова совість,то дзвіночок,що дзвонить,коли грозить небезпека гріха,або картає,коли гріх поповнено,або дає внутрішнє вдоволення,коли людина поборола покусу і не попала в гріх.

Поза здоровою совістю бувають і хорі.До хорих совістю зачисляємо людей,що мають

а/широку совість,
б/скрупулятну - боязливу совість.

До а/ широку совість має людина,що легковажить собі гріхи, навіть тяжкі.Для такої людини майже немає гріха;в неї все грішне, це людські уломності,недосконалості,а не гріхи.Таку совість треба лічити розважанням про Христові муки і смерть.

До б/ боязливу совість має чоловік,що з надмірного страху вишукує гріхи,яких немає,або побільшує ті,що їх має.

Така совість є небезпечна в житті людини.Вона її мучить і знеохочує до побожного життя.Найкращим ліком на ту хору совість є беззастережний послух сповідникові і роздумування над Божим милосердям.

Щоби совість була здорова треба її відповідно кормити-вправляти.А кормом для неї буде:

1/Точне заховування Божих заповідей,
2/ частий іспит совісті,
3/реколекції,чи духовні вправи.

Здорова совість це провідник до неба.

ПРО ДОБРІ ДІЛА.

Описуючи Страшний Суд звертає увагу св.Евангеліст Матей,що Ісус-Судля буде судити людей не лише за гріхи,але й за занедбання добрих діл.Не скаже Ісус Христос: ідіть від мене проклятi в огонь вічний,приготований дияволові і його ангелам,бо ви вбивали,рабували,

обмовляли, чужоложили, не шанували родичів, але за це, що: "я був голодний, а ви мене не накормили, спрагнений - а ви не напоїли, нагий, не зодягли мене, подорожний і не приняли мене, недужим і у вязниці і не відвідали мене" /Мт.25,31-46/.

Виходить, що до спасення не вистарчить лише уникати гріха; треба ще робити добрі діла. Найголовнішими добрими ділами є: молитва пість і милостиня.

Поняття молитви підходять всякі духові вправи; під піст всякі умертвлення а під милостиню добрі діла для душі і тіла ближніх.

Добрі діла для душі ближнього є такі: 1/грішника направити, 2/невіжу навчити, 3/тому, що сумнівається добру раду дати, 4/сумного потішити, 5/кривду терпеливо зносити, 6/обиду зі серця прощати, 7/ за живих і померших молитися.

Добрі діла для тіла ближнього: 1/голодного накормити, 2/спрагненого напоїти, 3/нагого приодіти, 4/подорожного в дім прийняти, 5/увязненого відвідати, 6/недужого провідати, 7/ померлого похоронити.

Не все однак добрі діла є заслугуючі на небо. Щоби добре діло було заслугуючим треба, щоби той, що його виконує був: 1/в стані освячуючої ласки /т.зн. щоби не мав нідного тяжкого гріха/, 2/щоби мав добрий намір пр. поміч ближньому, слава Божа /а не власна!/

Коли хтось є в стані тяжкого гріха а робить добрі діла, то ті діла не є заслугуючи на небо, але можуть виєднати грішникові ласку навернення до Бога, цебто ласку св. Сповіді.

ПРО ЧЕСНОТУ.

Чеснота, це вправою вироблений нахил постійно робити добрі діла, а оминати злі діла. Кожний чоловік повинен посідати три чесноти Божі: 1/ віру, 2/ надію, 3/ любов, які тісно лучать людину з Богом і моральні чесноти: 1/мудрість, 2/справедливість, 3/мужество /відвага/ і 4/здержність. Царицею чеснот є любов Бога.

Досконалим називаємо людину, яка все робить з любови до Бога. Щоби бути досконалим треба: 1/уникати гріхів, навіть повседневних; з другої сторони совісно сповняти свої обовязки, навіть найдрібніші, 2/витревало молитися і часто принимати св. Тайни.

"Як що хочеш бути звершений, іди, продай все своє майно і йди за мною /Мт.19,21/; хто хоче йти за мною, хай відречеться себе, візьме свій хрест і йде за мною./Лк.9,23/. Найбезпечнішою дорогою до звершености є монаше життя, однак не всіх Бог кличе до того життя; колиж кого кличе, той не повинен бути глухим на Божій поклик.

Приклад звершености дає нам Ісус Христос.

ПРО БОЖУ ЛАСКУ.

Каже 6-а правда св. віри, що Божа ласка до спасення є конечно потрібна. Щож це є Божа ласка? Божа ласка /або як кажуть інакше благодать/ це внутрішній, надприродній дар, який дає нам Господь Бог за заслуги Ісуса Христа для спасення наших душ. Божа ласка є отже не щось зовнішнє, видиме а внутрішнє, невидиме. Ласки не може собі чоловік ані випросити, ані заслужити; ласка це є дарунок Бога для людей.

Ласка є а/дійствуюча, котрою Святий Дух помагає нам усім і побуджує до виконування добрих діл і б/освячуюча, котрою Святий Дух освячує нашу душу, котрою адоптує людину на Боже дитя. Ісус Христос порівнує освячуючу ласку до весільної одежі /Мт.22,1-14/.

Освячуюча ласка є життям душі - а її брак - страта в наслідок тяжкого гріха - це смерть для душі. Освячуючу ласку одержуємо принимаючи св. Тайни. Освячуючу ласку дають нам св. Тайни: Хрещення і Покаяння; інші св. Тайни освячуючу ласку помножують. Освячуючу ласку дістає людина перший раз через св. Тайну Хрещення, тратимо її через тяжкий гріх, а відзискуємо через св. Тайну Покаяння чи то жаль совершенний, збуджений з любови до Бога у випадку неможливости висповідатися.

ПРЕСВЯТАЯ БОГОРОДИЦЕ, СПАСИ НАС.

"Всіх скорбящих радость і обидимих заступница, і алчущих питательница, странних утішеніе, обуреваемих пристанище"..
/З Параклиса Пр.Д.М./

Весна. Вийшла Марійка на таборове подвіря бавитися. Сонце пестить її бліденьке личко а весняний вітер грається її филястим волоссям. Дитя бігає, радіє життям. На подвірі більше дітей; є менші і більші, є добрі діти але є й злі. Ось один русявий, а кличуть його Іванком, підходить до Марійки і починає її дразнити, прозивати, відбирає забавочки. Ще хвилина і Марійка починає плакати. Та серед гамору і крику інших дітей не дуже то й чути її плачу. Ніхто зі старших, що сидять і роблять "велику політику", /таборову чи світову/ не звертає уваги на плач дитини. "Звичайна" це річ! Поплаче дитина, тай перестане" - каже хтось. Та ні! Хтось почув плач дитини. З кімнати біжить жінка.

"Що тобі, Марійко, чого плачеш?" - питає;

"Мамо, Іванко не дає мені бавитися, забирає мої забавки" -каже дитина. А Іванко вже далеко; побоявся і "поминай як звали"...

"Мамо" - виривається з уст дитини у всякій потребі, у всякій біді-небезпеці.

Прийшов місяць Травень, місяць в якому католицький світ кликатиме що дня до Марії, Божої Матері і нашої: "Мамо". А в тому слові змістить все, чого потребує, за чим тужить, що його болить. І ми українці католики, кликатимемо в цьому місяці: Маріє, Матінко наша, молися за нами; Пресвятая Богородице, спасинас, врятуй, бо погибаємо на чужому морю. В травневих Богослуженнях заноситимемо до Марії - нашої Матінки, все наше горе, весь сум. В Її руки складатимемо всі наші надії, всі наші сподівання. Ми це робитимемо тим більше, що дотеперішня практика християнства виказала правильність такого поступування. Ми не впроваджуєм чогось нового. Те робили наші батьки, діди, прадіди - аж ген до Ярослава Мудрого, що весь свій нарід віддав в опіку Марії. Так робили наші предки і не завелись ніколи в своїх надіях-сподіваннях, так робимо і робитимемо й ми, і не заведемося!

Почитання Пр.Д.Марії лежить в крові українця. Українцеві не треба доказувати потреби почитання Божої Матері, не треба його до цього намовляти. Зайдіть до церкви на травневе Богослуження, а побачите, що це правильне ствердження.

Впрочім хто є християнином, цей любить Спасителя-Ісуса; а хто любить Ісуса, хто Ісуса шукає, той полюбить Марію, бо все знайде Її коло Ісуса. Бо гляньмо лиш: Шукаємо Спасителя коло Вефлеєму, знаходимо його в стаєнці а коло нього - Марію. Супроводжуємо його до Єгипту на еміграцію: На чиїх руках Його бачимо? - Марії. Приглядаємось до Його укритого життя в Назареті: Кого Він слухає, кому помагає? -Марії; а хто Ним піклується, хто його шукає в Єрусалимі: побіч Иосифа-Марія. Робить Ісус перше чудо в Кані: на чиє прохання? - Марії. Співчуваємо Йому, коли несе хрест, коли на хресті вмірає: кого бачимо коло Нього? - Марію. А на чиїх обіймах спочиває мертве тіло Спасителя перед похороном? - в обіймах Марії. І коли побачимо прославленого Спасителя в небі, побачимо побіч Нього і Царицю Анголів - Марію. Так! Ісус і Марія належать до себе нерозривно. Чейже Він - найліпший Син, а Вона - найліпша Мати. А такий Син, як Ісус, хоче щоби Його Матері віддавати честь. Він не буде гніватися, що люди побіч Нього почитатимуть і Його Святу Матір. Так! Хто почитає Ісуса, почитає тим самим і Марію і навпаки.

Марію почитає християнський світ від часу, коли Арх. Гавриїл поздоровив Її небесним поздоровленням: Радуйся, благодатна, Господь з Тобою /Лк/. І поплила слава Марії не лише з уст дітячих чи жіночих; поплила вона і з уст твердих вдачею мущин, поплила з уст царів, полковод-

ців, вчених-винахідників, малярів, поетів, письменників, музиків, різьбарів, скульпторів, будівничих....

В Альтетінгу, коло Мільдорфу, спочиває в урні серце цісаря Максиміліяна І. На урні є напис: Тут спочиває серце цісаря Максиміліяна І. За життя воно билося і було віддане лише найкращій і найчеснішій Пр. Д. Марії. Знай мандрівниче, що Максиміліян і після смерти цілою душею почитає Божу Матір.

Перший корабель, що з Христофором Колюмбом, прибув з Европи до Америки носив імя "свята Марія" /санкта Марія/ і перше, що мешканці Нового Світу побачили зі старого Світа, був образ Марії на носі корабля.

Венецькі дожі казали малювати себе, як вони клячать у стіп Пр. Д. Марії.

Найкращі малярські образи Тіціяна, Рафаеля, Ґвідо Рені, Тієполльо, Карла Дольчі, Перуґіна, Корреджія, Мурілля, - це образи Мадонни, Божої Матері.

Палєстріна присвятив найкращу музику Марії, Божій Матері. Величаві святині, розкинені по цілому світі, співають пісню Марії.

Дуже багато в світі місць, де в особливий спосіб почитають Марію. Немає, здається, християнського дому, де не булоби ікони Пречистої Богоматері, а на грудях християнина побачимо дуже а дуже часто побіч розпяття ще й медалик з образом Марії.

Однак медалик Марії на шиї Християнина чи завішений над ліжком Її образ, це ще не повне почитання. Це повинна би бути вправді зовнішна ознака внутрішнього розположення у відношенні до Марії, та, на жаль, не все воно так є! Коли хто почитає Марію, повинен всі свої думки, слова і вчинки так виконувати, як це робивби, колиб при ньому була присутня дійсна, жива Божа Мати - Марія. Значить це, що той дійсно почитає Марію, що не робить Її прикрості навіть в Її неприсутності; а не робить прикрості, коли робить так, як Вона робила, а робить так, як Вона робила, коли заховує Божі заповіді.

Звернім свою увагу на ще одну річ.

Застановімся для кого існує нинішній світ. Бачимо, що існує він для сильних, здорових, молодих; світ лише таких признає своїми громадянами. Світ не любить хорих, немічних, сумних; світ не любить болю, терпіння, старости. Але це все є на світі! Є й хорі, немічні, старці, є повно болю, терпінь, муки, повно несправедливости. До когож звернутися всім тим, що ними світ погорджує? Чи ними вже ніхто не піклується? На щастя є опікун для тієї категорії життя на світі; є тим опікуном - Марія, Цариця Болю; Марія, що стоїть повна болю під хрестом Свойого Сина, Марія - "скорбящих радость"... Марія, якої душу прошило сім мечів болю; Марія Мати!

Тож закличмо, зокрема щиро в травні, - що є місяцем Марії, до нашої Матері, хай рятує нашу Україну, хай рятує наших рідних, що остали в царстві тьми, хай рятує нас, що блукаємо по чужих землях; хай випросить в Свойого Сина а нашого Бога нашому народові і нам кращої долі!

Слава Марії

О.-Ю.

Хай буде благословенне святе і непорочне зачаття Пречистої Діви Марії, Матері Божої.

/300 днів відпусту, за кожди раз. Папа Лев XIII. 10. 1878./

СВ. ЮРІЙ ПОБІДОНОСЕЦЬ.

"Св.Юр по полі ходить -
хліб жито родить"
/народня пословиця/

Ще зими лежали на мертвих карпатських верхах, холодно було і морозом віяло від скованого ледяними оковами Черемоша. Та ось встає вже зза гір ясне сонічко. Посилає зразу несміливе проміння - привітання мертвій землиці, а далі чим раз дужче, чим раз сильніше. Зрушились зими під теплим дотиком весняного сонця, весело заплескотіли визволені води - ціла земля задзвеніла від співу потоків та річок.

З лісових темних зворів, струшуючи з фої смерек рештки інею, їде на білому коні золотистий лицар, весь у золотій зброї, у високому гострокінчастому шоломі у проміннях радісного, весняного сонця.

В правій руці у нього гостре копіє, на лівій золотистий щит з хрестом. Радісно грає під ним сивий коник. Це св.Юрій Побідоносець, гострим копієм відчиняє землю, випускає з неї траву та ростини. Куди він проїде оживає мертва земля, радісно і весело щебечуть, перелітаючи з дерева на дерево птички.

Одна по одній показали свої чудові головки перші весняні квітки, білі, жовті і фіолетні, засіваючи зелений килим трави. Вільно дихнули свіжою зеленню смереки, засміялись зеленим сміхом полонини. Бурливий і бистрий Черемош, струсивши з себе рештки ледяних опон, вільно і радісно покотив до моря зелену кров гір. А сонце чимраз дужче припікає, милує і цілує знеможену зимовим сном землю і врешті

"Прийшла весна запашна
Квітами та перлами закосичена".

Іде св.Юрій у золотому сяйві під радісні звуки пробудженої з зимового сну природи - прогнав - побідив зиму, але ще не закінчена його праця. Він їде на великий, важкий бій. Бо там далеко живуть люди невірні, що не вірять в Бога а лише: "у цмочище, у лютеє та змїще". Так володів над ними страшний змій. У нього з рота паде вогонь, а з очий скачуть іскри. Перелякані люди складали йому страшну данину: "що неділь по людині". Пожирав та впивався кровю своїх жертв лютий змій. І не було ради. Отак прийшла черга і на царя. "Хоч сам ступай, хоч дочку дай" - кажуть люди. Нічого робить, вивів цар свою безталанну дочку - красуню лютому змієві. Та не допустив до страшного злочину св.Юрій. Ось їде він на білім коні з копієм, соняшне проміннє сяє на його золотистій зброї. Почався страшний бій. Скочив на святого з гострими пазурами лютий змій. З розкритої широко пащі падав вогонь а з сердитих очей скакали іскри. Та не злякався св. Юрій. Сильною рукою стягнув коневі поводи та завдав жахливий удар гострим своїм копієм смокові серед ока. І забив лютого змія "на вік віка".

З тяжким стогоном повалився забитий смок на землю. Зрігнулася земля, задрожали гори та передали одна одній радісну вістку, що лютий пажерливий змій вбитий.

З того часу почалося величання і святкування св.Юрія Побідника.

"По всім світі розписання
По всіх людях розіслання
Щоб читали і писали
Тай Юрія святкували".

Жива українська народня уява виварувала так постать св.Юрія Побідоносця, що імовірно замінив якесь подібне старопоганське божище. З прийняттям Християнства у цій прекрасній легенді сплелась у одно давня поганська символіка з новою християнською. Бо з давен давна в народній уяві був змій символом ворожих та неприязних людині сил - тим то і боротьба зі змієм - це улюблена тема давних

поем та переказів різних народів. У старинних греків міти про Тезея та кентавра, про Геракля та найбільш подібний до св. Юрія міт про Андромеду, дочку етіопського короля Кефея і Кассіопеї, яку приковано до скелі та віддано на поталу морський потворі. Але вирятував її герой Персей, син Зевеса і Данаї, що вбивши потвору, одружився з Андромедою. Міт цей до сьогодня нагадують зірки на небі, а саме зірка Персей та громада зірок з гарною мряковиною Андромеда;

Старинна німецька лицарська зага оспівує відважного Зігарда або Зігфріда, що забив страшного смока Фафніра, сторожа безцінних скарбів /скарб Нібелюнгів/. Забивши смока, скупався Зігфрід у його крові та став характерником. Подібний переказ знаний в Польщі - про короля Кракуса, або Крака, що хитрощами вбив язву Кракова, вавельського смока. Цей також мотив ляг в основу багатьох наших лицарсько-дружинних колядок і щедрівок та староукраїнських "билін" т.зв. київського циклю; У тих давніх лицарських поемах князь Володимир Великий та інші герої як Вольга Святославич, Святогор, Добриня, Ілля Муромець та Дюк Степанович ведуть жорстоку боротьбу з різними степовими страховищами, стоголовими смоками, що загороджують дорогу до Києва. В той спосіб творці цих старинних "билін" символічно зобразили криваві змагання українського народу з дикими степовиками.

Далекий відгомін тієї боротьби залишився у різних давніх переказах про Буняка, Бая, Михайлика і Золоті ворота. Але найбільш подібний до "Канта св. Юрія" переказ про Кирила Кожумяку - цього мітичного українського народнього героя, Тим більше що і обставини, описані в обох творах анальогічні. Кожного року посилали києвляни змієві - дань - молодого парубка або дівчину. Врешті прийшла черга на князя. Послав князь свою дочку, яку вирятував від лютої смерти Кирило Кожумяка. В подяку за цю прислугу назвали києвляни те урочище, де жив Кирило Кожумяками і до сьогодня частина Києва заховала цю назву.-

Св. Юрій, а радше св. Георгій, великомученик і побідоносець був хоробрим начальником у римському війську за цісаря Діоклеціяна, що жорстоко переслідував визнавців Христової віри. Цісар цей уважаючи поганську віру підпорою загибаючого римського цісарства дав приказ переслідувати християн у цілому римському цісарстві у 303р. по Хр. Цього року 23.IV. перетерпівши люті муки згинув від меча в Ніхомедії св. Георгій за те, що сміло визнавав Христову віру. Тіло його взяв вірний слуга та переніс до Палестини, де похоронено його по християнськи.-

Неуступчивість, твердість та сильна віра і характерність молодого геройського воїна, що потрафив устоятись всяким намовам та витерпіти нелюдські муки за св. віру алегорично представлені на образах у боротьбі зі смоком - символом зла, гріха.

Перенесені на Україну зображення св. Георгія, як воїна на білому коні, що копієм пробиває смока - сплелися у народній уяві з іншими, подібними місцевими переказами в стилі про Кирила Кожумяка, або іншими постатями зі староукраїнських фантастичних романів а то й грецких мітів, що у свойому висліді вичарували постать св. Юрія у відомому "Канті св. Юрія".

На деяких образках намальовано навіть постать князівни, яку ніби вирятував від смерти св. Юрій, а яка властиво нічого спільного зі св. Юрієм, а властиво св. Георгієм не має.

Память того святого обходить християнська церква в день його мученичої смерти, себто 23.IV., а за новим стилем 6 травня. Звичайно між Великоднем і Зеленими Святами.

Культ св. Юрія прийнявся дуже скоро на Україні. Багато монастирів і церков має його як патрона. В західній Україні у Львові вже 1280р. був монастир св. Юрія, а опісля славний митрополичий собор, початки якого сягають 1363р.

Особисті прикмети цього геройського великомученика, його витривалість, твердість, відвага та хоробрість, а особливо стійкість у вірі

характеристичні для християнських вояків усіх часів зробили його на Україні покровителем та опікуном укр.вояцтва ще у княжих часах.Імя його часто носять князі нашої династії Рюриковичів,почавши від Володимира Святого,що надав свому синові Ярославові хресне імя Юрій. Цю традицію переняли і московські Рюриковичі ,що навіть опісля впроваджено в Росії воєнні відзнаки за хоробрість т.зв.Георгієвські хрести для хоробрих вояків.

Ця традиція заховувалась і в нашій козацькій державі,у якій св.Юрій конкурував з архистратигом Михайлом,як покровитель "славного воїнства".Також навязуючи напевно до тієї традиції назвав великий Богдан свого сина,майбутнього спадкоємця і наслідника на гетьманстві Юрієм.

Найкращим доказом великої популярности святого Юрія серед козацтва є захована до сьогодня боєва козацька пісня,що починається словами:

"Нам поможе святий Юр:
Козакам на славу,
Турка звоювати..."

Але вже найбільшу популярність здобув собі св.Юрій у нас на Гуцульщині.Мало що не що другий гуцул називається Юрою.Великий ентузіяст,романтик і письменник Гуцульщини О.Юрій Федькович-Гординський,змінюючи обряд прибрав собі саме найбільш популярне і типове на Гуцульщині імя Юрія.Також І.Франко героя найкращої своєї новелі з гуцульського життя назвав Юрою /"Як Юра Шикманюк брив Черемош"/.

Св.Юрій на Гуцульщині це не церковне,а хліборобсько-скотарське всято,а заразом початок весни.Так що не Великдень але властиво св.Юрій сплівся у нас спеціяльно на Гуцульщині з давним святом весни,затрачуючи почасти свою первісну господарчо-аграрну основу,свій скотарський характер.Але всетаки до сьогодня св.Юрій це свято першого вигону худоби в поле.

З тієї причини навечерія та день того святаго на Гуцульщині дуже торжественно святкували й імовірно ще і тепер святкують.Вигін худоби і маржини /овець/ на високі полонини відбувався дуже святочно.По всіх гірських церковцях відправлялися Богослуження,а опісля священик покропилював свяченою водою пастухів /вівчарів,козарів та бовтарів/ і маржику,поприбираних зеленню та квітами,а по хатах усі празникували.

Але крім тих християнських звичаїв,залишилося на Гуцульщині, ще багато давніших поганських звичаїв,повіря та леґенд про русалок, мавок зглядно пявок,що легким ходом ідуть по царинках,а під ногами у них зеленіє перша трава.

Худоба та маржинка виходять на полонину обовязково переступала через т.зв."живий вогонь",що мав її боронити од всього лихого. Крім того забобонні газдині заворожували та замовляли для своєї маржини-худоби,здоровля,молоко багатий приплід то-що "аби худоба була така тиха,як корінь в землі,така маниста,як у потоці вода,щоби легко спала,рідко рикала,щоби чередінниця /чарівниця/ не пізнала де вона ночувала,де вона стояла,щоби її хто не бурік".

У деяких околицях в навечерія св.Юрія вбирають зіллям та квітами т.зв."Лялю" і ставлять коло неї молоко,сир,масло при чому заводять співи та танці.

Так звані Юріївські пісні та хороводи,подекуди співані також в часі Великодня як веснянки мають залицяльний характер.Пр."мости" і "вербовая" іноді дубовая дощечка зображують весілля і подружжя.

"Вербовая дощечка,дощечка,
Ходила по ній Настичка,Настичка,
Деж ти Настечко бувала,бувала
Як дуброва палала,палала і т.д."

або інший варіянт:

"Дубовая дощечка,дощечка,
По ній бігла ласичка,ласичка,
А за нею два коти,два коти,
Хтіли її злапати,злапати і т.д."

При чому "мости" і "вербова дощечка" символізують перехід у нове життя,в подружний стан.

Спеціяльно у Галичині є св.Юрій покровителем купецтва зразу у Львові,а опісля і в цілому краю.З давен-давна у святоюрськім соборі у Львові,що є митрополичою катедрою відбувалися в день св. Юрія відправи та відпуст.З тієї нагоди відбувались тоді у Львові славні колись т.зв.святоюрські ярмарки,що на них зїздилися купці з цілого краю - тому то св.Юр став покровителем всього галицького українського купецтва.

В останніх часах наш "Пласт" вибрав собі св.Юрія своїм покровителем та з цього часу його день 23.IУ. зглядно за новим стилем 6.У. святковано у цілій Галичині,як день патрона українського юнацтва та молоді.Тому однак,що св.Юрій є у нас церковним святом переносять часто святкування того свята на найближчу неділю.

Міра.

ОТЧЕ НАШ.

/ продовження/

Старинна історія доказує нам,що й поганські народи просили своїх богів простити їм їхні провини.І вони говорили "остави нам долги наша",коли ставили вівтарі і на них приносили жертви,нераз з людей,щоби загніваних богів перепросити за людські провини.Ще нині є в Індії покутники,які приймають на себе різні терпіння і кари для перепрошення загніваних,їхніми провинами,богів.Чи не є це слова Господньої молитви"і остави нам доги наша" висказані іншим способом?

А як сильно відчували свою провину шляхотні душею люде,святі мужі і жінки! Св.Августин написав цілу книжку п.н."Сповідь",в якій представляє перед цілим світом свої провини і боротьбу,що відбулася в його душі в наслідок їх пізнання.Один військовий парох,що був присутній при смерти многих стрільців пише,що не мав випадку,щоби вмираючий не просив Бога прощення провин.Це факр,що гріх і провина тяжать над людством,яке все робить провини і за них молитвами і жертвами перепрошує.Тягар провини докладно пізнає людина в годині смерти,коли совість і діявол ставлять перед очі ціле її життя.

Провину простити може лише Милосердний Бог,що є нашим Отцем, що полюбив нас відвічною любовю.Він полюбив нас ще тоді,коли ми були Його ворогами.Бог це добрий Отець,що чекає на блудного сина, виходить проти нього,коли цей вертається,обнімає його і тішиться його поворотом.Милосердний Бог післав свойого Єдинородного Сина, щоби рятувати тих,що в Нього вірують.Ісус Христос-Спаситель каже про себе,що він є добрим пастирем,який лишає 99 овець а йде шукати сотної,що заблудила;а коли знайде,бере її на свої плечі і приносить до батьківського дому,де є більше радості,що знайшлася пропавша,як з 99-ти,що були в загороді.Бог післав свойого Сина на світ,бо не хотів смерти грішника,але щоби навернувся і жив./Език. 33-11/.

Ісус Христос дуже часто говорив "відпускаються тобі твої гріхи".Навіть на хресті,в обличчі смерти.Він рятує людей від їх провин:"Направду,кажу тобі,нині будеш зі мною в раю".Це для нас велика потіха,що можемо свої провини змивати Нев.Кровю Ісуса Христа. Тому то пише св.Тереса:"я люблю св.Августина тому,що він був грішником...Я все маю потіху,коли бачу як Бог грішника підносить до

великої святости. Коли Бог їм /грішникам/ простить, надіюся, що й мені простить".

Багато людей нашого часу згубило свідомість власної провини і їм здається, що вони не потребують від Бога жадного прощення. Тому то вони погорджують св. Тайною Сповіді і думають, що їм не має з чого сповідатися. Їм здається, що й без релігії вони можуть бути чесними людьми. Стережімся такої думки, що противиться вірі і практиці життя. Християне, що так думають тратять свідомість провини і відпадають від Бога.

Пяте прохання Господньої Молитви має ще одну важну вказівку: Ісус Христос дуже часто говорив: "коли ви не відпустите провин вашим довжникам, не відпустить і вам ваших провин ваш Небесний Отець./Мрк. 11,26/ Ще щось більше. В старому тексті молитви "Отче наш" сказано в тому місці: "Остави нам долги наша, яко і ми о с т а в и л и должником нашим". Ті слова супонують, що той, що просить Бога прощення його провин вже простив своїм довжникам. Коли кажемо: Прости нам так як ми прощаємо, даємо самі на себе осуд, чи Бог має нам простити чи ні. Тими словами ми говоримо: Небесний Отче, не дивися на те, чи я простив свойому довжникові. Хоч я і не простив, Ти мені всетаки прости. Або інакше: Отче, прости мені так само, як я прощаю моїм довжникам. А коли я не прощаю, той Ти мені не прости. Чи не такий зміст має пяте прохання? А якщо такий, то пощо просити у Бога прощення, коли я не прощаю своїм довжникам; все одно прощення не дістану! Повище ствердження вияснить нам безсумнівно така притча Ісуса Христа: Подібне царство небесне чоловікові цареві, що схотів обчислитися зі своїми слугами, колиж почав числитися, привели до нього одного, що був йому винен десять тисяч талантів. Колиж не мав він, щоби віддати, звелів пан його продати його і жінку його і дітей і все що мав, та й віддати. Упавши тоді слуга, поклонився йому кажучи: Пане, потерпи мені, а все тобі віддам. Змилосердився ж пан слуги того, відпустив його і простив йому довг. Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню дінарів; і, вхопивши його, давив кажучи: Віддай мені, що ти винен. Упавши тоді, товариш його в ноги йому, благав його кажучи: Потерпи мені, і все віддам тобі. Він же не схотів, а, відійшовши, кинув його в темницю, поки віддасть довг. Бачивши ж товариші його, що сталося, жалкували вельми, і, пішовши, сказали свойому панові все, що сталося. Тоді, призвавши його пан його, каже йому: Слуго ледачий, увесь довг той простив я тобі, як просив ти мене; чи не слід було й тобі помилувати товариша твойого, як і я тебе помилував? І розгнівався пан його, передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому. Так і Отець Мій небесний робитиме вам, як не прощатимете кожен братові свойому від сердець ваших провин їх /Мт.18,23-35/.

Чи не ясно? Чи може любити Бога той, хто ненавидить свойого ближнього? Ні! Мірою любови до Бога є любов до ближнього. "Хто каже, що любить Бога а брата ненавидить, говорить неправду" - каже св. Иоан Богослов.

Тут розходиться про засаду християнського життя, яка міститься в словах Ісуса Христа: "Коли несеш свій дар на жертву і пригадав собі, що твій брат має щось проти тебе; лиши твій дар перед жертвеником і йди, помирись перше із своїм братом, а тоді приходь і приноси свій дар /Мт.5,23/.

Ми отже повинні так бути розположені супроти наших довжників, щоби бути все готовим простити їм їхні провини супроти нас. Це однак не значить, що користаючи з такого нашого душевного розположення, кожний може робити з нами, що лише хоче. Ні! Ми маємо право боронити себе і карати тих, що проти нас несправедливо виступають. Рівночасно однак, це все повинно діятися з гідністю християнина, без бажання пімсти.

"І не введи нас во іскушеніє".

В святій Евангелії читаємо таку подію з життя Ісуса Христа: "А Ісус,повний Святого Духа,вернувсь від Йордану і повів Його Дух на пустиню.І був там сорок днів,спокушуваний діяволом.І не їв нічого в ті дні,а як скінчилися ті дні,зголоднів.І каже Йому диявол:... "Коли Ти поклонишся мені,буде все твоє." І відізвався до нього Ісус і сказав: Геть від мене,сатано,писано бо:кланятисямеш Господеві Богові і Йому одному служитимеш" /Лк.4,1-8/.

Ісус Христос позволив,щоби діявол вводив Його в покусу,щоби спокушував Його в тій цілі,щоби нам дати приклад,як поступати з покусою.А що покуса по всяк час приходить до людей,тому то поручив Ісус в щоденній молитві "Отче наш" просити Бога о поміч в часі покуси.

Кожда покуса є чимсь таємничим,є чимсь,чого людина не в силі докладно зрозуміти,пізнати.Ми знаємо з практики,що люде називають покусою:поденервування,бажання злої думки,слова чи вчинку.Покуси приходять до нас часто як солодкі примани та деколи однак нападають на нас з силою бурі.Покуси можуть нас манити до гордости,лакімства, нечистоти,лінивства; інші до сумніву у правди св.віри як існування Бога,безсмертність душі,існування неба чи пекла,відповідальности за свої вчинки і др.Багато покус повстає наслідком життєвих невдач,великого терпіння душі чи тіла,наслідком недостатків,скитальщини і інше.Тоді часто приходять покуси: чи дійсно є Бог,чи Він знає,що зі мною діється,чому я так терплю,чому Він мене не вислухає? Такі і подібні їм покуси мучили людство на протягу віків і гнітитимуть його в майбутньому.І не легко ті покуси побороти,бо не легко дати в кождому окремому випадку вдовольняючу відповідь.

Звідки беруться покуси,де їх початок? Наша віра вчить нас,що не походять вони від Бога.Віруючим християнам все було потіхою слово св.Якова:"Ніхто в покусі нехай не каже:Що Бог мене спокушує;Бог бо не спокушується лихим,і сам нікого не спокушує.Кождий спокушується своєю лестю і похіттю.Потім похіть,зачата,родить гріх а зроблений гріх родить смерть /Яків 1,13-15/.

Бог нас не спокушує.В додатку Бог не дозволяє,щоби нас давила покуса понад наші сили.

Покуси приходять до всіх людей.І це не страшне,коли покуса приходить,а страшне піддатися покусі.Хто знає і хоче боротися з покусами,цей несе свій життєвий хрест і йде за Христом,щоби,перейшовши життєву Голгофту,дійти до Воскресення з Христом.Не є це неможливим. Христос потішив нас,коли сказав:нехай не трівожиться ваше серце ані лякається,бодріться,я побідив світ"/Ио.16,33/.Його побіда це й наша побіда.

Святий Павло стверджує в листі до Филипян"Все можу в Христі,що мене покріпляє /4,13/.Так,нам не страшні покуси,коли ми в злуці з Христом бо:"Коли Бог з нами,то хто /стане/ проти нас?...Хто розлучить нас від любови Христової? Чи горе,чи тісноти,чи переслідування, чи голод,чи нагота,чи біда,чи меч?...Я певний,що ні смерть,ні життя, ні ангели,ні князівства,ні сили,ні терпіння,ні майбутнє,ні висота, ні глибина,ні інше яке сотворіння не зможе нас розлучити від Божої любови,що в Христі Ісусі,Господі нашім./Рим.8,31...-39/.

Звідки ж ті покуси,якщо вони не від Бога,лише Бог допускає їх на нас для нашої проби? /продовження буде/

Видається за дозволом Духовної Влади.
Адреса:Ляндсгут,Франц Зайффштр. 1/24.. Ціна 1 РМ.

ЗНАМИ БОГ

МІСЯЧНИК

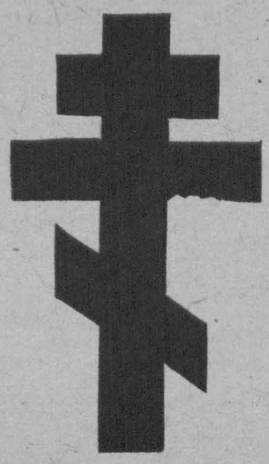

Ч : 6

ЛЯНАСГУТ

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 1709
МУЗЕЙ-АРХІВ

Додаток до " З нами Бог" Ч.6. - 1947р.

ПРО БОЖУ ЛАСКУ.

/дальше/

Ласка дійствуюча просвічує нас і помагає нам у всіх ділах, які робимо для нашого спасіння. Без Божої ласки ми не можемо виконати жадного діла, заслугуючого на небо. Сказав раз Ісус Христос: "Без мене не можете нічого зробити" /Ио.15,5/. Ласка дійствуюча приходить до нас в часі проповіді, читання доброї, побожної книжки, в часі доброї вистави, у хвилинах життя, що нас потрясають, як велика радість чи нещастя, в часі релігійних торжеств, в часі молитви, праці і др.

Господь Бог дає кождій людині стільки ласки, скільки вона потребує, щоби спасти свою душу. Бог хоче, щоби "всі люди спаслися і прийшли до пізнання правди /ІТим.2,4./ тому то й дає всім свою ласку. Не всі люди дістають однаково велику Божу ласку; оден дістає менше /однак для нього вистарчаючу/ інший більшу. Хто дістає більше ласк, має більшу відповідальність за використання тієї ласки і навпаки. Пригадаймо собі в тому місці притчу Ісуса Христа про 10,5 і 1 талант.

Уділення Богом ласки зобовязує людину співпрацювати з нею. Сама ласка людини не спасе. Віримо, що обидва розбійники на хресті дістали вистарчаючу для себе кількість Божої ласки, а однак лиш один з них почув: "Амінь, кажу тобі, нині будеш зі мною в раю" /Лк.23,43/. Лише той скористає з Божої ласки, хто з нею співпрацює, хто її не відкидає: " Ось стою під дверми і стукаю" - каже Христос - " коли хто почує мій голос і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечерятиму з ним, а він зі мною" /Откр.3.20/.

ПРО МОЛИТВУ.

Молитва, це розмова З Богом. Велика то честь для людини, що може, має право, молитися, себто розмовляти з Богом. Проте підло поступає людина, що не любить молитися, що не любить розмовляти з Єством, що є понад все інше, що є Творцем неба і землі, що є найвищим Паном, що є суддею людини. Як інакше трактують люди ті справи у відношенні до людей "високо поставлених".

Найкращою молитвою на світі, поза Літургією, є Господня молитва "Отче наш", молитва, якої навчив нас наш найкращий вчитель Ісус Христос, молитва, якої найперше вчать родичі своїх дітей, молитва, що вже певно міліарди разів плила зі землі до неба. Її пояснення знайдете в газеті "З нами Бог" /закінчення в Ч.5 за 1947р./. Другою, що до краси, є молитва "Богородице Діво" або т.зв. "Ангельський привіт". Складається та молитва з 3-ох частей: 1/ Слова Архангела Гавриїла: "Радуйся благодатная /обдарованая/, Господь з тобою" 2/ слова св. Єлісавети: "благословенна ти в женах і благословен плод чрева твоєго і 3/ зі слів св. Церкви.

Як нам треба молитися вчить нас своїм примаром Ісус Христос: "Не моя, а Твоя нехай буде воля" /Лк.22,42/. Наша молитва не повинна бути такою, як була молитва гордого фарисея, що не Бога величав у молитві а себе; наша молитва повинна бути покірною як молитва митаря, що бився в груди і не смів очей знести до неба. Ми повинні молитися як хананейська жінка з довірям і витревало. Каже Спаситель: "Просіть, а дістанете, шукайте а знайдете, стукайте а вам отворять" /Лк.11,9/. Належить молитися не лише устами, але і то передовсім, серцем. Ісус Христос ганить молитву лише уст: Цей нарід почитає мене лише устами, а їх серце далеке від мене /Ісая,29,13./. Коли молимося то й уклад нашого тіла повинен вказувати, що ми на авдієнції, на розмові з Богом.

Думаємо, що люди, що вже щось в житті пережили знають, яка то велика Божа ласка, що ми можемо молитися. Але навіть ті, що не смакували роскоші молитви є обовязані молитися бо

1/ того вимагає Ісус Христос
2/ молитва є потрібна, щоби випросити собі потрібні до спасення ласки.

Всяка молитва має остільки вартість, оскільки вона є в злуці і в Імя Ісуса Христа. Ісус Христос є в небі посередником між Богом і людьми. Він виразно сказав: "Щонебудь проситимете у Отця в моє імя, дасть вам" /Йо. 16,23/.

Хто молиться, має і особисту користь вже в тому житті. Молитвою противимося злу і його проганяємо; молитва потішає в смутку і терпінні; молитва є поміччу в потребі, є дорогою до Бога: "хто вміє добре молитися" - каже св. Августин - "той вміє добре жити" а св. Альфонс Ліґорі навчає: "всі святі сталися святими через молитву а всі проклятті сталися проклятими тому, що не молилися"

Колиж треба молитися?

Треба молитися часто а зокрема рано, з подякою за пережиту ніч /скілько то тієї ночі померло людей, а я встав живий!/ і вечером з проханням щасливо ніч провести; перед їдою і після їди; в покусах і нещастю; дома, в школі, в церкві. Князь Вол. Мономах навчає дітей, щоби й дорогою, коли їдуть молилися, замість думати, чи говорити про непотрібні речі.

Що повинно бути змістом кожної молитви? Передовсім Божа слава, подяка Богові за всі добродійства, перепросьба за наші гріхи і провини. Просити треба передовсім про добра вічні: "Шукайте вперед Божого царства і його правди, а все проче додасться вам", можна і треба просити і про добра дочасні але по вказівці Ісуса Христа: "не моя а Твоя нехай буде воля". Коли просимо про дочасні добра, Бог дасть їх нам, як що це не перешкаджатиме нашому спасенню.

Спеціяльну силу має перед Богом спільна молитва: "Де двоє або троє зберуться в імя моє, там я посеред них" /Мт. 18,20./ Спільна молитва в церкві, під проводом священика, називається Богослуженням. Хто бере участь в Богослуженнях визнає перед другими свою віру. А Ісус каже, що: всякого, "хто визнаватиме мене перед людьми, того й я визнаю перед Отцем моїм, що на небі" /Мт. 10,32/.

Господь Бог не все вислухує нашої молитви. Нераз чуємо нарікання людей мовляв: я так молився, просив а Бог мене не вислухав. Де причина цьому? Причини можуть бути різні бо:

1/ або ми зле молимося
2/ або це, про що просимо, для нас не є добре /хоч нам інакше здається./
3/ або Господь Бог хоче нас випробувати, засвідчити нашу віру і привязання до Нього.

На всякий випадок ніколи молитва не є даремною. Бо коли й часом не одержимо того про що просимо, то певно дістанемо від Бога те, про що вправді не просимо, але воно для нас є більш потрібне як те, що про нього просимо.

На кінець: не забудьмо ніколи збудити перед молитвою намірy: за що чи чому хочемо молитися! -

ПРО ЗНАК СВ. ХРЕСТА.

"Во імя Отца і Сина і Святаго Духа. Амінь". Це слова, що їх кождий християнин вимовляє багато разів в житті; правно можна сказати що щодня. Цих слів вчить мама маленьку дитину; їх вживаємо, коли будимося зі сну, чи кладемося спати; їх вживаємо перед їдою і після їди; їх говоримо, коли починаємо і коли кінчаємо працю; коли вибіраємося в дорогу, чи щасливо вернемося домів; ними благословлять родичі своїх дітей в дорогу життя. Це перші слова, що їх висказують над народженою дитиною,

це останні слова,що ними прощаємо дорогу особу на дорогу вічності; це слова що їх говоримо в небезпеках і в радості;це слова що ними виткана канва нашого життя.

Знак св.Хреста є знаком християнської віри.Коли робимо знак св.хреста,то цим визнаємо:

1.Що є один Бог в трьох особах /3-тя правда віри./ і

2.Що Божий Син стався чоловіком і вмерна хресті для нашого спасіння /4-та правда віри./

Треба завважити,що багато наших людей зі стиду чи лінивства зле робить знак св.хреста.Погляньмо колись в церкві,як люди роблять знак св.хреста! А як повинні робити? - Отже так: складаємо на правій руці три пальці грубий,вказуючий і середній разом так,щоби пучки творили одну поверхню,два прочі пальці притискаємо до долоні.Так зложені пальці кладемо на чоло /таки дотикаємо чола,а не вказуємо на чоло!/ і кажемо:"Во імя отця",тоді кладемо зложені пальці на груди під ліву руку,яка долонею лежить на грудях і кажемо "і Сина",тоді переносимо на праве рамя і кажемо "і Святого",переносимо на ліве зі словами "Духа.Амінь".При слові "Амінь" склонюємо легко голову.На "Амінь" не опускаємо вже руки на груди а задержуємо її на лівому рамені.

Гарно зроблений знак св.Хреста є прегарною молитвою,тому все стараймося добре і гарно його робити.Не спішмся,не стидаймося і не будьмо ліниві при робленні знака св.Хреста.

П Р О В І Р У.

На нікейському соборі 325р.уложено а на царгородському 381р. доповнено символ віри,що починається словами "Вірую в одного Бога". Цей символ,це коротке зібрання правд,що в них мусить вірити кожний християнин;а коли мусить вірити,то повинен знати в що має вірити; а коли хоче знати в що вірити повинен молитву "Вірую" навчитися зі зрозумінням на память.

Тому що "Вірую" є в кождому молитовнику її тут не подаємо.

Хто відмовляє молитву "Вірую",цей визнає св.Кат.віру.Віри вчать нас в імені Ісуса Христа передовсім родичі,а також вчителі і авторитетно священики.Вони знова пізнали св.віру від св.Церкви.Ісус Христос сказав після свого Воскресення до Апостолів,що стали навчаючою Церквою:"Ідіть в світ і навчайте всі народи"/Мт.28,19/ Їх має слухати і від них вчитися т.зв.Слухаюча Церква,то є вірні,що не приняли св. Т.Священства.Апостоли безпосередньо а їх наслідники єпископи і єпископів помічники - священики дістали знання правд віри від самого Бога.Це сталося в старому Завіті через патріярхів і пророків а в Новому Завіті вчив нас Бог правд св.віри через свойого Єдинородного Сина-Ісуса Христа.Тому всему,що Бог обявив треба беззастережно вірити,бо Бог ані не милиться ані нас не може впровадити в блуд,бо є сама Правда.Бог обявив правду св.віри,щоби всі люди могли без помилки і легко їх пізнати.Правди віри черпає св.Церква зі святого Письма і Устного Переданя.Св.Письмо написали святі люди,натхнені Святим Духом. А що Святий Дух,це Правдивий Бог,тому св.Письмо називаємо Божим Словом.

Святе Письмо ділиться на книги:

а/Старого завіта,що обнимає Боже Обявлення до приходу на світ Ісуса Христа і

б/Нового Завіту,що їх списали Апостоли,збираючи в скороченні науку Ісуса Христа.

Найважнішими книгами Старого Завіту є: Книги Мойсея /5/ Псальми /150/ і книги Пророків /16/.

Книги Нового Завіта це: 4 Евангелія /св:_Матея,Марка,Луки і Йоана/,Апостольські Діяння,Листи Апостолів і Обявлення св.Йоана Богослова.

Церква хоче,щоби вірні читали св.Письмо і щоби його знали.

Однак,щоби св.Письмо можна було читати,воно мусить бути затверджене духовною Владою і мусить мати під текстом короткі пояснення можливо незрозумілих місць.Св.Письмо має багато таємниць св.віри,які пояснювати має право лише св.Церква.Людина нераз блудить,коли хоче власним розумом зрозуміти глибину св.Письма.Св:Петро говорить про це:" є деякі річі трудні до зрозуміння,що неуки і неутверджені перекручують,як і інші писання,на свою власну погибель" /2 Петра 3,16./

Усне Передання або Традиція містить обявлені правди,що їх голосили Апостоли але не списали.Каже св.Йоан:"Є ще й іншого багато, що зробив Ісус,що,колиб писати зосібна,то думаю,що й сам світ не помістивби писаних книг"./Йо.21,25/.Усне Предання списано щейно пізніше. Заховалося Воно до нас в письмах Отців Церкви,в рішеннях соборів, в житті,в молитвах і Церковних Богослуженнях,в церковнім малярстві, різьбі і т.п.

Кождий християнин католик повинен вірити у все те,що Господь Бог обявив а Католицька Церква подає до вірування.

"Хто не вірить,буде осуджений" /Мрк.16,16/.

І-ший ЧЛЕН СИМВОЛА ВІРИ.

"Вірую во Єдиного Бога,Отця Вседержителя,творца неба і землі, видимих же всіх і невидимих".

ПРО БОГА.

Від непамятних часів,а радше відколи появився чоловік на землі, появилася рівночасно й віра тієї людини в Бога.Ентографія,цебто наука про життя й звичаї людини,говорить,що всі люди,що жили на світі, вірили в божество чи божества.Річ не суттєва,яку назву носили ті божества,є фактом,що таке поняття у людей було.Скільки разів стрічаємося в історії з якимсь новим народом,чи племенем,все маємо в нього сторінку релігійного життя,сторінку віри.

З повищого виходить,що хтось чи щось сказало людям про надземське божество,про когось,від якого людина залежна,перед яким після смерти буде відповідати за своє земське життя,від якого одержить нагороду чи кару.

І дійсно є таке щось,чи хтось,що говорить людям про Бога,а ним є:

1/ видимий світ
2/ людська совість і
3/ сам Бог.

1.Оглядання землі і всього що на ній є,оглядання вселенної,зрозуміння існуючих природніх законів,доцільність в природі і другі елементи говорять про існування Бога."Небеса оповідають про Божу славу" - каже проф.Давид /Пс.18,2/ а праведний Йов:"І справді спитай у звірят,а вони навчать тебе,- в птахів під небом,а вони зясують тобі; або поговори зі землею,а вона повчить тебе.та й риби в морі скажуть тобі: хто з усього того не пізнає,що Господня рука це сотворила? /Йов.12,7-9/.

2.Наша совість являється Божим голосом і доказом,що саме Він-Бог існує.Совість диктує нам,що добре а що зле; часом ми хотілиби, щоби совість назвала щось добром та вона проти нашого бажання "кричить" нам в душу що "це зле!"; совість хвалить нас за добрий вчинок а ганить за злий і то проти нашої волі; совість хоч є в нас,від нас не залежить,через неї говорить Бог.Совість не годен прогнати,не можна примусити до мовчанки,бо вона вправді є в нас і для нас,але не ми пануємо над нею а Господь Бог./Скільки то доказів маємо на це в житті!/.

3.Та найпевніше і найяснїше говорить нам про себе в обявленню сам Господь Бог.Хто може Бога краще знати,як Він сам себе знає! І тому Його святі слова - Святе Письмо,є найдокладнішою наукою про Бога.

ДІТИ, ШАНУЙТЕ РОДИЧІВ!

Старинна історія оповідає нам таку подію: Римляне засудили на прогнання з рідного краю Коріоляна. Повний ненависти і жадоби пімсти до своїх співгромадян удався Коріолян до краю найзавзятіших ворогів Риму - до Веїв. Ті прийняли його з отвертими раменами, сподіючися використати його палаючий гнів і жажду пімсти. Вкоротці вже рушило велике військо під проводом Коріоляна на Рим.

В Римі повстала паніка. Щойно тепер зрозуміли Римляне своє фатальне потягнення супроти Коріоляна. Вони посилають до нього знатних мужів, сенаторів, з уклінним проханням, пощадити місто, пощадити колиску тогож таки Коріоляна. Та даремний був їх труд. Гнів Коріоляна ще збільшився, коли побачив своїх недавних "суддів". Тоді пішли до нього з проханням, помилувати місто, поганські жреці, але також безуспішні були їх квилення - прохання. Опісля післали римляне Коріоляновi велику суму грошей, як викуп міста. Коріолян відіслав ці гроші з цинічною усмішкою і погордою. І коли вже здавалося, що все пропало, вислано до Коріоляна знатних жінок міста а між ними Ветурію, маму Коріоляна. Вона то кинулась до ніг сина і просила зі слезами в очах пощади для родинного міста. І цей, переповнений ненавистю, Коріолян, якого ні сенатори, ні священики, ні гроші не змогли перемогти, побачивши у своїх ніг рідну матір, підняв її, взяв в свої обійми і сказав: "Мамо! Ти врятувала Рим, але занапастила свого сина". Він завернув з військом з під Риму, за що вбили його Веї /Етруски/.

Так, його вбили, але його примір світить до нинішнього дня, примір, як повинні діти шанувати і любити своїх родичів.

Коріоляна вела лише природня любов до такого геройського поступку супроти мами; християнські ж діти мають нині ще й мотив надприродній, Божій, до любови, до пошани своїх родичів.

Чому властиво повинні діти шанувати своїх родичів? В чім лежить корінь обовязку?

Для християнських дітей цей обовязок лежить у Божому приказі. "Шануй твого вітця і твою матір /Мойс./. Це що наказує Бог дітям, що знають Його заповіді, є написане невидимим способом і в серцях тих бідних дітей, що не знають правдивого Бога і Його святих законів. Той закон любови родичів написаний не лише в душах розумних істот - людей але й нерозумні тварини його заховують.

Християнські діти повинні любити й шанувати своїх родичів не виключно з мотивів природних: що дістали від них життя, виховання, опіку; не тому що родичі старші, мудріші, більше досвідчені, багаті. Бо коли це рішалоби про любов і пошану родичів то діти-каліки, хворі, недорозвинені не шанувалиби своїх родичів; діти більше вчені від своїх родичів, багатші не шанувалиби своїх родичів. Ясно проте, що природні мотиви є за вузькі, коли їх приріднити до Божої заповіді яка в с і х дітей зобовязує шанувати своїх родичів без огляду на вік, стан, вигляд, освіту цих родичів.

Коли Господь Бог каже: "Шануй отця і матір"...то тим самим говорить: не важне, чи твої родичі мудрі чи ні, чи багаті чи ні, чи молоді чи старі, навіть чи чесні чи ні, чи праведні чи грішні, чи мають вади тілесні чи умові; не те важне. Важне те, що Я того хочу! Хочу того без огляду на обставини!

Господь Бог каже шануй, а це слово щось більше як люби. Кожда дитина, що стоїть перед своїми родичами, що слухає їх голосу, що виконує їх прикази повинна бути свідомою, що стоїть перед Богом, слухає Його голосу, виконує Його Волю! Бо родичі, це заступники Бога на землі. Так навіть ті родичі, що самі не живуть по Божим заповідям, вони на землі Божі заступники. Так розумів свій обовязок супроти родичів один молодий мущина. Одного дня вийшов він на вулицю й стрінув громаду арештованих, що під сторожею йшли до якоїсь праці. Він скоро підбіг до одного з арештованих і поцілував його в руку.

"Що робиш, хлопче" - закликав сторож арештованих - "цілуєш в руку арештованого?"

"Так" - відповів хлопець "але це є мій тато!"

Цей молодий мущина мав слушність, для нього тато все лишився татом, в яких обставинах він не знаходився би!

А нині так дуже бракує нам пошанівку авторитету, пошанівку родичів, священиків, вчителів, добродіїв, старшини і взагалі старших віком. Звідки ж молоді вчитися того пошанівку, кого взяти за примір до наслідування? Християнська віра дає нам такий взір а тим взором є Ісус Христос; Христос про котрого пише св. Євангеліє, що хоч був Богом, хоч був Творцем і Відкупителем Марії - Матері і опікуна Йосифа то "був їм слухняним" /Лк.2,51./

Христос про котрого пише св. Павло: "принизив себе і був послушним аж до смерти, смерти ж хресної" /Филип.2,8./

В Божих заповідях маємо переконуючий доказ на те, що природа - світ зі своїми законами це діло Божих рук. Глянте лише на тотожність Божих і природних законів, чи наш інстинкт любови родичів не відповідає IУ-тій Божій заповіді?

До кого взертає свої рученята немовлятко, до кого йде зі всіми своїми потребами, жалями підросток, до кого за порадою йде розумний юнак, - юначка, перед ким жаліється на свою долю донька, що пішла за невістку, від кого бере благословення син, що йде боронити рідний край? Відповідь одна: мама і тато - родичі є для дитини останньою інстанцією в житті.

Чи знаєте, кого називаємо старим? Жонатого? Чи того, що сам має дітей? Ні! Того, що стратив родичів і від нікого вже не чує слова: сину, доню! Проте, хто в таких обставинах, що ще чує ті слова, хай дорожить тим, хай цінить ту Божу ласку. Діточки шануйте родичів не лише тоді, коли вони живуть, але й тоді, коли вони, по трудах життя, відійшли на вічний спочинок. За них треба молитися, прикрашувати їх могили, про них все добре згадувати, тужити, щоби з ними після вашої смерти ви стрінулися в неси.

Як шанувати родичів, погуторимо собі іншим разом.

ОТЧЕ НАШ.

/Докінчення/

Поперше: покуси походять з власних злих схильностей, що їх носять люди в собі від дня народження. "Через гріх" - каже св. Письмо - "є серце чоловіка від його молодости склонне до зла" /I.Мойс.8,21/. Чоловік бачить добро а творить зло. "Нещасний, я чоловік" - каже св. Павло - "хто вибавить мене від того смертоносного тіла?" /Рим.7,24/ Тому, що людина така немічна то Спаситель все кликав, все напоминав, "Чувайте і молітьcя, щоби ви не попали в покусу" /Лк.22,46/ а св. Апостол Павло радить не дуже то вірити власним силам, [illegible] вважає, щоби не впасти" /I кор.10,12/.

В покусу веде людей ще й діявол. Вправді тепер дуже багато "мудрих" людей не вірить ані в існування діявола, ані в їх силу. Проте, чим менше люди в це вірять, тим більша є сила діявола. Глянь мо в людське серце, зокрема в нинішній час; скільки там злоби, брутальности, фальшу, хамства, ординарности і др; чи це не доказ сили діявола над тими людьми? А нині оклик [illegible] то "чистий" діявол - та людина, деж можна таким бути? - нічого нам не говорить?! І нині актуальна пересторога св. Петра: "Браття, будьте тверезі і пильнуйтеся, бо ваш противник, діявол, як лев рикаючий, ходить шукаючи кого пожерти./ 5,8/.

В покусу веде нас також світ, що нас окружає. Не лише нещастя, що нас стрічають в житті можуть вести нас в покусу; в покусу може вести

нас і слава і багацтво і розкішне життя і радощі життя і приємності і забави - все те,що не є для нас терпінням а сповидним щастям.Часто трапляється,що такі "щастя" втягають нас в покусу а з покуси родяться гріхи гордості,скупості,розпусти,або як каже св.Павло:" для тих людей їх черево стало їм богом" - Вони вже мають свою власну, окрему релігію,яка виключає Бога.

Покуси самі по собі не є ще ні щось зле,ні щось добре.Покуси можуть стати для людини злом - погибиллю,можуть однак стати й добром - благословенням.Це залежить від того,як людина реаґує на покуси.Коли вона ними насолоджується,їх шукає,їх не уникає,їм піддається,стають вони прокляттям для людини.Коли ж з ними бореться,їх уникає,їм противиться,стають вони для людини благословенням.Людина,що бореться з покусами,утверджується в чеснотах,зростає в оцінюванні вищих річей,стає сильною,второпною,готовою до добрих діл.Слушно про те каже св.Письмо:"що знає людина,якої не досвідчають покуси? Кого досвідчає покуса,той багато знає,а хто багато знає,той знає мудро говорити /Сирах,34,9./." Кого Бог любить,того досвідчає"- каже св.Письмо.Це не повинно нас страшити,бо Бог ніколи не дозволить покусі нас понад наші сили кусити.Треба однак все бути осторожним і жити в Божому страсі."Пильнуйтеся,стійте в вірі,будьте мужні і утверджуйтеся" /І Кор.16,13/.

Ніхто не є побожнішій від Давида і розумніший від Соломона, а впали вони в покусу як ливанські кедри під подувом сильного вітру.Рівночасно однак не попадаймо в зневіру.Чим покуса більша,тим більша і Божа поміч!

Чи був хто коли виставлений на більшу покусу,як християне перших віків? А всетаки вони не піддавалися,бо в них сильною була молитва "не введи нас во іскушеніе".

Проте жиймо з довірям на Божу поміч, співпрацюймо з Божою ласкою,а не пошкодять нам покуси.

"Но ізбави нас от лукавого"

Хто може вибавити нас від злого? Лише Господь Бог.Бо коли грішній людині не дасть Господь своєї ласки,людина згине на віки. Тому то і поручає нам наш Вчитель-Христос і про це просити в молитві "Отче наш". Немає на світі більшого зла від гріха.Гріх,це образа Бога,це невдячність,це страта неба,це вічна кара в пеклі,це бунт проти Бога,це підлість - хамство,це отруя,що умертвлює душу,це розбійник що обдирає нашу душу з освячуючої ласки,це зло,понад яке немає гіршого.І тому поручає Ісус молитися,щоб Бог вибавив нас від того зла - гріха - "лукавого".

Поза цим найбільшим злом є ще на світі багато такого,що ми також "злом" називаємо; а то: недуги,терпіння тіла і душі,голод, холод,війна,невигоди.

І це ми узгляднюємо,коли говоримо ці слова молитви.Однак тут не можна жадати повного вислухання.Божі пляни,Божі задуми не те,що наші-людські.Нераз Божі пляни є інші як наші і Бог зі своїх не зрезиґнує тоді приходиться нам зрезиґнувати.Та знаймо,що Бог все вислухує наших молитов; і коли не дає нам того "мало" про що ми просимо,то певно дасть вчетверо більше того,чого потребуємо,а про що,з незнання,не просимо.

Колись переслідувані християне молилися як і ми нині "но ізбави нас от лукавого" і Господь вислухав їх.Одних смертю звільнив від лукавих переслідувань до вічного щастя,іншим дав дожити,коли лукаві щезли а явно затріумфувала Христова віра.І ми молімся,а Милосердний Господь,по своїй святій Волі,звільнить нас від лукавого; тим більшу маємо на це надію,що сам казав про це просити.

Вкінці слово - Амінь

Це немов присяга,що це все,про що ми в молитві "Отче наш" просимо,то дійсно молитва нашого серця,нашої душі а не нашого язика. Уважаймо,чи й тут не присягаємо фальшиво,чи ми дійсно говорили "Отче наш з душі,чи може ми словами лише говорили зі Спасителем,з на-

шим Богом,а наше серце було "далеко від нього"-

О.-Ьо.

Через молитву спізнився і врятувався.

Він мусів своїй мамі обіцяти,вона так дуже просила.Обіцяв їй, що перед кождою дальшою дорогою відвідає Церкву,котра буде найблище, і там змовить три рази "Богородице Діво" з проханням про опіку в часі подорожі.

А був він урядником однієї великої фірми.Мав багато праці.Часто сповнення обітниці вимагало великих зусиль.Він однак додержував обітниці,додержував слова.Все нагадував собі про дане слово,коли спішив на залізничу стацію.

Що чоловік обіцяв,повинен додержати.

Одного дня спішився він дуже до поспішного поїзду на станцію Ф.,щоби відїхати до міста Б.Кожда хвилина була для нього дорога,бо поїзд міг відійти,а він мусить ним поїхати.Ще кілька хвилин до відїзду.

А тут думка: А три рази "Богородице Діво"? "Ох,нині неможливо! Вечером маю інші важні справи полагодити в місті В.Нині неможливо!". "А обітниця?"

"Ах обітниця!" - Хіба відмовлю по дорозі.-

І починає говорити слова молитви.Та скільки разів не зачне, не годен скінчити.В місті такий рух,він у поспіху,думки на станції; ні неможливо.

Переходить саме коло гарної церкви св.Мартина."Чи не зайти? На хвилину".

О,ні,ні! Це неможливе; нині рішуче ні.Чи задля трьох "Богородице Діво" маю стратити поїзд? Ні!

"А обітниця?"...

Глянув на церкву.Здавалося йому,що вона прикувала його до себе камінними раменами."Щож,зайду!"

І увійшов бічними дверима.Клякнув перед образом Матері Божої Неустаючої помочі,відмовив як міг найскорше,три рази "Богородице Діво"....

"Ах може за скоро"- прийшла думка.

"Нічого! іншим разом зроблю це краще".Зробив глибокий поклін перед Н-св. Тайнами і вибіг з церкви.Ще хвилина і він серед натовпу людей на станції.-

Поїзд відїхав!

Ось,маєш З "Богородице Діво"! Вже можу стояти,можу молитися і три рази по три; чекаючи на слідуючий поїзд.Кілька годин дорогого часу,пропало.

Врешті сідає до іншого поїзду і проти ночі відїзжає.Безконечно довго тягнеться їзда особовим поїздом.Щойно після півночі прибуває на місце.Смертельно змучений шукає готелю.Працю й так почне щойно ранком...

Рано дістає снідання а до снідання кладе йому кельнер "надзвичайне видання" місцевої газети.Чорне на білому стоїть надруковано товстими буквами:"Вчера вечером,в год.9.45 поспішний поїзд зі станції Ф. до Б. розбився між Н. і О." Дальше слідували подробиці:скільки вбитих,скільки ранених,здогади про причини нещастя і т.д.

Букви почали танцювати в його очах.О,Боже! Колиб він був відмовив три "Богородице Діво" дорогою,не всупаючи до церкви,бувби ще зловив поспішний поїзд.А якщо бувби зловив цей поїзд вже нині не їв би снідання,ще вчера в год.9.45 скінчивби був полагоджувати всі свої і фірмові справи...

В дальшому свойому житті вже ніколи не опустив три рази "Богородице Діво",хоч як було йому деколи спішно."Краще сто поспішних поїздів спізнити,як не виконати обітниці!"- було його ще твердішою постановою.

СКИТАЛЕЦЬ

Тверде його життя. Ні тата ні мами ані нікого з близьких, рідних місцевостей. Та на його обличчі не побачите неохоти, байдужності до того, що навколо діється. Часто зором дивиться... дивиться і шукає точки опору та вона за далеко, за горизонтом спроможності побачити. Тоді бере далековид думки і... вже все бачить.

Бачить рідну хату а в ній старого отця, що каже: "мені вже й так час спочати, то краще на своїй землі" - бачить рідну маму, що благословить його Іконою Пречистої Діви Марії - Неустаючої Помочі і Покровительки подорожуючих а очі мов говорять: "жаль мені тебе, що покидаєш Рідну Землю, жаль мені, що не можеш своєю силою разом з другими послужити Рідній Землі /бо він був хоровитий!/ але власне тому, що жаль мені тебе - а дома не можеш остати - йди!"

... Бачить друзів своїх, з якими виростав і тілом і духом... а найвиразніше бачить Стефана, якого всі слухали і він між всіми. Цей то Степан казав йому: "Миколо, чекає нас зі страшного найстрашніше - це не на твої сили; не можеш Україні прислужитися з кріcом в руках, учися щоби послужити Вільній Батьківщині своїм знанням; а що тут буде вкоротці не школа а безнастанна боротьба - йди туди, куди йдуть тисячі... та не вертайся таким як відходиш. Збирай зі західньої культури, як пчілка з цвітів - лише солодкий і здоровий корм...

Він так і робить. І такі думки його успокоюють. Він знає, що є на певній дорозі життя. Він читає багато, слухає різних рефератів, викладів; здав шоферський курс /придасться/, записався до спортового товариства, в Пласті - курінним, вчиться ремесла, якщо має час і нагоду йде на село, приглядається цікавим оком до німецької господарки, бжільництва... одним словом дивиться на все отвертими очима..

Одне його болить, - але не ломить - що майже не має товариства. Він ще молодий - йому 23 рік - час, коли людина шукає товариства - та він не може його знайти, хоч недостачу того сильно відчуває! Бо і кого взяти собі за друга - повірника. Його однолітки забули на чужій землі про Бога, про Церкву, про молитву; забули про працю, забули про "Просвіту", забули про "Луги" - "Соколи"... може вже забули й рідну пісню /так мало її чує!/. А чимжеж жиють? Зміст їх життя в таких питаннях: "Що нині дають? Кілько береш папіросів? Чи не загралиби ми собі в карти? /Вже навіть жінки - селянки грають!/ - Або у твердженнях: "Я вже досить наробився! Ще маю час на працю! Що мені прийде з молитви! Церква далеко і за відвідування Церкви не дають папіросів! Або в цілковитому отупінні життя з дня на день! Він до таких не належить, тому й не має товариства.

Та не піддається зневірі, хоч живе в морі стоячої - смердючої води! Він вірить, що Бог-Правда переможе неправду, він вірить - він того певний, що вернеться на Вільну Рідну Землю; він знає, що вона знищена і потребуватиме робітників - не ліньтяїв, не соломяних "героїв", тому вчиться, тому на все дивиться, тому працює!

Він вірить у справедливість і Милосердя Боже; він в слова: "но ізбави нас від лукавого" вкладає цілу душу; він чує, що з ним всюди йде матирне благословення Іконою Божої Матері і в тому всему він знаходить розраду.

І тому його лице не тупе, не без виразу, а пробивається в ньому душа, яка знає по що живе і що має робити!

О.-Ьо.

МОЛИТВА МАТЕРІ.

В канцелярії парохіяльного уряду, одного великого промислового міста, задзвонив телефонічний дзвінок. Дзвонив довго і нагально. Парох мав добрий слух і скоро почув дзвання. Прибіг скоро до слухавки:

"Хто говорить?"

"Тут міський шпиталь. Один вмираючий чоловік просить католицького священика. Негайно".

Священик сейчас вийшов. Він вже нераз чув такий дзвінок... Може який нещасливий випадок і людина перед смертю потребує священика... Так - думав він дальше - як довго людина здорова, вдає що не знає священика, нераз посміхається з нього, читає невмісні жарти про нього, другим їх переповідає... Коли ж надійде хвилина смерти тоді священик, що приходить, є найбільш побажаною особою, найбільший приятель, якому отвирається цілу душу.

З такими думками дійшов він скоро до цілі. Лише переступив поріг кімнати почув голос одного хорого: "Отче парох, до мене; я найбільший грішник на світі".

"Хіба не є так зле" - подумав собі голосно священик. "На жаль, є таки так зле. Не маю причини в очах смерти говорити неправду. Вірте моїм словам. Я великий грішник. Я кажу вам святу, чисту правду. Немає заповіді, якої я не переступивби, немає гріха, якого я не поповнивби. Я рабував, розпустував, пиячив, нищив, ненавидів... Я вже маю за собою вязницю, я... Ні, я так не можу вмирати. Поможіть мені, отче, поможіть, благаю. Крім вас, ніхто не може мені помочи. Так, тепер опустили мене всі мої приятелі. Я бачу, що все те, що вони мені говорили, це пустота!-

"Любий друже" - говорить священик - "не горячкуйтеся, все буде добре".

Зблизився до хворого.

"Ви знаєте, про що тут розходиться, тому успокійтесь. Лише спокійно і без страху, я вам поможу"...

А годину пізніше хорий помер. Його душа була поєднана з Богом. В глибокій покорі він визнав свої гріхи і ревно їх оплакував.

Священик відійшов. Його серце раділо, що міг помогти людині в останній годині життя. Вертаючися вступив до церкви і дякував Богові за ласку, що став священиком. Ще раз, певно не останній, він зрозумів, як то гарно бути священиком. Йому здавалося, що врятував в останній хвилині потопаючого.

x x

x

Слідуючого дня застукав хтось сильно до його дверей. На слова "прошу", увійшов незнаний мущина і представився як брат вчера помершого. Якусь хвилину дивився священик на мущину. Так! Ті самі очі, те саме обличча. З очей видно, що його душа не менш обтяжена, як того вчера. Чи не поділала на нього смерть його брата?!

"Отче парох, чи не моглиби ви подати мені ближчих даних про смерть мого брата? Я буду вам за це дуже вдячний. В додатку маю ще одне прохання. Чи не згодилисяби ви, задати собі труду і повідомити, про смерть мойого брата, мою нещасну маму?"

Дуже радо, дайте мені лише адресу" - була відповідь.

При згадці про матір заплакав ревно брат помершого. Знак, що та мама була для них дуже доброю.

Після короткої хвилини почав незнакомий говорити: "Вислухайте, отче парох, мої сумні слова. Вони дуже, дуже для мене прикрі. Ми походимо зі Шлеску. Наші родичі були дуже бідні, але дуже добрими, чесними і побожними, людьми. Зокрема наша мама була дуже побожна. Та для нас була вона за добра, за мало гостра. Вона не відмовила нам ніколи жадної приємности, жадної діточої розривки. Все просила нас до молитви, до відвідування церкви. Та нам це не було по душі. Родинний дім здавався нам за тісний, за душний. Одного дня ми потайки лишили дім, тата й маму і помандрували вширокий світ. Ніхто не знав де ми ділися, як нам живеться. Жаден з нас, ні я ні мій померший брат, не написали до родичів ні словечка. Ми мандрували по чужині. Ми пробували всього,

однак життя нашого ніколи не можна було назвати добрим.Ми читали все що нам попало в руки.Книжки розвіяли решту того доброго,що лишилося нам з дому.Не остало ні іскри доброго.Ми кинулися в море розпусти.Наше життя було дике,як пустиня.Ми з братом договорилися і зобовязали себе взаїмно,що жаден з нас не покличе перед смертю священика.

І ось мій брат,що жив ще більш диким життям як я,закликав вас вчера,...щоби висповідатися...Я того не розумію.Ми ж собі так сильно обіцяли,не кликати перед смертю священика,а ось мій брат таки це зробив.Це для мене загадка..."

"А може ви милитеся в оцінці брата? А може він не був таким злим,як ви думаєте? Часто в людині підсвідомо живе іскорка доброго з молодих літ а в моментах життєвоно потрясення вибухає та іскра".

"За добре знаю свого брата" - перервав незнакомий - щоби я милився в оцінці його переконань.Він ніколи не говорив нічого доброго про справи віри.Він знав лише погорду,кпини,ненависть до віри...

Ах,я забув сказати ще щось одне,думаю дуже важне.

Я певний того,бо так було й дома,що наша мама без перестанку молилася за нас,хоч ми,невдячні,ні одного слова,не написали про себе. Так! Це наша мама бомбардувала своїми молитвами небо,за нас невдячних.Це її заслуга!

Мамо,мамо! Ти така добра,мамо!"

І поплили з очей мущини потоки сльоз! Сльози,варті найдорожчих перел.-

Так! Це молитва матері.

/З німецької мови
о.-ьо./

НЕБЕСНА СИЛА.

"Мати,мати,вони почали наступ.Скоро будуть тут" кликали монахині монастиря Святого Даміяна в місті Ассиж,зібрані довкола ліжка вмираючої настоятельки.З їх очей плив жах за недалеке майбутнє.

"Винесіть мене перед браму монастиря,я хочу перша стрінути ворога".

"О,ні, мати настоятелько.Ми скриємо тебе в безпечне місце,до найбезпечнішої пивниці"- кликали монахині.

"Ні! Буде так,як я сказала" відізвалася настоятелька тоном приказу.- "Перше однак занесіть мене до каплиці;я хочу взяти зі собою Нсв.Тайни".

Ніхто не смів більше противитися.Сталося так,як зарядила.Її занесли до каплиці.Піддержана монахинями вийняла вона дрожачими руками Дароносицю.І,о диво! Тепер не потребувала вже піддержки.Ішла рішучо,повна мужеської сили,та - перед хвилиною вмираюча!

Так перейшла вона монастирські забудування,тримаючи високо Нсв.Тайни,і дійшла до замкненої брами.

А зовні монастиря,за мурами,шаліли Сарацени.Мешканці міста боролися відважно,та не встоялись.В місті крик,брязкіт зброї,плач,а понад все оклики:"Аллаг,ляляг! Аллаг,ляляг"-

Нагло сильний вибух."Господи помилуй! Вони вдаряють на браму"- закричали перестрашені монахині.

"Бог нас врятує! Нам нічого злого не станеться" - успокоює настоятелька.

Нараз брама затрішала,розвалилася а через неї проплила товпа пекольних Сарацені.

Їх обличча страшні,одіж і збруя закрівавлені,на устах безмежний крик радості...

Нараз - остовпіли: Перед ними стояла жінка,від якої йшло надземське світло.В руках держала щось,що світило,ясніше сонця.Їх очі не видержали.Почали що раз скоріше відступати а врешті кинулися до втечі.Мешканці Ассижу,одушевлені чудом,кинулися за відступаючими і завдали їм дошкульних втрат.

З німецької мови - о-ьо.

НЕВДЯЧНІ ДІТИ.

Кінчилася місія. ОО. місіонарі заповіли, що будуть відвідувати хворих, що не могли взяти участь в місії. Один з місіонарів вибрався до призначеного йому дому, до одної хворої жінки.

"Так, це буде той дім, число 28".

Приглянувся. На дверях стояло імя жінки, до якої він вибрався.

Задзвонив дзвінок. Отворилися двері і о. місіонар вийшов на поверх.

Ще раз подзвонив до дверей мешкання. В них показалася обережно голова дівчини. Могла вона мати двадцять до двадцять два роки.

"Я прийшов відвідати вашу хору маму, що не могла брати участи в місії."

На обличчі дівчини зявилося замішання.

"Так, але моєї мами тут немає"-

"Як немає? Не розумію, чейже вона тяжко хора! Вона ж просила про місіонаря!"

"Лілі" - закликала та - "а йди сюди. Тут є священик, що хоче бачитись з нашою мамою". На ті слова вийшла, не багато старша від тієї, дівчина. В дверях, звідки вийшла, було багато тютюнового диму. Там сиділи правдоподібно мущини.

Лілі допитливо глянула на сестру. Було видно заклопотання.

"Ведіть мене нарешті до вашої хворої мами"- сказав з докором в тоні священик.

"Прошу за мною"- сказала старша.

В пригноблюючій мовчанці йшла вона а за нею о. місіонар. Перший, другий... третій поверх. "Тут" - сказала дівчина і отворила двері до кімнати матері. Сама, як мога найскорше опустила кімнату і побігла на долину. о. Місіонар опинився в "кімнаті". Перше враження сильно його пригнобило. На лежанці, на недбало застеленій соломі, лежала худа, старенька жінка. Недалеко від неї стояла немита посудина, з якої недавно їла хора. Мухи роєм обсіли край посудини і докінчували "пир". При приході о. місіонаря вони злетіли, щоби з часом знову засісти до їди. В "кімнаті" було напів темно, бо світло доходило лише маленьким стрішковим віконцем. Кімната виглядала, вже кілька днів не підмітана.

Серед такого нещасного вигляду хворої і її "кімнати" заяснів нараз ясний луч материнської любови: "Вони дійсно мають за мало місця там в кімнатах, тому я перенеслася сюди, до стріхового покою? - боронила своїх дітей мати, коли вичитала в очах о. місіонаря огірчення до її дітей.

А в ухах о. місіонаря ще дзвеніли слова дівчини. "Тут лежить моя хвора мама"! Так, аж тут знайшли діти приміщення для хворої матері!

Старенька жінка висповідалась. о. Місіонар потішив її Божими словами і обіцяв на другий день принести Нсв. Тайни.

Решту місії рішив докінчити на першому поверсі. Зійшов на долину.

Знова задзвонив дзвінок до кімнат дівчат. Двері отворилися.

"Завтра прийду знова і принесу вашій мамі Св. Причастя. Хочу однак застати вашу матір тут в кімнаті а не там на стріху. Чужі мущини, що не є вашими мужами, можуть сюди більше не приходити" промовив о. місіонар з огнем в очах і силою грому в словах.

Слова місіонаря в дверях мали кращий ефект як проповідь в церкві. Ці два речення вдарили в саме серце дразливої справи.

Вертаючи домів думав о. місіонар: Глибока, як море і більша всіх терпінь на світі є часто невдячність дітей!

Видається за дозволом Духовної Влади.
Адреса: Ляндсгут, Франц Зайффштр. 1/24. Ціна 1 РМ.